

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Teologická fakulta

Katedra praktické teologie

Bakalářská práce

REALIZACE ŽENY NA MATEŘSKÉ A RODIČOVSKÉ DOVOLENÉ

Vedoucí práce: Ing. Jaroslav Šetek, Ph.D.

Autor práce: Iveta Deutschová

Studijní obor: Sociální a charitativní práce

Ročník: 5.

2013

Prohlášení o samostatném zpracování práce a souhlas se zveřejněním práce

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění, souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě (v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Teologickou fakultou) elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

Dne.....v.....

.....
Podpis autora

Poděkování

Děkuji vedoucímu bakalářské práce panu Ing. Jaroslavu Šetkovi, Ph.D., za odbornou pomoc a vedení při zpracování této bakalářské práce.

Obsah

Úvod	6
I. TEORETICKÁ ČÁST	9
1. Pohled na ženu z různých hledisek	9
1.1 Žena versus láska.....	9
1.2 Žena versus svádění.....	10
1.3 Žena versus domácnost	11
1.4 Žena versus práce.....	12
2. Rodina	13
2.1 Vývoj rodiny od pravěku po současnost.....	14
2.2 Založení rodiny a rodičovství	16
2.3 Socializace dítěte	17
3. Problematika mateřské a rodičovské dovolené	18
3.1 Mateřská dovolená.....	19
3.1.1 Peněžitá pomoc v mateřství	19
3.2 Rodičovská dovolená	21
3.2.1 Rodičovský příspěvek	22
3.3 Změny u mateřské a rodičovské dovolené v roce 2013	24
3.4 Mateřská a rodičovská dovolená ve vybraných evropských zemích	26
4. Charakteristika marketingového výzkumu.....	28
4.1 Definice marketingového výzkumu.....	28
4.2 Formy marketingového výzkumu.....	29
4.3 Proces marketingového výzkumu	29
4.4 Techniky marketingového výzkumu.....	30

4.5 Dotazování	31
II. PRAKTICKÁ ČÁST	34
5. Vyhodnocení dotazníkového šetření	34
5.1 Analýza jednotlivých otázek.....	34
5.2 Shrnutí výsledků dotazníkového šetření	47
6. Způsoby realizace ženy na mateřské a rodičovské dovolené.....	48
6.1 Návštěva mateřských center.....	48
6.1.1 Síť mateřských center o. s.	49
6.1.2 Mateřská centra v Jihočeském kraji.....	50
6.1.3 Mateřské centrum Piškůtek v Českých Velenicích.....	51
6.1.4 Přínos mateřských center pro ženy v době mateřské a rodičovské dovolené	52
6.2 Sportovní a další pohybové aktivity	53
5.2.1 Sportovní a další pohybové aktivity vhodné pro těhotné ženy.....	53
5.2.2 Sportovní a další pohybové aktivity pro maminky s dětmi	55
6.3 Studium, rekvalifikační a další vzdělávací kurzy.....	57
6.4 Možnost přivýdělku	59
6.4.1 Odlišnosti mezi přivýdělkem v době mateřské a rodičovské dovolené.....	60
6.4.2 Možné způsoby přivýdělku.....	61
Závěr	64
Seznam použité literatury a dalších zdrojů	66
Seznam tabulek, grafů, map a obrázků	69
Seznam příloh	70

Úvod

Úloha ženy vždy spočívala a stále spočívá především v péči o domácnost a svou rodinu. V dnešní moderní době se k tomu přidala ještě nutnost získání výdělků. V daleké minulosti se rodiny vytvářely za účelem přežití. Muži obvykle lovili zvěř a obstarávali potravu. Ženy pečovaly o děti a tvořily pokrmy. S vývojem společnosti se role muže z lovce přesunula do role živitele rodiny. Hlavním cílem bylo zajištění financí pro nákup potravin a zaplacení dalších běžných výdajů rodiny, které už bylo starostí ženy. A byly to právě peníze, kterým společnost přikládala stále větší důležitost. Kvůli penězům a chamtivosti mnohých lidí vznikaly různé konflikty způsobující chaos a smrt. „Peníze hýbou světem.“ Jedná se o ustálenou frázi, která v naší současné společnosti platí víc než kdy jindy. Se vznikem hospodářských systémů jednotlivých zemí a s globalizací celého světa nastal čas, kdy se také žena musí a hlavně chce zapojit do pracovního procesu, aby rodina mohla žít důstojně a dle svých požadavků na komfort. Žena tedy najednou musí zvládat daleko více úkolů než v minulosti. Obvykle je to také žena, kdo se stará nejen o nákupy, ale i placení nejrůznějších poplatků.

Na druhou stranu se však v dnešní době snaží země pomáhat svou sociální politikou ženám během těhotenství i po porodu při péči o dítě. Tato pomoc má většinou podobu sociálních dávek, které jsou vypláceny v pravidelných intervalech až do určitého věku dítěte. Navíc stát v této době platí za ženu sociální a zdravotní pojištění. Nejedná se o částku astronomické výše, avšak maminky tak nezůstávají bez financí a mohou veškerou péči věnovat dítěti a rodině. Sociální dávky představují určitou kompenzaci za plat, který by žena normálně pobírala za odvedenou práci. V poměrech České republiky jsou tyto dávky nazývány mateřskou a rodičovskou dovolenou a nárok na tyto dávky se řídí celou řadou zákonů a vyhlášek.

Bakalářská práce se zabývá tématem mateřské a rodičovské dovolené a zejména aktivitami, které v této době mohou ženy vykonávat. Řešené téma představuje v současnosti jednu z nejdiskutovanějších oblastí v České republice. Příčinou je nejen nedostatek financí ve státním rozpočtu, ale i neustále klesající podíl novorozenců. Z pohledu partnerů i rodin pak dítě představuje výdaje navíc a při dnešních poměrech cen si dítě spoustu párů nemůže dovolit, i kdyby sebevíc chtělo. Vznikají tak dva protichůdné problémy, jejichž rozřešení není vůbec jednoduché. Maminkám, i těm

nastávajícím, je dnes věnována patřičná péče v podobě mnoha vyšetření v průběhu těhotenství, které dokážou odhalit jakékoliv abnormality, i při porodu v nemocnici. Miminka jsou také pod neustálým dohledem lékařů. Zdravotníci se snaží, aby maminky i miminka byly zdravé a celý proces těhotenství a následné péče o miminko probíhal bez komplikací. Hlavním důvodem zlepšení zdravotní péče v této oblasti je právě výše zmiňovaná nízká porodnost. V minulosti ženy neměly ve zdravotnictví tolik možností.

Vzhledem k podobě státu mohou ženy vykonávat celou řadu činností, kterými si lze zpříjemnit čas na mateřské a rodičovské dovolené. Přesto se objevuje novodobý trend, kdy ženy místo dalšího přebalování vítají spíše návrat do práce. Jenže před nimi stojí zásadní problém. Zaměstnavatelé obvykle nemají zájem o částečný nebo poloviční úvazek, zvláště v případě žen s malými dětmi. Z průzkumu, který pořádal internetový portál *Máma v práci*, jasně vyplynulo, že většina matek si přeje na rodičovské dovolené pracovat. Toto přání vyjádřilo celkem 87 % z celkového počtu dotázaných matek. V současné době si dle tohoto průzkumu přivydělává nějakým způsobem 56 % dotázaných maminek, přičemž 30 % z těch, které první tři roky po porodu nepracovaly, tak nečinily, protože nenašly vhodnou práci, a 29 % z důvodu absence hlídání. Pouhých 14 % žen nemá vůbec zájem pracovat během rodičovské dovolené. Průzkum také poodhalil, že pouze třetina dotázaných se vrací k původnímu zaměstnavateli. Lze tedy konstatovat, že mateřství znamená pro mnoho žen v produktivním věku významné kariérní změny. Při hledání práce však maminky často narážejí na neochotu zaměstnavatelů při přizpůsobení pracovního úvazku jejich potřebám.¹ Při mateřské a rodičovské dovolené si nemusí však ženy pouze přivydělávat. Toto období je vhodné např. i pro změnu profesní kvalifikace či pro studium na škole. Ženy navíc můžou vykonávat spoustu dalších aktivit kromě těch běžných, jako jsou obstarání nákupu a chodu domácnosti či péče o děti. Svůj čas mohou využít i např. návštěvou různých mateřských center, pohybovými aktivitami či návštěvou kamarádek v podobné situaci.

Mezi hlavní cíle bakalářské práce patří přiblížení způsobů realizace žen na mateřské a rodičovské dovolené a provedení marketingového výzkumu v této oblasti, jehož smysl spočívá v poodhalení nejčastějších aktivit žen konaných při mateřské a rodičovské dovolené. Bakalářská práce je rozdělena na dvě velké části, a to na část teoretickou a část praktickou. Teoretická část vychází z informací uvedených v odborné

---

¹ Přebalovat už nás nebaví, chceme pracovat, vzkazují matky malých dětí. *OnaDnes.cz* [online]. 2012 [cit. 2013-03-12]. Dostupné z: <http://ona.idnes.cz/matky-prace-rodicovska-dovolena-da4-/deti.aspx?c=A120320_164137_deti_job>.

literatuře, která se vztahuje k tématu práce. Studium uvedených informací následně poslouží k pochopení celé řešené problematiky a na jejím základě pak lze přejít k vypracování části praktické. Praktická část vymezuje konkrétní způsoby realizace ženy na mateřské a rodičovské dovolené, přičemž návrhy aktivit vycházejí z vlastních zkušeností a z výsledků provedeného dotazníkového šetření. Výsledky dotazníkového šetření jsou rovněž uvedeny v této části, přičemž otázky jsou rozebrány jednotlivě. Poté následuje závěr shrnující celou problematiku a veškeré získané informace.

I. TEORETICKÁ ČÁST

---

1. Pohled na ženu z různých hledisek

Naše půlstoletí změnilo život žen mnohem více než předchozí tisíciletí. Ženy v minulosti představovaly objekt určený k plození potomků. Z této povinnosti se postupem času a s vývojem společnosti osvobodily. Z dřívější touhy žen po mateřství a domácím krbu se vyvinula v dnešní moderní době touha vykonávat profesní aktivity. Ženy se musely podrobovat přísné morálce, dnes mají volnost v sexuální aktivitě. Ženský svět byl předtím od toho mužského přísně oddělen, zatímco dnes ženy pronikají do mužských pevností, získávají univerzitní diplomy jako muži a požadují rovnost v politice. Za tento společenský převrat může ženská emancipace. V souvislosti s tímto pojmem vzniká nový společenský model ženství, který je nazýván „třetí žena“. Za celé dlouhé dějiny tak nemá konečně žena své místo nařizeno, nýbrž si svůj život organizuje a volí podle svých tužeb a přání. Přesto rozdíly mezi muži a ženami a jejich rolemi v životě pořád existují. Muž se pojí především s veřejnými a instrumentálními rolemi a žena s rolemi soukromými, estetickými a citovými. Moderní doba tak nepředstavuje absolutní rozchod s historickou minulostí, ale snaží se o její neustálou recyklaci.²

1.1 Žena versus láska

Počátek 12. století byl ve znamení oslavování a opěvování lásky, přičemž neustále docházelo k její idealizaci. Láska rozněcovala touhy a srdce, dokázala změnit životy i činnosti mužů a žen. Díky lásce vznikla nová forma vztahů mezi pohlavími a také jedinečný model dobrodružství západního novověku. Během devíti staletí svých dějin kultura lásky prošla řadou dlouhodobých proměn, které způsobily mnoho rozmanitých přesunů těžiště, zlomů ve vyjadřování a v zavedených praktikách. Přes veškeré změny však západní objev lásky obohatil lidskou vnímavost určitým stylem a ideálem, který se stává v jistém smyslu nezničitelným. Láska znamená něco víc než jen sexuální přitažlivost. Láska má být prosta jakýchkoli zájmů a kalkulací ve vztahu k financím, ke společnosti či ke sňatku. Muži i ženy lásce v průběhu dějin přisuzovali odlišný význam i smysl. Podle Byrona je pro muže láska jen jedním z mnoha

---

² LIPOVETSKY, G. *Třetí žena: Neměnnost a proměny ženství*. s. 11 – 15.

zaměstnání a pro ženy znamená existenční naplnění. Žena žije pouze pro lásku a její mysl se zaobírá pouze láskou. Ženin milovaný představuje jediný cíl její existence.

Od konce 18. století živila intenzivní četba únikových románů a časopisů pro ženy ženský sentimentální romantismus. Ve 20. století tento trend ještě posílí v důsledku existence velkého množství romantických magazínů, románů červené knihovny a fotorománů po druhé světové válce. V důsledku tohoto vývoje se ženy stávají naivními a sentimentálními. Milostný vztah si velmi idealizují. Během šedesátých let se poté rodí nový feminismus neútočící na samotnou lásku, ale na způsob zapojování žen do společnosti a na jejich podrobování sentimentálnímu románovému ideálu. Pozornost se přesouvá od oblasti citů ke sféře sexuální. Hlavním cílem je dosažení nezřízené rozkoše. Ženy se však ani v tomto případě nevzdávají svých milostných snů a ideálů. Láska vstoupila do období, kdy dochází k její politizaci a kulturnímu revolucionářství. Sexualita je osvobozena od všech morálních, manželských a heterosexuálních omezení.³

1.2 Žena versus svádění

Během staletí se způsoby přiblížování a dvoření měnily, avšak rozdíl mezi mužskou a ženskou úlohou při svádění zůstal pravidlem. V 17. století se utvořila nová kultura svádění, zatímco do té doby byly běžné únosy žen a jejich znásilňování. Ve vyšších společenských vrstvách kodex chování předepisoval mužům pokoru, zdrženlivost, trpělivost a jemnost vůči dámě. Právě v tomto období došlo k přijetí pravidla, že muž má učinit první krok, zalichotit dámě a prohlásit, že je do ní zamilován. Žena má zase čekat na iniciativu muže a jeho vyjádření. Pokud má žena o nějakého muže velký zájem, nesmí svou touhu projevit, nýbrž musí předstírat, že je kořistí. Dnes je situace poněkud jiná. Dříve bylo nutné projevit citové zanícení, dnes je to považováno za zbytečné a takřka kontraproduktivní. Dříve museli muži krásu opěvovat, dnes přehnané komplimenty spíše ztrapňují. Taktéž slibovat někomu manželství v době, kdy je sex svobodný a ženy dosahují finanční nezávislosti, se jeví poněkud nesmyslně. Dnešním ženám imponuje především humor muže, dále pak sympatie, veselost, kultivovanost apod. Taktéž doba svádění podlehlá postupem času změnám, přičemž došlo ke zkrácení intervalu oddělujícího milostný začátek a závěr.⁴

---

³ LIPOVETSKY, G. *Třetí žena: Neměnnost a proměny ženství*. s. 19 – 28.

⁴ LIPOVETSKY, G. *Třetí žena: Neměnnost a proměny ženství*. s. 49 – 53.

Na druhou stranu přebírá iniciativu při svádění dnes i žena. Ve srovnání s mužskými praktikami však přece jen ženská iniciativa zůstává v pozadí a je používána spíše v případě zoufalství jako poslední východisko, pokud jsou muži příliš pasivní nebo ostýchaví. Ženy většinou přebírají iniciativu také v případě, že směřuje k muži, kterého dobře zná. Z uvedeného vyplývá, že iniciativa v podstatě zůstává stále na mužích a ženám tento stav vyhovuje.

Ke svádění využívají ženy i muži odlišné zbraně. U žen je důležitý zejména vzhled a strategie estetického působení. U muže záleží na více okolnostech. Jako příklad lze uvést třeba společenské postavení, moc, peníze, prestiž, slávu nebo humor. Moc u mužů zvyšuje jejich svůdnost, u žen ji naopak snižuje. Pozice a cíle obou pohlaví se při svádění nepřikrývají. Platí rovněž, že krása a okouzující vzhled nemají u obou pohlaví při svádění stejnou hodnotu. U žen představují významnou strategii, kdežto muži si ji mohou zvolit. Při svádění hraje u žen důležitou roli také obdiv pociťující k muži.⁵

1.3 Žena versus domácnost

Péče o děti a domácnost se přiřazuje ve všech známých společnostech vždy ženám. V předmoderní společnosti nebyly domácí práce vůbec na prvním místě. Hlavní úkoly žen z hlediska lidových vrstev souvisely s vnějškem, nikoli vnitřkem domu. Na péči o domácnost měla žena čas až po práci na poli a obstarání dobytka. Péče o dítě venkovanky rovněž celkem zanedbávaly. Dítě pouze občas přebalily, jinak ho nechávaly plakat v kolébce a moc na něj nemluvily. Manželky řemeslníků a drobných obchodníků svěřovaly své děti chůvám, aby mohly pomáhat svým mužům. Chod živnosti či statku a pomoc manželovi měly vždy přednost před péčí o děti. Přestože se tedy ženám připisují domácí práce, ve skutečnosti tomu tak není.

Zlom nastává v devatenáctém století, kdy se vytváří normativní model „zavřené ženy“. Jedná se o moderní typ ženy v domácnosti, který klade důraz na úkoly zůstávající dříve ve stínu. Dochází zde k idealizaci manželky – matky v domácnosti, jež věnuje svůj život dětem a rodinnému štěstí. Úděl ženy spočívá v tom, že se nyní musí oddat tělem i duší domácím pracím. Posláním ženy je obstarávat dům, vychovávat děti, poskytovat příslušníkům rodiny vřelost a něhu a bdít nad pohodlím a útechou všech. Na bedrech muže pak spočívá profesní oblast. Hospodářskou nezávislost v té době

---

⁵ LIPOVETSKY, G. *Třetí žena: Neměnnost a proměny ženství*. s. 59 – 61.

požaduje jen několik feministek. V tisku, románech, učebnicích i oficiálních projevech vítězí ideál manželky a matky věnující se výhradně svým dětem, dohlížející na jejich zdraví, vývoj a školní povinnosti. V padesátých letech 20. století dochází k ukončení této fáze, kterou zapříčinila industrializace vytvářející postavu dělnice. Přesto se i nadále ozývají hlasy vychvalující mateřské úkoly jako poslání v duchu oběti.

V meziválečném období se zvláště ve Spojených státech vyvíjí nový obraz ženy uvnitř domu. Tento obraz se již nevyznačuje duchem oddanosti, ale svůdnosti a spotřebitelského štěstí. Působí zde reklama, která propaguje vysavač, pračku, plynový vaříč, ledničku a konzervy jako nástroje osvobození ženy. Rovněž jsou vychvalovány kosmetické výrobky jako důležité prostředky pro uchování mládí a partnerství. Tím se stanoví nové povinnosti ženy v domácnosti spojené s konzumentstvím, jako jsou např. správné rozhodování při nákupech, úspora času a námahy, zajištění rozkvětu dítěte pomocí spotřebitelských výrobků či tělesná svůdnost. Žena v domácnosti devatenáctého a dvacátého století se velmi těsně pojí s principy správy, práce a výkonnosti, které jsou typické pro moderní věk. Moderní ideologie se snaží o udržení ženy uvnitř domu a zároveň usiluje o povznesení domácích prací, o důstojné ocenění aktivit, které tradice považovala za podřadné.⁶

1.4 Žena versus práce

V postmoderní době demokracie se žena v domácnosti stala již minulostí. Práce ženy se stala uznávanou hodnotou a běžnou podmínkou ženské existence. Ženy dnes odmítají výhradní funkci manželky a matky. Pryč je rovněž doba, kdy dívky studovaly pouze proto, aby si mohly najít manžela. Dnes studium dívek slouží především k jejich budoucímu uplatnění v práci a k zajištění jejich hospodářské nezávislosti. Až do nedávné doby se pracovní činnost žen pokládala pouze za dočasnou v důsledku obtížných materiálních okolností. Na počátku šedesátých let 20. století omlouvaly ženy svou pracovní činnost vylepšením rodinného rozpočtu či umožněním studia svým dětem. Jen málo žen dokázalo přiznat, že v podstatě chtějí být jen finančně nezávislé. Práce ženy se v tomto období totiž ještě považovala za podružnou, podřízenou rodinným rolím. Dnes už samozřejmě tento vztah k ženské práci prakticky neexistuje.

Ženy se do pracovního procesu obvykle zapojují z důvodů uniknutí od domácího života a naplnění společenského života. Žena již nechce být závislá na manželovi, přeje

---

⁶ LIPOVETSKY, G. *Třetí žena: Neměnnost a proměny ženství*. s. 191 – 203.

si nezávislost ve vedení domácnosti a vytvoření finanční pojistky pro budoucnost. Ženský individualismus je na vzestupu společně s postoji k potratu, antikoncepci, sexuální svobodě, rozpadu manželství, žádostem o rozvod apod. Ženy jsou odhodlané zaujmout ve vlastním životě roli aktéra a vydobýt si úplnou profesní identitu. Touží rovněž po získání uznání za to, co dělají, a ne za to, co od přírody jsou jako ženy. Profesní uplatnění žen je však velmi rozdílné. Jiné pracovní nasazení vykazuje ředitelka marketingu a jiné zase pokladní v supermarketu. Jedinou motivací dělnice je plat. Chybí zde existence profesního uspokojení. Nedostatečná mzda a rodinná zátěž často nutí dělnice zůstat v domácnosti. Neplatí to však samozřejmě vždy.⁷

Celou problematiku rozdílů současných mužů a žen lze shrnout podle publikace *Obrazy ze života ženy* od autorky Jany Kloudové. Ta uvádí, že ženy zpravidla očekávají od mužů oporu, hmotné zabezpečení a ochranu. Do vztahu ženy přinášejí něhu, péči o domácnost a děti a estetiku. Díky tomuto modelu přežil lidský rod už více než 200 tisíc let. Ve vedoucích pozicích, zejména při rozhodování, jsou muži razantnější než ženy. Muži jdou většinou k jádru věci a více se zaměřují na konečné výsledky a výkony. Jejich uvažování je racionální a emoce potlačené. Ženy jako šéfky mají potenciál spíše pro záležitosti vztahové. Sledují tedy více, komu je daný úkol přidělen a zda má daný člověk ke svěřené práci vlohy. Pro ženu se stává nejdůležitějším harmonie v týmu. Při řešení určitého problému nejdou rovnou na věc, jsou spíše trpělivější. Ženy rovněž mají velký smysl pro detaily. Na závěr této kapitoly je vhodné připomenout výrok od Novalise, který je zcela trefný: „*Muž je lyrický, žena epická, manželství dramatické.*“⁸

2. Rodina

Z hlediska sociologie představuje rodina morfostatickou instituci. Rodinou se zde rozumí „*sociální zařízení, jehož základním účelem je vytvářet soukromý prostor pro reprodukci společnosti, stísněný proti vířícímu a nepřehlednému světu veřejnému.*“ Účelem rodiny je zejména ochrana jejích členů. Rodina nemění svůj tvar, vnitřní uspořádání ani habitus, přičemž změny ve svém okolí vyrovnává. Existence rodiny

---

⁷ LIPOVETSKÝ, G. *Třetí žena: Neměnnost a proměny ženství*. s. 205 – 212.

⁸ KLOUDOVÁ, J. *Obrazy ze života ženy*. s. 20.

rovněž nebrzdí vývoj či pokrok. Svou stabilitou totiž dynamiku umožňuje a také podporuje, poněvadž brání společenský systém před chaosem a zhroutilím.⁹

2.1 Vývoj rodiny od pravěku po současnost

Již pravěcí lidé žili ve skupinách pokrevně spřízněných, přičemž jejich obživa závisela na lovu a sběračství. Lze předpokládat, že se jednalo o skupiny organizované a jednotlivé role členů byly přidělovány na základě pohlaví, věku a společenského postavení. Rozdělení práce podle pohlaví určoval lov. Na lov se specializovali muži a ženy se specializovaly na sběračství. Tato společnost se často stěhovala za zdrojem obživy, z čehož vyplývá, že matka nemohla mít na starosti více než jedno dítě, protože při stěhování musela nést vzadu celý majetek rodiny a k tomu ještě právě dítě. Vepředu pak měl určeno místo muž, který nesl lovecké náčiní. Situace rodin se mění po neolitické revoluci probíhající kolem roku 8 000 př. n. l. Změnu lze přičítat ženám, které díky sběračským zkušenostem začaly vysévat semena a také uměly vyrábět keramiku či tkát. Tak se postupně začaly vyvíjet trvale obhospodařovaná území a s nimi i řemesla, obchod a vojenství. Společnost se také začala dělit podle majetku. Ve vedoucích pozicích působili muži, přičemž toto postavení si udržují prakticky dodnes. Počet dětí v rodině se neomezuje pouze na jedno, a proto roste i počet obyvatel na jednotku území.

Ve Starověkém Řecku přibližně v 8. a 7. století př. n. l. byla společnost organizována podle širokých rodů. Rod představoval soubor rodin, ve kterých muži odvozovali svůj původ od společenského předka, jehož uctívali a používali jeho jméno. Rod měl svého krále a ten se stal představitelem kultu a nejvyšším politikem. Neměl však moc v hospodářských věcech. Král se stal rovněž nejvyšším soudcem. Společnost byla čistě patriarchální. Například muži a ženy jedli odděleně, ale po skončení jídla si mohly ženy přisednout k mužům a zúčastnit se rozmluv. V pohybu měly ženy naprostou volnost. Jejich úkolem byla starost o domácnost včetně vaření. Příprava masa však byla doménou mužů. Mužům se v této společnosti rovněž tolerovaly konkubíny. Muž se také mohl rozvést bez všech formalit v důsledku nevěry své ženy nebo její neplodnosti. Žena to při rozvodu měla těžší, protože se musela v této věci obrátit na státního úředníka a sdělit mu své důvody rozvodu. Žena mohla jít na potrat pouze se souhlasem svého manžela. Ve Starověkém Římě byl za otce rodiny považován ten, kdo měl právo

---

⁹ MOŽNÝ, I. *Rodina a společnost*. s. 14.

v domě vládnout. I zde byla společnost spíše patriarchální. Postavení římských žen se však změnilo s krizí římské republiky. Nemajetné ženy mohly pracovat jako švadleny, porodní báby, kojné, kadeřnice, písářky, sekretářky, vychovatelky apod. V tomto případě se poprvé projevila ženská emancipace. Mužská reakce na toto samozřejmě nebyla pozitivní a mnoho žen bylo posláno do vyhnanství.

Nedochovalo se příliš záznamů o tom, jak vypadala evropská a slovanská rodina v raném středověku. Slovani po příchodu na naše území žili v malých vesnicích a v hradištích chráněných dřevěnými palisádami. Společnost byla patriarchální. Muži mohli mít i zde několik žen, přičemž od nevěst nevyžadovali panenství. Středověká společnost byla společností agrární a později stavovskou. Lidé v této době žili především ve velké existenční nejistotě a často až na pokraji hladu. Projevovaly se také různé epidemie nemocí, zejména moru, a vedly se bezohledné války. V době stavovské společnosti byla společnost rozdělena podle stavů, z nichž každý měl jiný životní styl, a pro každý platily jiné právní normy. Ve středověku představovala rodina instituci, bez které by jedinec nemohl existovat, protože bez příslušnosti k rodině a k feudálnímu pánovi neměl ve společnosti místo. Žena v této společnosti musí být podřízena muži.

V Evropském novověku se začíná naplno projevovat proces ženské emancipace a patriarchální rodina se začíná rozpadat. Hnutí za ženskou emancipaci se začalo nejdříve formovat ve Francii a Anglii a hlavním cílem těchto hnutí je rovnost mužů a žen před zákonem a také právo na svobodnou volbu manželského partnera. Rozvod byl uzákoněn, avšak muž měl právo na své mužské potomky starší sedmi let. Žena byla rozvodem ekonomicky znevýhodněna. Ženy se v roce 1870 již mohou domáhat práva na svůj vlastní majetek. V Anglii byly zakládány vyšší školy pro ženy. Po první světové válce uznal parlament volební právo ženám, avšak s mnohými podmínkami. Na přelomu 19. a 20. století ženy mohly pracovat v průmyslu. Na trhu práce má však stále žena horší postavení než muž. Muž přestává být jediným živitelem rodiny a jeho prestiž v rodině začíná klesat. Zmenšují se rozdíly mezi muži a ženami. Sňatky se uzavírají na základě přání snoubenců a souhlas rodičů je dnes spíše dodatečný a formální. Rodina si svou výchovnou funkci udržuje už jen u nejmenších dětí. Dnes rodina představuje místo uspokojování citových potřeb, místo přerodělování ekonomických hodnot, místo konzumu a rekreace. Nová doba způsobila posílení významu rodiny jako útočiště před veřejným světem. Nejcennějším statkem, který rodina může poskytnout dětem, není už majetek, ale vzdělání. V této době se rovněž začínají projevovat následující trendy:

- odkládání sňatků a rození dětí na do co nejpozdější,
- neformální zakládání rodin bez legálního sňatku,
- zvýšení počtu rozvodů,
- snížení ochoty lidí vstupovat po rozvodu do dalšího svazku a mít další děti,
- omezování počtu dětí v rodině,
- v Evropě prodlužování doby, po kterou děti a rodiče žijí spolu.¹⁰

2.2 Založení rodiny a rodičovství

Lidská rodina musí vykazovat také určitý prvek trvalosti. Na počátku tvorby rodiny je setkání muže a ženy, kteří po intenzivnějším nebo povrchnějším vyjednávání dosáhnou shody ve vytvoření svazku s potřebnou trvalostí. Manželská rodina vychází z křesťanské tradice, která hlásala nezrušitelnost svazku manželského. Avšak dnešní doba přinesla v této oblasti uvolnění a manželský svazek lze zrušit dosažením dohody.¹¹ Setkání a bližší vztah mezi mužem a ženou ovlivňuje několik determinantů. Jedná se o sousedství a teritoriální blízkost, věkovou homogamii, etnickou a rasovou homogamii, náboženskou heterogamii a vzdělanostní a třídní homogamii. Většina lidí si svého partnera nachází v okruhu jednoho až dvou kilometrů od svého bydliště. V naší kultuře je pravidlem, že muž by měl být starší než žena v důsledku jejich rozdílného fyzického i mentálního vývoje. Ideální věkový rozdíl se pohybuje od pěti do patnácti let. Samozřejmě dnes existuje mnoho párů, které toto pravidlo nespĺňují. Co se týče oblasti etnické a rasové homogamie, tak zde některé společnosti zakazují rasově smíšené sňatky. Současná společnost je však v této oblasti čím dál více benevolentní, přičemž považuje v partnerském vztahu jiné věci za důležité než je rasová či etnická příslušnost. Podobná situace nastává také v případě náboženské heterogamie. I zde nebyly a stále nejsou přípustné smíšené sňatky.¹²

Rodičovství lze dnes snadno naplánovat. V důsledku vynálezu antikoncepce může žena ovlivnit počet svých dětí a dobu jejich pořízení. Dochází tak v podstatě k určité regulaci lidské populace. Ve společnostech s nízkou porodností to má za následek změny v její věkové struktuře. Na snižování porodnosti má rovněž vliv politika. Stát se snáze postará o zájmy svobodných, bezdětných a starých než o potřeby

¹⁰ MATOUŠEK, O. *Rodina jako instituce a vztahová síť*. s. 21 – 35.

¹¹ MOŽNÝ, I. *Sociologie rodiny*. s. 99.

¹² MOŽNÝ, I. *Sociologie rodiny*. s. 111 – 115.

rodin s dětmi. Najít účinný nástroj, který by tuto situaci změnil, je velmi složité. Avšak jeden existuje a pochází od Steina Ringena, jenž navrhuje dát volební právo dětem s tím, že do jejich plnoletosti bude toto právo delegováno na jednoho z rodičů. Není to vůbec špatný nápad vzhledem k tomu, že dnes má bezdětný pár stejný počet hlasů jako rodina s neplnoletým potomkem.

Přechod k rodičovství je významným mezníkem v životě každého jedince. Rozlišují se čtyři jedinečné vlastnosti přechodu k rodičovství:

1. Především jde o přechod, ke kterému dochází pod silným kulturním tlakem působícím hlavně na ženu. Ženě je přisuzován od nepaměti status spojený s mateřstvím. A někteří nábožensky založení jedinci odsuzují například umělé přerušování těhotenství. Rovněž na bezdětné ženy je pohlíženo skrz prsty. Dá se však říci, že prakticky každá zdravá žena měla v životě alespoň jedno dítě. Pro poslední dvě desetiletí je však typická dobrovolná celoživotní bezdětnost.
2. Dále jde také o přechod, který vzniká i mimovolně. Znamená to tedy, že žena může počít dítě i neplánovaně. Druhá polovina dvacátého století byla proslulá sňatky, ve kterých více než každá druhá nevěsta čekala dítě.
3. Přechod k mateřství představuje přechod nerevokovatelný. Člověk v souvislosti se sociálními změnami v posledních sto letech přišel o oporu v tradici. Jedinec se musí rozhodovat velmi často sám a to i v případě, kdy nemá dostatek informací pro spolehlivější odhad následků. Z těchto důvodů tak vznikají neustále nové situace a nové příležitosti. Dítě však člověk nemůže vzít zpět či vyměnit za jiné. Pokud se dítě jednou narodí, člověk se stává rodičem. Otec se však může lehčeji ke svému rodičovství neznat.
4. Rodičovství představuje přechod zlomový. Ostatní životní přechody mají určitou periodicitu. Narození dítěte neznamená pozvolný přechod. Dítě, které do určitého dne nebylo, tu najednou je. Těhotenství dokáže ženu připravit na mateřství fyziologicky, ale sociálně už ne. Hlavně matky prvního dítěte zažívají často šok po jeho narození.¹³

2.3 Socializace dítěte

Každé dítě vyvolává díky své specifické genetické výbavě ve svém okolí specifickou reakci. Ve stejné rodině je tak každé dítě vychováno trochu jinak a rodiče by si měly uvědomit, že každé jejich dítě je jiné. Velkým přínosem v oblasti socializace

---

¹³ MOŽNÝ, I. *Rodina a společnost*. s. 146 – 151.

dítěte je teorie socializace podle Meada, Freuda a Piageta. Mead popisuje dvě fáze socializace. První, kdy je dítě schopno si hrát na něco a druhou, kdy se předchozí uvedená schopnost rozvine ve schopnost zapojit se do hry. V první fázi si dítě většinou hraje na nějakého jiného člověka. Hru postupně rozvíjí o schopnost střídat přijaté role a později si také začne uvědomovat pravidla hry a její důsledky.

Rodiče nemají na socializaci svých dětí monopol, což v jistém smyslu znamená přínos a zároveň i nevýhodu. Dospívání dítěte vede k postupné emancipaci od rodičovského vlivu. Vnější vlivy pak do dětského světa vstoupí velmi brzy. Mezi vnějšími vlivy jsou nejvýznamnější hromadné sdělovací prostředky a vzdělávací instituce, které mají schopnost spolupůsobit či konkurovat při socializaci dítěte. Zvláště u vzdělávacích institucí je socializace spojena s působením vrstevnické skupiny, se kterou dané dítě tráví podstatnou část svého dne ve školní třídě. K prvnímu prolomení rodičovského monopolu dochází v případě umístění dítěte do péče jeslí či mateřské školky. Rodičovská výchova se odlišuje v závislosti na pohlaví dítěte. Děvčata jsou vychovávána jiným způsobem než chlapci. Očekávání rodičů dítěti signalizují, jaká bude jeho cesta životem podle toho, zda dospěje v muže či v ženu, a podle toho se rovněž bude rozvíjet v dítěti mužský anebo ženský stereotyp chování. Budování západní společnosti je v současné době v rukou dětí z máločetných rodin, dětí z první generace, která poznávala hodnotový svět dospělých spíše z televizní obrazovky namísto z pohádek vyprávěných rodičem. Základem dnešní společnosti však jsou lidé, kteří vyrostli vedle mnoha svých sourozenců, v rodinách udržujících soudržnost, silně ovlivněných náboženskou vírou. Budoucnost snad přinese odpověď na otázku, jak dnešní společnost ovlivňuje včerejší děti a jak ji zítra budou ovlivňovat dnešní děti.¹⁴

3. Problematika mateřské a rodičovské dovolené

Problematiku mateřské a rodičovské dovolené a s nimi souvisejících témat týkajících se porodného a peněžité pomoci v mateřství upravuje několik zákonů. Jedná se o zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, dále o zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění a o zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře. Každý rok přinese v této oblasti určité změny, hlavně ve výších těchto dávek. Následující výklad

---

¹⁴ MOŽNÝ, I. *Rodina a společnost*. s. 163 – 169.

rozebírá problematiku mateřské a rodičovské dovolené a s nimi souvisejících podmínek za rok 2012.

3.1 Mateřská dovolená

Zákoník práce umožňuje zaměstnankyni v souvislosti s porodem a péčí o narozené dítě pobývat na mateřské dovolené po dobu 28 týdnů a v případě porodu dvou nebo více dětí po dobu 37 týdnů. Mateřská dovolená představuje jednu ze zákonných překážek v práci, avšak v případě splnění podmínek uvedených v zákoně o nemocenském pojištění má žena nárok po dobu mateřské dovolené na výplatu dávky z nemocenského pojištění, kterou je peněžitá pomoc v mateřství. Na mateřskou dovolenou nastupuje zaměstnankyně obvykle od počátku šestého týdne před očekávaným dnem porodu, nejdříve však od počátku osmého týdne před tímto dnem. V případě, že zaměstnankyně vyčerpá z mateřské dovolené před porodem méně než 6 týdnů v důsledku dřívějšího porodu, náleží mateřská dovolená ode dne jejího nástupu a do uplynutí doby 28 týdnů při porodu jednoho dítě a 37 týdnů při porodu 2 nebo více dětí. Pokud zaměstnankyně vyčerpá z mateřské dovolené před porodem méně než 6 týdnů z jiného důvodu, poskytne se jí mateřská dovolená po dobu 22 týdnů ode dne porodu, popř. po dobu 31 týdnů při porodu 2 a více dětí. Zákoník práce rovněž upravuje situaci, kdy se při porodu narodilo mrtvé dítě. Pak platí, že zaměstnankyni náleží mateřská dovolená po dobu 14 týdnů.¹⁵ Mateřská dovolená přísluší pouze ženě na rozdíl od rodičovské dovolené, kterou může využít i muž. Čerpání rodičovské dovolené u zaměstnance do doby, po kterou má žena nárok na čerpání mateřské dovolené, přináší s sebou stejné právní důsledky jako čerpání mateřské dovolené u ženy.¹⁶

3.1.1 Peněžitá pomoc v mateřství

Peněžitá pomoc v mateřství se poskytuje ženám, aby byly hmotně zabezpečené v posledním období před porodem a po dobu mateřství v době mateřské dovolené. Po dobu rodičovské dovolené hmotné zabezpečení ženy zajišťuje rodičovský příspěvek upravený zákonem o státní sociální podpoře.

---

¹⁵ GREGOROVÁ, Š. *Info pro rodiče: Příloha časopisu Informace pro lékařské praxe*. s. 1.

¹⁶ PŘIB, J. a kol. *Mateřská a rodičovská dovolená*. s. 36.

Podmínky nároku

Nárok na peněžitou pomoc v mateřství je podmíněn splněním několika podmínek:

1. Ke dni zahájení pobírání dávky musí být žena účastna nemocenského pojištění nebo musí trvat ochranná lhůta z jejího dřívějšího nemocenského pojištění ještě počátkem šestého týdne před očekávaným nebo skutečným dnem porodu anebo až do počátku tohoto týdne žena pobírá nemocenské z dřívějšího nemocenského pojištění.
2. Druhá podmínka spočívá v účasti na nemocenském pojištění v délce alespoň 270 dnů v období posledních dvou let přede dnem porodu. Jednotlivé účasti na pojištění se v rámci dvou let sčítají. Do doby účasti se započítává doba účasti na nemocenské péči v ozbrojených silách nebo nemocenského pojištění osob samostatně výdělečně činných, doba pobírání důchodu z důchodového pojištění, vedení v evidenci uchazečů o zaměstnání a pobírání nemocenského a peněžité pomoci v mateřství po zániku nemocenského pojištění.
3. Těhotenství musí skončit porodem, přičemž je potřeba do matriky narozených zapsat narozené dítě, popř. narozené mrtvé dítě. Narození mrtvého dítěte však ovlivňuje délku poskytování dávky.
4. Poslední důležitá podmínka spočívá v tom, že žena nevykonává dále výdělečnou činnost a tudíž z ní nemá příjem.¹⁷

Doba poskytování

Doba poskytování peněžité pomoci v mateřství souvisí s délkou mateřské dovolené podle zákoníku práce. Peněžítá pomoc náleží ženě po dobu 28 týdnů mateřské dovolené, počínaje šestým týdnem před očekávaným dnem porodu. Nástup na mateřskou dovolenou záleží na ženě. V případě vyčerpání z mateřské dovolené před porodem méně než šesti týdnů v důsledku dřívějšího porodu, náleží ženě peněžítá pomoc v mateřství po dobu 28 týdnů. Pokud žena vyčerpá z mateřské dovolené před porodem méně než šest týdnů z jiných důvodů, náleží jí peněžítá pomoc v mateřství pouze po dobu 22 týdnů ode dne porodu.¹⁸

---

¹⁷ PŘIB, J. a kol. *Mateřská a rodičovská dovolená*. s. 70 – 71.

¹⁸ PŘIB, J. a kol. *Mateřská a rodičovská dovolená*. s. 74.

Výše dávky

Peněžité pomoc v mateřství se vyplácí za kalendářní dny. Základem pro výpočet výše dávky je stanovení denního vyměřovacího základu. Ten se zjistí tak, že se vyměřovací základ zjištěný z rozhodného období dělí počtem kalendářních dnů připadajících na rozhodné období. Vyměřovacím základem pro určení denního vyměřovacího základu se rozumí mzda, plat a další příjmy zahrnující se do vyměřovacího základu podle zákona o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. Jinými slovy se jedná o hrubý příjem.¹⁹ Rozhodným obdobím bývá zpravidla období 12 kalendářních měsíců před kalendářním měsícem, ve kterém vznikla sociální událost. V tomto případě se jedná o den nástupu na mateřskou dovolenou. U peněžité pomoci v mateřství se denní vyměřovací základ zjišťuje ke dni nástupu na mateřskou dovolenou. Výše peněžité pomoci v mateřství za kalendářní den činí v roce 2012 70 % redukovaného denního vyměřovacího základu.²⁰

Další důležité informace

Pro uplatnění nároku na peněžitou pomoc v mateřství musí zaměstnankyně podat žádost o tuto dávku, kterou vydává a potvrzuje ošetřující lékař, u něhož je žena v péči. Tiskopis žádosti lze také získat na příslušné okresní správě sociálního zabezpečení nebo internetových stránkách www.cssz.cz. Zaměstnankyně odevzdá žádost u svého zaměstnavatele, který jí posléze předá příslušné okresní správě sociálního zabezpečení. Osoba samostatně výdělečně činná žádost podá sama u příslušné okresní správy sociálního zabezpečení. Nárok na výplatu této dávky lze uplatnit zpětně, avšak nejpozději do 3 let ode dne, za něhož náleží.²¹

3.2 Rodičovská dovolená

Zákonem č. 155/2000 Sb. s účinností od 1. 1. 2001 došlo ke změnám v několika zákonech, avšak pro účely bakalářské práce je důležitá zejména změna upravující rodičovský institut. Tímto aktem bylo stanoveno, že právo na rodičovské volno je individuálním a nepřenositelným právem každého z rodičů umožňující, aby o dítě mohli pečovat matka i otec nebo oba současně. Z uvedeného vyplývá, že na rodičovskou

---

¹⁹ PŘIB, J. a kol. *Mateřská a rodičovská dovolená*. s. 61.

²⁰ GREGOROVÁ, Š. *Info pro rodiče: Příloha časopisu Informace pro lékařské praxe*. s. 6.

²¹ GREGOROVÁ, Š. *Info pro rodiče: Příloha časopisu Informace pro lékařské praxe*. s. 7.

dovolenou může nastoupit zaměstnankyně i zaměstnanec, přičemž je potřeba rozlišit o koho jde, protože podmínky nároku jsou u nich rozdílné.

V zájmu prohloubení péče o dítě může zaměstnankyně požádat svého zaměstnavatele o poskytnutí rodičovské dovolené v návaznosti na mateřskou dovolenou. Rodičovskou dovolenou lze čerpat po skončení doby mateřské dovolené v rozsahu, o jaký zaměstnankyně požádá, nejdéle však do doby tří let dítěte. O poskytnutí rodičovské dovolené musí zaměstnankyně požádat svého zaměstnavatele na rozdíl od mateřské dovolené, u které žádat nemusí. Zaměstnavatel musí žádosti ženy o poskytnutí rodičovské dovolené vyhovět. O rodičovskou dovolenou může zaměstnavatele požádat i otec, a to od narození dítěte v rozsahu, o jaký si požádá, avšak nejdéle do tří let věku dítěte. Zaměstnavatel i v tomto případě musí žádosti zaměstnance o poskytnutí rodičovské dovolené vyhovět. Rodičovská dovolená zaměstnankyně či zaměstnance nemusí být nutně čerpána v celém rozsahu, ale pouze v takovém, o jaký si zažádají. Rodičovskou dovolenou mohou zaměstnanec i zaměstnankyně čerpat současně. Během doby čerpání mateřské a rodičovské dovolené nepřísluší matce či otci náhrada mzdy. Dle zákona č. 117/1995 Sb, o státní sociální podpoře, nenáleží rodiči rodičovský příspěvek v případě, že má v rodině druhý z rodičů nárok po celý kalendářní měsíc na peněžitou pomoc v mateřství nebo peněžitou pomoc poskytovanou podle předpisů nemocenského pojištění, a to v době ode dne narození dítěte.²²

3.2.1 Rodičovský příspěvek

Rodičovský příspěvek upravuje zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře. Rodičovský příspěvek zajišťuje hmotné zabezpečení ženy či muže po dobu rodičovské dovolené.

Podmínky nároku

Základní podmínkou pro nárok na tuto dávku je podmínka trvalého pobytu na území České republiky. Nárok na rodičovský příspěvek má rodič, který po celý kalendářní měsíc osobně, celodenně a řádně pečuje o dítě, které je nejmladší v rodině, a to až do vyčerpání částky 220 000 Kč. Nejdéle však může o nejmladší dítě pečovat a pobírat tuto dávku do 4 let věku dítěte. Rodičem se pro nárok na tuto dávku rozumí i osoba, které bylo dítě svěřeno rozhodnutím příslušného orgánu do péče, dále osoba pečující o

---

²² PŘIB, J. a kol. *Mateřská a rodičovská dovolená*. s. 37 -39.

osvojené dítě nebo o dítě, kterému zemřel rodič, a osoba pečující o dítě manžela. Podmínka nároku na rodičovský příspěvek po celý kalendářní měsíc se považuje za splněnou i v tom kalendářním měsíci, ve kterém:

- se dítě narodilo,
- měl rodič po část měsíce z dávek nemocenského pojištění nárok na peněžitou pomoc v mateřství nebo nemocenské poskytované v souvislosti s porodem,
- osoba převzala dítě do péče,
- dítě dosáhlo věku 4 let,
- dítě nebo rodič zemřeli,
- rodič převzal do péče vlastní dítě, které měla dříve v péči jiná osoba nebo které bylo umístěno v ústavu či více než 3 kalendářní měsíce v péči zdravotnického zařízení.

Podmínka osobní celodenní péče je splněna a rodičovský příspěvek náleží v případech, kdy:

- dítě mladší 2 let dochází do jeslí nebo podobného zařízení v rozsahu nepřevyšujícím 46 hodin v kalendářním měsíci,
- dítě navštěvuje pravidelně určité rehabilitační zařízení nebo mateřskou školu či jesle se zaměřením na vady zraku, sluchu, řeči a na děti tělesně postižené a mentálně retardované v rozsahu, který nepřevyšuje 4 hodiny denně,
- zdravotně postižené dítě pravidelně dochází do předškolního zařízení v rozsahu nepřevyšujícím 6 hodin denně,
- dítě dochází do předškolního zařízení v rozsahu nepřevyšujícím 4 hodiny denně, pokud jsou jeho rodiče nebo osamělý rodič zdravotně postiženými,
- je péče o dítě zajištěna jinou zletilou osobou v době výdělečné činnosti nebo studia rodiče.

U rodičovského příspěvku není sledován příjem rodiče, proto lze při pobírání této dávky vykonávat výdělečnou činnost a zlepšovat tak sociální situaci rodiny. Pokud v rodině jeden z rodičů pobírá peněžitou pomoc v mateřství nebo nemocenskou v souvislosti s porodem, rodičovský příspěvek náleží pouze v případě, že je vyšší než dávky nemocenského pojištění. Pak je vyplacen rozdíl mezi rodičovským příspěvkem a uvedenými dávkami. V případě narození dalšího dítěte, zaniká nárok na rodičovský

příspěvek na starší dítě. Změna se musí nahlásit příslušnému orgánu, aby nedošlo k přeplatku na dávce.²³

Výše dávky

Pro stanovení výše rodičovského příspěvku se musí zjistit výše denního vyměřovacího základu. Pokud alespoň jednomu z rodičů v rodině lze stanovit k datu narození nejmladšího dítěte 70 % 30 násobku denního vyměřovacího základu, tak si rodič může volit výši i délku pobírání rodičovského příspěvku. V případě, že lze stanovit denní vyměřovací základ u obou rodičů, vychází se z vyššího denního vyměřovacího základu. Maximální měsíční výše rodičovského příspěvku lze zjistit výpočtem 70 % 30 násobku denního vyměřovacího základu. Pokud vypočtená částka je nižší nebo rovna 7 600 Kč, rodičovský příspěvek může činit nejvýše 7 600 Kč měsíčně. V případě, že vypočtená částka je vyšší než 7 600 Kč, může výše rodičovského příspěvku činit maximálně 11 500 Kč měsíčně. Pokud ani jednomu z rodičů nelze vyměřit denní vyměřovací základ, vyplácí se rodičovský příspěvek v pevných měsíčních částkách ve výši 7 600 Kč do konce 9. měsíce věku dítěte a poté ve výši 3 800 Kč měsíčně do 4 let věku dítěte. Volbu výše rodičovského příspěvku lze měnit jedenkrát za tři měsíce.²⁴

Další důležité informace

Žádost o rodičovský příspěvek se podává na předepsaném formuláři u příslušného úřadu práce. Kromě žádosti o příspěvek musí rodič ještě doložit průkaz totožnosti a rodný list dítěte. Formuláře lze získat v tištěné formě u příslušného úřadu práce nebo v elektronické podobě na internetových stránkách Ministerstva práce a sociálních věcí. O rodičovský příspěvek je vhodné zažádat nejlépe před koncem mateřské dovolené.²⁵

3.3 Změny u mateřské a rodičovské dovolené v roce 2013

Porodné jako samostatná dávka zůstává i v roce 2013, protože vládní koalice ODS, TOP 09 a VV nakonec neschválila návrh na úplně zrušení porodného. Nárok na porodné v roce 2013 mají výhradně rodiny s nízkými příjmy, přičemž tuto dávku můžou dostat pouze na první dítě ve výši 13 000 Kč a v případě narození dvojčat a vícčetat ve

²³ GREGOROVÁ, Š. *Info pro rodiče: Příloha časopisu Informace pro lékařské praxe*. s. 13 – 15.

²⁴ GREGOROVÁ, Š. *Info pro rodiče: Příloha časopisu Informace pro lékařské praxe*. s. 13 – 15.

²⁵ GREGOROVÁ, Š. *Info pro rodiče: Příloha časopisu Informace pro lékařské praxe*. s. 16.

výši 19 500 Kč. Porodné bude vyplaceno rodině, ve které její čistý měsíční příjem v předchozím čtvrtletí nepřesahoval 2,4 násobek životního minima. Rodinou se rozumí i nesezdaní rodiče dítěte, u nichž se příjmy pro účely výpočtu sčítají. Z uvedeného vyplývá, že nárok na porodné má rodina ve složení matka, otec a jedno čerstvě narozené dítě, pokud jejich čistý měsíční příjem nepřesáhne 18 504 Kč. U matek samoživitelek s prvním dítětem je hranicí čistého příjmu částka 11 712 Kč. Rozhodný příjem zahrnuje také podporu v nezaměstnanosti a invalidní důchod. Ženy, které jsou dlouhodobě nezaměstnané nebo si jako osoby samostatně výdělečně činné neplatily nemocenské pojištění, nemají nárok na peněžitou pomoc v mateřství. V takovém případě začínají pobírat hned rodičovský příspěvek. Ten u ostatních matek navazuje na mateřskou.

Pro čerpání dávek při mateřské dovolené se v roce 2013 pravidla nemění. Změní se pouze minimálním způsobem její výše. V roce 2013 dojde ke změně tzv. redukčních hranic. Při výpočtu mateřské je stěžejní průměrný hrubý příjem za předchozích dvanáct měsíců, z něhož se poté vypočítá vyměřovací základ. Na vyměřovací základ se musí uplatnit redukční hranice a po zjištění výše redukovaného vyměřovacího základu se z něho vypočítá 70 %.²⁶

Ve druhé polovině roku 2012 došlo v rámci Sociální reformy I. k přechodu na zcela nový systém výplaty a administrace nepojistných sociálních dávek a dávek v oblasti státní politiky zaměstnanosti prostřednictvím Karty sociálních systémů, tzv. sKarty. Hlavní cíl této reformy spočívá v zajištění efektivnosti a komfortu pro klienta. Již ze začátku se však tento systém potýká z nefunkčností a má mnoho odpůrců. SKarta se vydává ve variantě základní a speciální. Speciální varianta je určena osobám se zdravotním postižením a slouží zároveň i jako jejich průkaz. Klienti se rovněž sKartou prokazují na úradech práce. SKarta slouží k výplatě dávek státní sociální podpory, dávek pomoci v hmotné nouzi, dávek příspěvku na péči, dávek pro osoby se zdravotním postižením a dávek v nezaměstnanosti.²⁷

---

²⁶ Změny mateřské/rodičovské dovolené v roce 2013. *Gender Studies* [online]. 2012 [cit. 2013-03-23]. Dostupné z: <<http://materskarodicovska.ecn.cz/cz/aktuality/zmeny-materske-rodicovske-dovolene-v-roce-2013>>.

²⁷ Karta sociálních systémů (sKarta). *Sociální reforma* [online]. 2012 [cit. 2013-03-24]. Dostupné z: <<http://socialnireforma.mpsv.cz/cs/3>>.

3.4 Mateřská a rodičovská dovolená ve vybraných evropských zemích

Péče o děti předškolního věku prostřednictvím mateřské, otcovské a rodičovské dovolené se ve vybraných evropských zemích liší především délkou a výší peněžní částky vyplácené rodiči. Společnými prvky v systému mateřské dovolené u jednotlivých států je účast na sociálním (zdravotním, nemocenském, aj.) pojištění po určitou dobu před očekávaným dnem porodu. Obvykle dochází k jejímu čerpání již určitou dobu před narozením dítěte. V České republice a v Německu je základní délka prodloužena při narození vícero dětí (v období po porodu), ve Francii dokonce před porodem i po něm. Výše vypláceného příspěvku závisí na předchozí mzdě, přičemž obvykle bývá stanovena minimální či maximální hranice. Nejkratší délka poskytování mateřské dovolené podle evropských směrnic náleží německým ženám. Po dobu 14 týdnů (obvykle 6 týdnů před porodem a 8 týdnů po něm) náleží ženě 100 % její předchozí mzdy, která však může být redukována v důsledku existence denní maximální částky (13 EUR denně), kterou lze obdržet. Plnou mzdu mohou pobírat také francouzské ženy, a to o dva týdny déle oproti německým ženám. Ve Francii se stanoví nejvyšší možný příspěvek v mateřství a nejnižší případná částka. Denní mateřský příspěvek se pohybuje zhruba mezi 8 a 72 EUR za den. Zaměstnavatel může podobně jako v Německu dorovnat ženě rozdíl do její skutečné mzdy. Francouzské ženy mají delší mateřskou dovolenou při narození třetího a dalšího dítěte v pořadí, a to až 26 týdnů. Italky mají placenou mateřskou dovolenou celkem pět měsíců, z toho jeden až dva měsíce před porodem a tři až čtyři měsíce po porodu. Výše dávky činí 80 % předchozí mzdy, přičemž i v tomto případě může zaměstnavatel rozdíl dorovnat. Ve Velké Británii trvá mateřská dovolená od roku 2007 celkem 39 týdnů. Prvních 6 týdnů náleží ženě 90 % její předchozí mzdy a během dalších 33 týdnů kolem 160 EUR týdně. Ve Švédsku není mateřská dovolená explicitně zakotvena. Ženy zde mohou pobírat 60 dní před porodem určitý vyrovnávací příspěvek v mateřství, ale nárok mají až na rodičovskou dovolenou.

V řadě evropských zemí byl zakotven pojem otcovská dovolená, která umožňuje otci podílet se plně na prvních dnech života dítěte a zároveň pomáhat matce dítěte se zvládnutím nové situace. Existují však i země, kde tento pojem neznají. Jedná se např. o Českou republiku, Německo či Itálii. Otcovská dovolená v podstatě vychází z principů mateřské dovolené. K čerpání otcovské dovolené dochází současně s dobou, ve které je matka na mateřské dovolené. Nárok na ní mají muži v době okolo porodu, popř. v prvních týdnech po narození dítěte. Ve Švédsku mohou využít muži deset dní

otcovské dovolené v průběhu prvních dvou měsíců po narození dítěte a výše této dávky činí 80 % jejich předchozí mzdy. Ve Francii mohou muži dokonce využít i 14 dní otcovské dovolené, z toho první tři dny během dvou týdnů v období kolem narození dítěte a zbývajících 11 po sobě jdoucích dní do čtyř měsíců věku dítěte. Muži zde dostávají 100 % své mzdy. Ve Velké Británii dochází k čerpání otcovské dovolené v délce jednoho až dvou týdnů v průběhu prvních 56 dní po narození dítěte a náleží jim buď 90 % jejich předchozí mzdy, nebo cca 163 EUR týdně. Záleží na tom, která z částek je nižší.

Rodičovská dovolená obvykle navazuje na mateřskou dovolenou. Cílem rodičovské dovolené je prohloubení další péče o dítě v raném věku. Na rodičovskou dovolenou může nastoupit otec i matka a lze ji uplatnit do tří let věku dítěte. V některých zemích (např. ve Velké Británii a Německu) trvá až do pěti či osmi let věku dítěte. V Itálii se rodičovská dovolená poskytuje nejkratší dobu, a to pouze do prvního roku dítěte. Rodičovskou dovolenou lze několikrát přerušit. Některé země se snaží o zvýšení počtu otců na rodičovské dovolené zaváděním tzv. otcovských kvót. Jedná se o pevně stanovené období, na které mají nárok oba rodiče, které nelze převést z jednoho rodiče na druhého a které při nevyčerpání propadá. Zkracuje se o něj celková rodičovská dovolená. V Německu i Švédsku již jsou tyto kvóty zavedené a to v délce dvou měsíců. Hodnota příspěvku se v některých zemích (např. v Itálii a Německu) odvíjí od výše předchozí mzdy. V České republice je výše příspěvku pevně dána a nebere v úvahu předchozí příjem rodiče. Ve Švédsku dochází ke kombinaci obou variant. Některé země rovněž umožňují přivýdělek při rodičovské dovolené. Nejkratší a zároveň nejlevnější rodičovskou dovolenou mají rodiče ve Velké Británii. Trvá pouhých 13 týdnů a rodič ji může čerpat až do pěti let věku dítěte. Podobně jsou na tom rodiče v Itálii, kde rodičovská dovolená trvá sice v délce 6 měsíců, ale musí ji vyčerpat v průběhu prvního roku věku dítěte. V době rodičovské dovolené mají pak nárok na výplatu 30 % ze mzdy. Ve Francii trvá rodičovská dovolená jeden rok, ale může se dvakrát obnovit, takže maximální délka dovolené sahá do tří let věku dítěte.²⁸

---

²⁸ KŘÍŽKOVÁ, A. a kol. *Práce a péče*. s. 110 – 117.

4. Charakteristika marketingového výzkumu

Součástí bakalářské práce je provedení marketingového výzkumu v podobě dotazníkového šetření. Teoretická část tak představuje vhodný prostor pro představení základní charakteristiky marketingového výzkumu a popsání hlavních zásad dodržovaných při tvorbě dotazníku.

4.1 Definice marketingového výzkumu

Marketingový výzkum již definovalo mnoho autorů. Každá z definic přitom na něj pohlíží trochu jinak. Jako příklad lze uvést definici autorů Tull a Hawklins, která zní takto: „*Marketingový výzkum poskytuje informace pomáhající marketingovým manažerům rozpoznávat a reagovat na marketingové příležitosti a hrozby.*“ McDaniel a Gates uvádí, že „*marketingový výzkum zahrnuje plánování, sběr a analýzu dat, která jsou relevantní pro marketingové rozhodování a komunikaci výsledků této analýzy řídicím pracovníkům.*“²⁹ Marketingový výzkum tedy využívá vědecké metody pro identifikaci a definování marketingových příležitostí a problémů. Jedná se o činnost cílevědomou a organizovanou, která specifikuje, shromažďuje, analyzuje a interpretuje informace umožňující porozumět trhu, kde se daný subjekt pohybuje, dále identifikovat vyskytnuté příležitosti, formulovat směry marketingové činnosti a hodnotit její výsledky. Marketingový výzkum spojuje spotřebitele, zákazníka a veřejnost s marketingovým pracovníkem prostřednictvím informací, které se užívají ke zjišťování a definování marketingových příležitostí a problémů, k tvorbě, zdokonalování a hodnocení marketingových akcí, monitorování marketingového úsilí a ke zlepšení pochopení marketingu jako procesu.³⁰

Účel marketingového výzkumu spočívá v deskripci, explanaci a predikci. Deskripce popisuje určitý stav nebo probíhající trendy prostřednictvím zkoumání trhu a marketingového prostředí. Explanace vysvětluje příčiny zkoumaných jevů nebo procesů a měří efekty vyplývající ze sledovaných vztahů. Predikce slouží k odhadu budoucího vývoje trhu, přičemž se přihlíží ke všem relevantním faktorům, které jsou způsobitelné k ovlivnění tohoto vývoje.³¹

---

²⁹ FORET, M. - STÁVKOVÁ, J. *Marketingový výzkum: Jak poznávat své zákazníky.* s. 13.

³⁰ STÁVKOVÁ, J. – DUFEK, J. *Marketingový výzkum.* s. 48.

³¹ ZBOŘIL, K. *Marketingový výzkum: metodologie a aplikace.* s. 8 – 9.

4.2 Formy marketingového výzkumu

Formy marketingového výzkumu lze členit dle různých hledisek. Z hlediska času se rozlišuje průzkum a výzkum. Podle metod získávání informací existuje sekundární a primární výzkum. Systémové hledisko člení marketingový výzkum na deskriptivní (odpovídá na otázku jak), diagnostický (proč), prognostický (kam) a koncepční. Dle charakteru informací se dělí na ekoskopický a demoskopický výzkum. Ekoskopický marketingový výzkum se zabývá kvantifikovatelnými údaji, jako je např. potřeba, poptávka, nabídka apod. Demoskopický marketingový výzkum sleduje chování subjektů na trhu. Výzkum také závisí na předmětu zkoumání. Tím může být trh, makroprostředí nebo podnik. Nejčastěji se však marketingový výzkum zaměřuje na trh. Výsledky získané marketingovým výzkumem slouží k identifikování problému, k výběru problému a také k řešení problému. Marketingový výzkum mohou ovlivnit použité techniky a technologie, kvalifikace pracovníků a finanční prostředky.³²

4.3 Proces marketingového výzkumu

Proces marketingového výzkumu zahrnuje pět kroků:

1. formulování problému a cílů výzkumu,
2. zpracování plánu výzkumu,
3. shromáždění informací,
4. analyzování informací,
5. prezentování výsledků.

Nejdůležitějším krokem marketingového výzkumu je první krok, čili formulování problému a cílů výzkumu. Smysl spočívá v tematickém a obsahovém vymezení oblasti, na níž bude soustředěna pozornost v dalších fázích výzkumu. Problém by měl být zformulován tak, aby nedošlo k jeho příliš úzké nebo příliš široké definici. V případě jasně definovaného problému mohou osoby provádějící výzkum stanovit přesné postupy výzkumu nutné k dosažení potřebných informací, které mají vyřešit uvedený problém. Díky formulaci problému může být následně stanoven cíl nebo cíle výzkumu. Výsledek tohoto kroku spočívá v přesvědčení, že nový výzkum přinese objektivnější a hodnotnější informace oproti již existujícím. Poté následuje vytvoření plánu

---

³² STÁVKOVÁ, J. – DUFEK, J. *Marketingový výzkum*. s. 49 - 50.

marketingového výzkumu. Plán slouží ke specifikaci potřebných informací, ke stanovení postupu jejich získání a k naplánování dalšího postupu výzkumu.³³ Shromažďování informací závisí na použité technice marketingového výzkumu. Obvykle se získávají primární a sekundární informace. Primární informace lze získat právě provedeným marketingovým výzkumem. Sekundární informace lze získat studiem různých dokumentů a knih. Při analýze získaných informací dochází k jejich upravení, klasifikování, kódování či k technickému zpracování do tabulek a grafů. Poslední krok se týká zpracování stručného a jasného závěru, ze kterého vyplyne určité doporučení.³⁴

4.4 Techniky marketingového výzkumu

Techniky marketingového výzkumu představují způsob sběru primárních dat, které umožňují evidovat výskyt jevů i chování lidí a zjistit jejich názory, postoje a motivy. Existují celkem tři techniky marketingového výzkumu. Jedná se o dotazování, pozorování a experiment. Nejrozšířenější technikou je dotazování. Dotazníkové šetření bylo použito pro výzkum provedený v této bakalářské práci, proto bude v následující podkapitole technika dotazování rozebrána podrobněji. Pozorování provádí vyškolení pracovníci, kteří registrují sledované reakce a způsoby chování. Rozlišuje se pozorování skryté a zjevné. Skryté pozorování je používáno v případě, že by zjevná přítomnost pozorovatele mohla narušit průběh pozorované skutečnosti. Pozorování se může zúčastnit sám pozorovatel, přičemž jeho snahou je zatajit svou úlohu pozorovatele. Pozorovatel zaznamenává skutečné chování a jednání osobně nebo pomocí elektronických přístrojů. Velké množství jevů, se kterými se pozorovatel setká, je nutné roztrždit z hlediska jejich důležitosti. K pozorování by měl být vybrán reprezentativní vzorek populace a z celkového chování pak reprezentativní vzorek chování. Experimentální technika sleduje vliv jednoho jevu (nezávisle proměnná) na druhý (závisle proměnná) v nově vytvořené situaci. Hlavním cílem experimentu je zachycení reakce na novou situaci a hledání vysvětlení tohoto chování. Experiment se provádí v laboratorních podmínkách nebo v podmínkách terénních (přirozených). Laboratorní prostředí je uměle vytvořené.³⁵

---

³³ FORET, M. - STÁVKOVÁ, J. *Marketingový výzkum: Jak poznávat své zákazníky*. s. 20, 21, 24.

³⁴ STÁVKOVÁ, J. – DUFEK, J. *Marketingový výzkum*. s. 61 – 62.

³⁵ FORET, M. - STÁVKOVÁ, J. *Marketingový výzkum: Jak poznávat své zákazníky*. s. 47 – 48.

4.5 Dotazování

Dotazování představuje nejvyužívanější techniku marketingového výzkumu, která se uskutečňuje pomocí nástrojů (dotazníků, záznamových archů) a vhodně zvoleného kontaktu s nositelem informací (dotazovaným, respondentem). Kontakt může být přímý či bezprostřední. Jako příklad lze uvést případ písemného zodpovídání otázek. Dotazování rovněž může být zprostředkované, kdy na scénu mezi výzkumníka a respondenta vstupuje tazatel. Tento typ se využívá při osobním (ústním) dotazování, kam patří i telefonické dotazování.

Písemný kontakt – dotazník, ankety

Písemný kontakt se uskutečňuje prostřednictvím dotazníků nebo anket. Dotazník musí být správně složen, protože jinak může dojít ke zpochybnění získaných informací a výsledky nemusí potom odpovídat potřebám a cílům výzkumu. Při tvorbě dobrého dotazníku je potřeba vyhovět dvěma požadavkům, a to účelově technickým a psychologickým. Účelově technické požadavky určují sestavení a formulování otázek tak, aby mohl dotazovaný odpovídat přesně a na věc, která výzkumníka zajímá. Psychologické požadavky kladou důraz na tvorbu podmínek, prostředí a okolností, které dokážou napomoci tomu, aby se respondentovi zdál úkol snadný, příjemný, žádoucí a chtěný. Cílem je, aby respondent podával stručné a výstižné odpovědi. Výše uvedené požadavky lze rozdělit do čtyř oblastí:

1. celkový dojem,
2. formulace otázek,
3. typologie otázek,
4. manipulace s dotazníkem.

Dotazník musí respondenta na první pohled upoutat svojí grafickou úpravou. Důležitá je zejména první stránka včetně úvodního textu. Optimální počet otázek v dotazníku se pohybuje mezi 40 a 50 a doba vyplňování okolo 20 minut. Začátek dotazníku by měl být věnován otázkám zajímavým, uprostřed otázkám, na jejichž vyplnění záleží, konec pak otázkám méně závažným. Nejvhodnější způsob vyplňování dotazníku představuje kroužkování či křížkování. Při sestavování dotazníku se dodržuje několik zásad:

- zásada úspornosti dotazníku, snadnosti orientace a vyplnění dotazníku,
- zásada promyšlenosti koncepce dotazníku,
- zásada vzbuzení zájmu a příjemného působení dotazníku.

Při formulování otázek se musí dbát na jejich jednoznačnost a srozumitelnost. Čím konkrétněji se výzkumník ptá, tím dostane konkrétnější a jasnější odpověď. Otázky se obvykle člení na otevřené, uzavřené a polootevřené (polouzavřené). Při odpovídání na otevřenou otázku nemá respondent na výběr žádné varianty, tudíž se může vyjádřit zcela svobodně. Pro zajímavost je dále uvedeno několik příkladů otevřených otázek:

- volné, kdy má respondent při formulování svého názoru absolutní volnost,
- asociační, kdy je úkolem respondenta uvést slovo, které si uvědomí při první reakci na pojem uvedený v dotazníku,
- volné dokončení věty, kdy respondent dokončí podle svého úsudku předloženou větu,
- dokončení povídky, kdy je respondentovi předložena povídka, kterou má dokončit,
- dokončení obrázku, které spočívá v předložení obrázku dvou postav, kdy jedna něco říká a respondent má doplnit reakci druhé osoby,
- dokončení tematického námětu, kdy je respondentovi předložen obrázek a jeho úkol spočívá ve vymyšlení příběhu o tom, co se na obrázku stalo nebo může stát.

Uzavřené otázky uvádějí předem několik možných variant odpovědí, ze kterých respondent vybírá jednu nebo několik odpovědí. Výhodou uzavřených otázek je jejich rychlost vyplnění. Nevýhodou je, že se respondent nemůže plně vyjádřit. Obvykle se ve variantách odpovědí vyskytuje ještě varianta „jiné“, která respondentovi umožňuje doplnit důležité věci. Takto se otázka mění z uzavřené na polootevřenou (polouzavřenou). Uzavřené otázky se dělí na:

- dichotomické připouštějící dvě možnosti (ano – ne),
- výběrové umožňující vyjádření postoje, názoru či srovnání,
- výčtové umožňující volnější výběr,
- polytomické s uvedením pořadí alternativ.

Dotazník lze rozeslat poštou, osobním předáním a dnes stále častějším způsobem prostřednictvím internetu.

Osobní rozhovor

Osobní rozhovor může probíhat jako interview nebo ve skupině. Interview představuje standardizovaný rozhovor tazatele pouze s jedním respondentem. Nevýhodou zde je

jeho malý dosah. Zatímco prostřednictvím dotazníku lze oslovit velké množství lidí při vynaložení minimálních výdajů, u osobního rozhovoru tazatel komunikuje s jedním nebo několika respondenty. Rozhovor také oproti dotazníku zanechává méně anonymity. Výhodou však je, že tazatel ví, kdo mu odpovídá na otázky. Rozhovor lze rovněž přizpůsobit daným podmínkám. Tazatel může také navázat kontakt s dotazovaným, zmírnit jeho ostych, vysvětlit nejasnosti apod. Existují lidé, kteří se lépe vyjadřují ústně. Navíc rozhovor lze spojit s pozorováním chování respondenta. Rozhovor lze provádět dvěma způsoby. První způsob představuje standardizovaný rozhovor, který je předem připravený. Tazatel ví, na co se bude ptát a v jakém pořadí. Druhým způsobem je nestandardizovaný (nestrukturovaný) rozhovor, který nemá předem určeny závazné formulace a pořadí otázek. Neznamena to však, že by nemohl být předem připravený a promyšlený. Snahou je vést rozhovor tak, aby se formou přibližoval volnému rozhovoru. Dotazování ve skupině by mělo být prováděno s 6 až 10 osobami. Tazatel se skupinou obvykle stráví několik hodin, kdy respondentům představí řešený problém a zároveň ho s nimi prodiskutuje.

Telefonické dotazování

Výhodou telefonického dotazování je jeho rychlost a cena. Respondent má rovněž pocit anonymity a může tak poskytnout upřímnější a otevřenější odpovědi. V současnosti navíc telefon, ať už obyčejný nebo mobilní, vlastní téměř kdokoli. Takže je poměrně snadné kontaktovat velké množství respondentů. Nevýhoda telefonického rozhovoru spočívá ve větší stručnosti než osobní rozhovor z očí do očí.³⁶

---

³⁶ FORET, M. - STÁVKOVÁ, J. *Marketingový výzkum: Jak poznávat své zákazníky*. s. 32 - 46.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

---

5. Vyhodnocení dotazníkového šetření

Dotazníkové šetření představuje jednu ze tří technik marketingového výzkumu, přičemž se řadí bezesporu k nejpoužívanějším. K provedení dotazníkového šetření lze využít dotazníků, anket nebo záznamových archů a dále vhodně zvoleného kontaktu s nositelem informací, kterého představuje dotazovaný či respondent. V případě této bakalářské práce byl k provedení marketingového výzkumu sestaven dotazník obsahující 20 otázek, z nichž většinu tvoří otázky uzavřené s možností výběru z několika variant odpovědí, a primárně byl určený pro maminky na mateřské a rodičovské dovolené. Dotazník byl převeden do on-line podoby prostřednictvím serveru survio.com, který následně vygeneroval internetový odkaz, na němž se dotazník nachází. Odkaz s dotazníkem byl zveřejněn na mých osobních facebookových stránkách, protože můj profil může shlédnout mnoho kamarádek, které jsou právě na mateřské a rodičovské dovolené. Odkaz byl také umístěn na profil facebookové skupiny Mateřského klubu Piškůtek v Českých Velenicích. Elektronická podoba dotazníku umožnila rychlou odezvu od respondentek. Dotazníkové šetření probíhalo během měsíce března 2013.

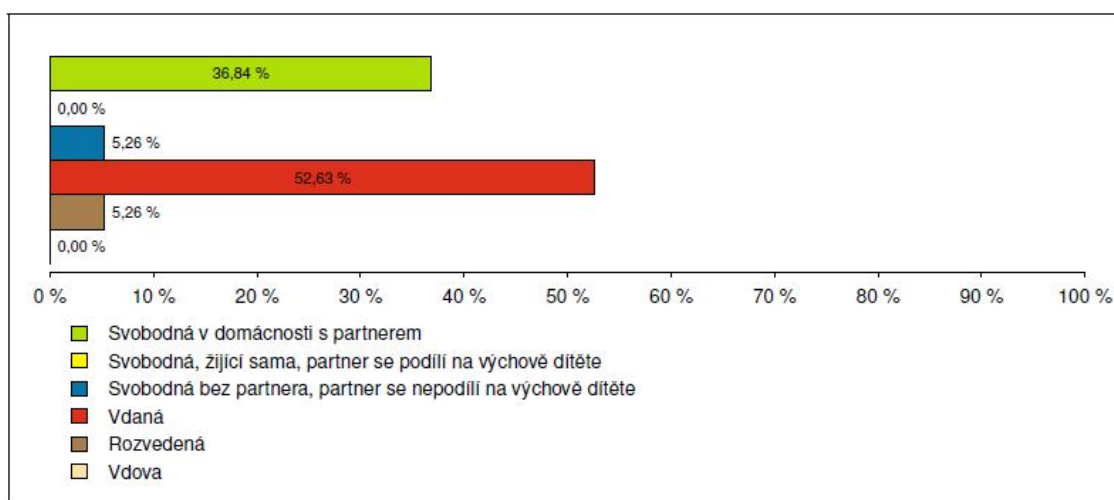
5.1 Analýza jednotlivých otázek

Dotazník vyplnilo celkem 61 respondentek, přičemž odkaz s dotazníkem byl zobrazen celkem 113 krát. K vyhodnocení jednotlivých otázek bylo využito grafického zobrazení generovaného serverem survio.com. Na začátku dotazníku jsou umístěny otázky, které souvisejí s tématem práce okrajově, avšak postupně připravují respondenta na zodpovězení nejdůležitějších otázek v dotazníku nacházejících v prostřední části dotazníku. Koncová místa v dotazníku tvoří otázky všeobecné nesouvisející vůbec s tématem práce. Jejich hlavní úkol spočívá pouze v roztřídění respondentů dle věku a vzdělání.

1. OTÁZKA: Jaký je Váš rodinný stav?

Hlavním cílem této otázky je zjištění, zda je maminka na výchovu svého dítěte sama nebo zda ji pomáhá partner či manžel. Jedná se o otázku uzavřenou s jednou možností výběru.

Graf 1: Rodinný stav respondentek

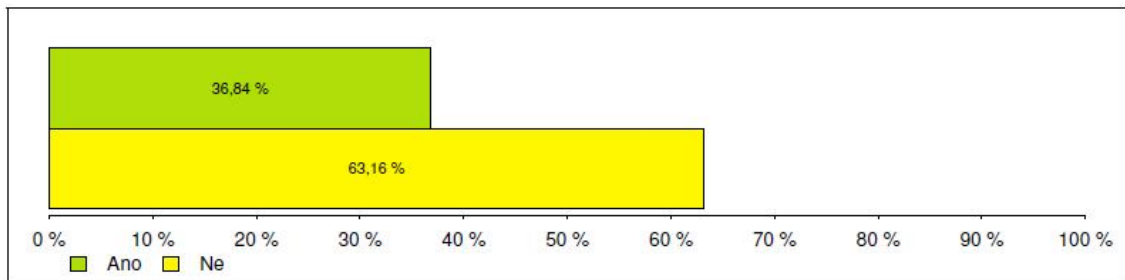
Zdroj: www.surveo.com

Největší část respondentek tvořily maminky, kterým pomáhá s výchovou dítěte partner či manžel. Přes 50 % dotázaných maminek je vdaných a téměř 37 % svobodných, žijících v domácnosti s partnerem. Kolem 5 % respondentek je rozvedených a zároveň svobodných bez partnera, který se nepodílí na výchově dítěte.

2. OTÁZKA: Bydlí Vaši rodiče ve stejné obci / městě jako vy?

Rodiče představují určitý záchytný bod v životě každého jedince. Samozřejmě platí to v případě, kdy dítě má alespoň jednoho z rodičů, který mu zajistí spokojené dětství a dospívání. Hrají zde i roli vztahy panující v dané rodině. Rodiče jsou rovněž důležití v roli babiček a dědečků, protože svému potomkovi mohou pomoci s výchovou jeho dítěte. Zejména, co se týče hlídání. Otázka tak měla za úkol zjistit, zda rodiče respondentek bydlí v bezprostřední blízkosti svých vnoučat pro případ náhlé pomoci s dítětem.

Graf 2: **Bydliště rodičů respondentek**

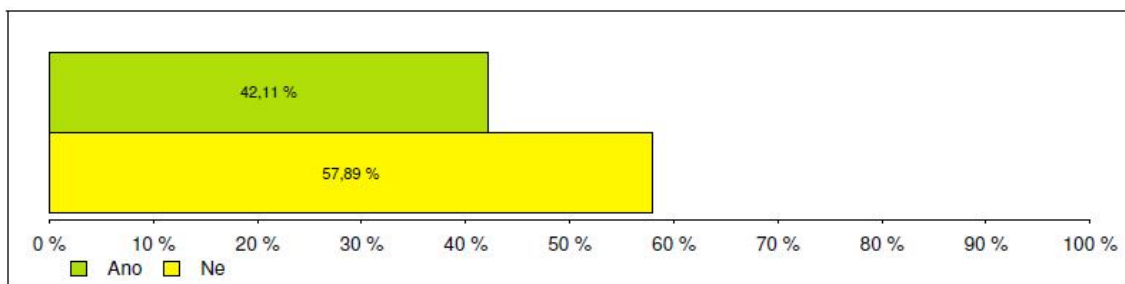
Zdroj: www.surveo.com

Více než 63 % respondentek bydlí v jiné obci či městě než jejich rodiče. V případě, že potřebují s dítětem pomoci, musí za nimi dojet. Je také možné, že negativní odpověď označily maminky, které nemají ani jednoho z rodičů. Téměř 37 % respondentek však pobývá v bezprostřední blízkosti svých rodičů.

3. OTÁZKA: **Bydlí rodiče Vašeho partnera ve stejné obci / městě jako vy?**

Tato otázka v podstatě souvisí s předchozí otázkou, avšak zde se řeší místo bydliště rodičů partnera, kteří jsou při výchově a pomoci při hlídání také nepostradatelní. Samozřejmě nesmí se brát v úvahu opět zhoršené vztahy mezi generacemi.

Graf 3: **Bydliště rodičů partnera**

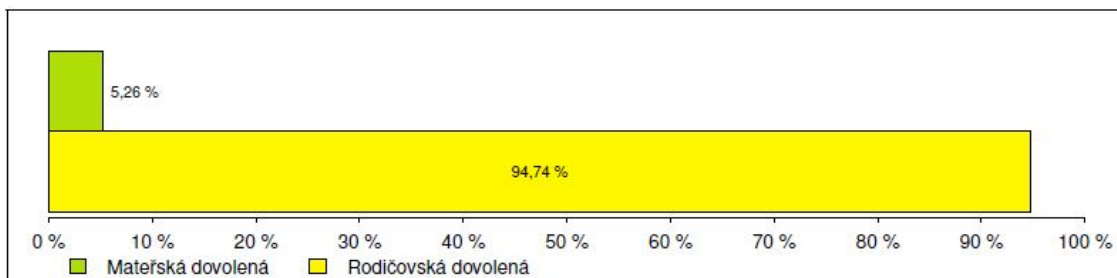
Zdroj: www.surveo.com

Skoro 58 % respondentek odpovědělo, že rodiče jejich partnera bydlí jinde, než je místo jejich bydliště. Zbýlých 42 % dotázaných maminek bydlí ve stejné obci či městě jako rodiče jejich partnera. Při srovnání s otázkou č. 2 se jedná o velmi podobné výsledky.

4. OTÁZKA: **Jaký typ podpory nyní využíváte?**

Účelem této otázky je zjištění, v jaké fázi podpory se budoucí i stávající maminky nacházejí, čili zda pobírají peněžitou pomoc v mateřství anebo rodičovský příspěvek.

Graf 4: **Druh podpory respondentek**

Zdroj: www.surveio.com

Naprostá většina respondentek se právě nachází ve fázi rodičovské dovolené. Pouhých 5 % respondentek pobírají peněžitou pomoc v mateřství.

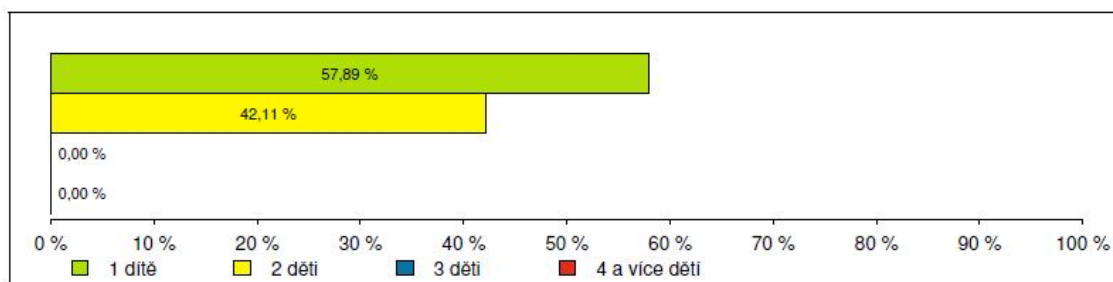
5. OTÁZKA: **Jak dlouho plánujete zůstat na mateřské / rodičovské dovolené?**

U této otázky měly maminky možnost svou odpověď napsat přímo. Mnoho maminek na mateřské a rodičovské dovolené dlouho nevydrží. Hlavním důvodem je možnost nastoupit zpátky do dobře placeného zaměstnání a péči o miminko přenechat třeba partnerovi. Na druhou stranu jsou zase maminky, které svému dítěti chtějí věnovat maximum času, jež mají k dispozici. Z těchto důvodů byla zařazena do dotazníku tato otázka. Samozřejmě existuje mnohem více faktorů než předchozí dva uvedené příklady, podle nichž se odvíjí délka mateřské nebo rodičovské dovolené. V předchozím textu byla problematika délky mateřské a rodičovské dovolené a dalších souvisejících podmínek rozebrána podrobněji, proto na tomto místě bude věnována pozornost odpovědím respondentek, ze kterých vyplývá, že problematiku rodičovské a mateřské dovolené znají. Naprostá většina maminek, které jsou nyní na rodičovské dovolené, plánují pobírat rodičovský příspěvek do tří let věku dítěte. Některé maminky délku neřeší a jednoduše plánují zůstat na mateřské a rodičovské dovolené po dobu, kterou umožňuje zákon. Mezi odpověďmi se také objevilo např. 11 měsíců, rok a půl apod. Tyto maminky zřejmě plánují dřívější odchod z rodičovské dovolené a návrat do zaměstnání z finančních důvodů.

6. OTÁZKA: Kolik máte dětí?

Cílem otázky je zjištění současného počtu dětí respondentek. V moderních rodinách se projevuje trend pořídit si maximálně dvě děti, přičemž největším viníkem této situace je špatná hospodářská politika našeho státu, neustálé zdražování výrobků a služeb, a zejména nedostatek finančních prostředků pro uživení rodiny.

Graf 5: Počet dětí respondentek

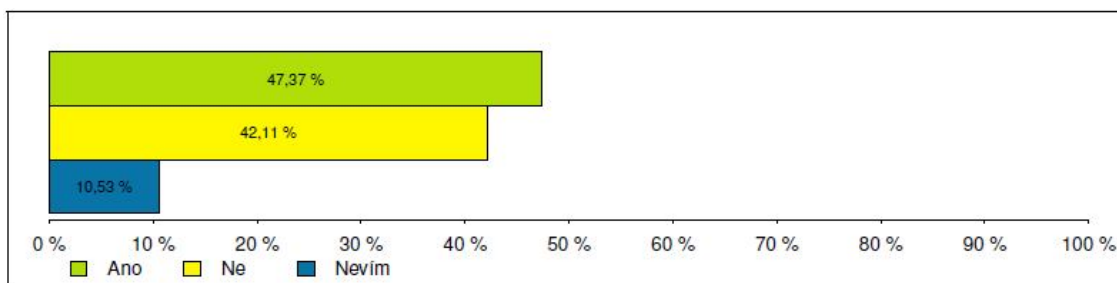
Zdroj: www.surveo.com

Výsledky u této otázky dopadly dle očekávání. Dotázané maminky mají maximálně dvě děti. Téměř 58 % respondentek tvoří ženy s jedním dítětem a více než 42 % respondentek ženy se dvěma dětmi.

7. OTÁZKA: Plánujete do budoucna další dítě?

Otázka č. 7 je myšlena spíše jako doplňující k předchozí otázce a snaží se zjistit, zda maminky, které jsou nyní na mateřské či rodičovské dovolené, chtějí toto období života prožít znovu.

Graf 6: Zájem respondentek o další dítě

Zdroj: www.surveo.com

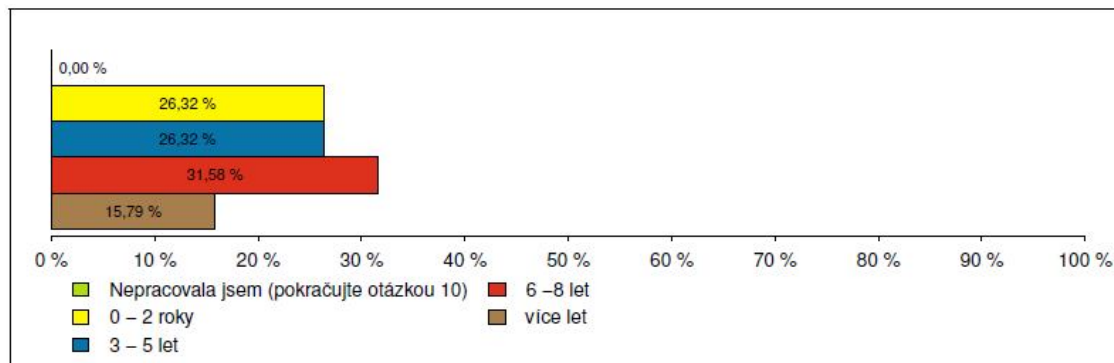
Z grafu 6 vyplývá, že téměř polovina dotázaných maminek do budoucna plánuje další dítě. Více než 42 % respondentek již žádné dítě do budoucna neplánuje a skoro 11 %

dotázaných maminek neví nebo spíš zatím nepřemýšlelo o dalším dítěti. Podle mého názoru respondentky, které na tuto otázku odpovědělo kladně, mají pouze jedno dítě a do budoucna si tak přejí ještě alespoň jedno. Respondentky odpovídající na tuto otázku záporně pravděpodobně už dvě děti mají a více dětí už by jejich rodinný rozpočet nezvládl.

8. OTÁZKA: **Jak dlouho před nástupem na mateřskou / rodičovskou dovolenou jste pracovala?**

Otázka má za úkol zjistit, jak dlouho byla maminka v pracovním poměru, než otěhotněla. Podle délky pracovního poměru a účasti na nemocenském pojištění se odvíjí nárok budoucí maminky na dávky při mateřské či rodičovské dovolené. Zejména tedy u mateřské dovolené a peněžitého příspěvku v mateřství je důležitá délka účasti na nemocenském pojištění. Na rodičovský příspěvek má nárok v podstatě každá maminka od porodu, avšak volba výše a délky rodičovské dovolené závisí také na době účasti na nemocenském pojištění.

Graf 7: Délka pracovní činnosti respondentek před nástupem na MD / RD

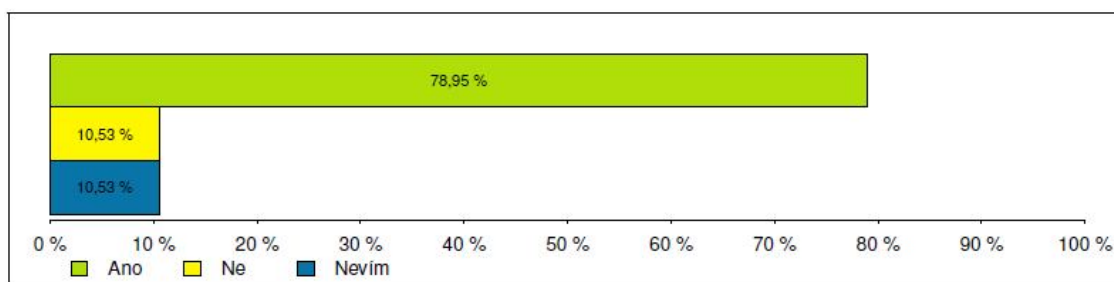
Zdroj: www.survio.com

Všechny respondentky před nástupem na mateřskou či rodičovskou dovolenou pracovaly. Více než 26 % dotázaných maminek pracovaly v rozmezí 0 – 2 let a 3 – 5 let. Největší počet tvořily respondentky, které před nástupem na mateřskou či rodičovskou dovolenou pracovaly 6 – 8 let.

9. OTÁZKA: **Byla jste v práci spokojená?**

Některé ženy vede k odchodu z práce na mateřskou či rodičovskou dovolenou nespokojenost se zaměstnavatelem. Může se jednat o příčinu v podobě např. velmi náročné práce za nízkou mzdu, neproplácení přesčasů apod. Cílem této otázky je zjistit, zda právě nespokojenost se zaměstnavatelem byla hlavním důvodem odchodu na mateřskou a rodičovskou dovolenou.

Graf 8: **Spokojenost respondentek s poslední vykonávanou prací**

Zdroj: www.survio.com

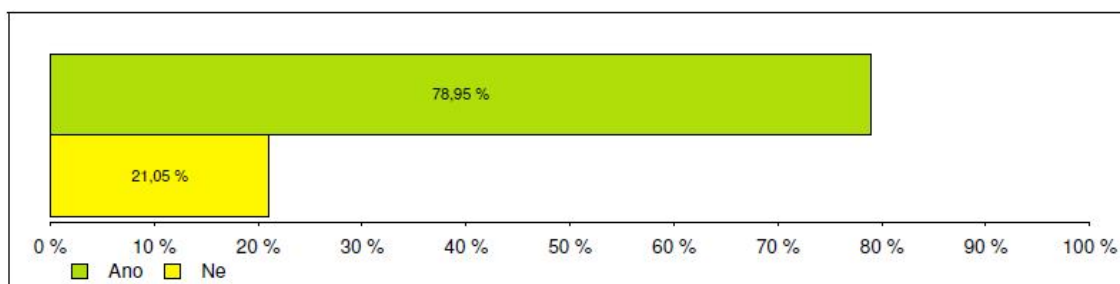
Podařilo se však potvrdit spíše opak. Téměř 80 % dotázaných maminek bylo se svou současnou prací spokojeno. Lze tedy konstatovat, že nespokojenost se zaměstnavatelem není hlavním důvodem odchodu na mateřskou a rodičovskou dovolenou.

10. OTÁZKA: **Zhoršila se Vaše finanční situace po nástupu na mateřskou / rodičovskou dovolenou?**

Podpora státu v oblasti maminek a jejich malých dětí není z finančního hlediska moc velkorysá a tatínkové se v tomto období musí hodně otáčet, aby uživili svou rodinu. Peněžítá pomoc v mateřství či rodičovský příspěvek obvykle vystačí na pokrytí nákladů souvisejících s miminkem a batoletem, jako je např. nákup plenek, výživy pro kojence, kosmetiky apod. Na zaplacení účtů za elektriku, plyn či vodu už tedy moc peněz nezbývá. Maminky, které jsou na péči o dítě samy, jsou na tom finančně nejhůře. Účel této otázky spočívá ve zjištění, zda se finanční situace po nástupu ženy na mateřskou a rodičovskou dovolenou opravdu tak markantně zhorší.

Graf 9: Zhoršení finanční situace respondentek po nástupu na MD / RD

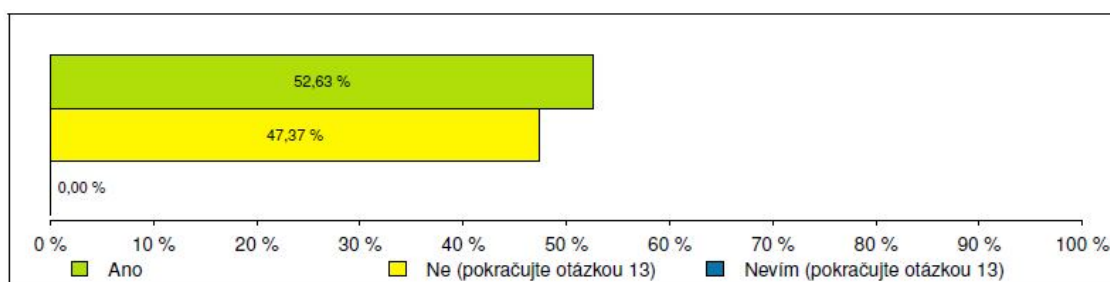
Zdroj: www.survio.com

Vzhledem k výše uvedeným faktům lze na základě dotazníkového šetření potvrdit správnost tvrzení, že se ve většině případů finanční situace maminky, a tím i celé rodiny, zhorší po nástupu na mateřskou a rodičovskou dovolenou. Pouze 21 % respondentek uvedlo, že se naopak jejich finanční situace zlepšila. Tyto maminky měly podle mého názoru velmi nízký plat, a tak si nástupem na mateřskou či rodičovskou dovolenou trochu polepšily.

11. OTÁZKA: **Nachází se v místě Vašeho bydliště nějaké vyžití pro ženy na mateřské / rodičovské dovolené?**

Tato otázka se v podstatě už přímo dotýká tématu bakalářské práce, přičemž jejím úkolem je zjištění, zda se v místě bydliště maminek nachází nějaké zařízení či podobný subjekt zajišťující nějaké vyžití pro ženy na mateřské a rodičovské dovolené.

Graf 10: Vyžití pro ženy na MD / RD v místě bydliště

Zdroj: www.survio.com

Skoro 53 % dotázaných maminek uvedlo, že se v místě jejich bydliště nachází určité vyžití pro ženy na mateřské a rodičovské dovolené. Více než 47 % dotázaných maminek naopak uvedlo, že v místě jejich bydliště nic podobného neexistuje. Příčinou

může být např. bydliště na vesnici, kde jsou možnosti nějakého vyžití velmi omezené, a za podobnými aktivitami musí maminky dojíždět do větších obcí a měst.

12. OTÁZKA: Pokud ano, vypište prosím jaké?

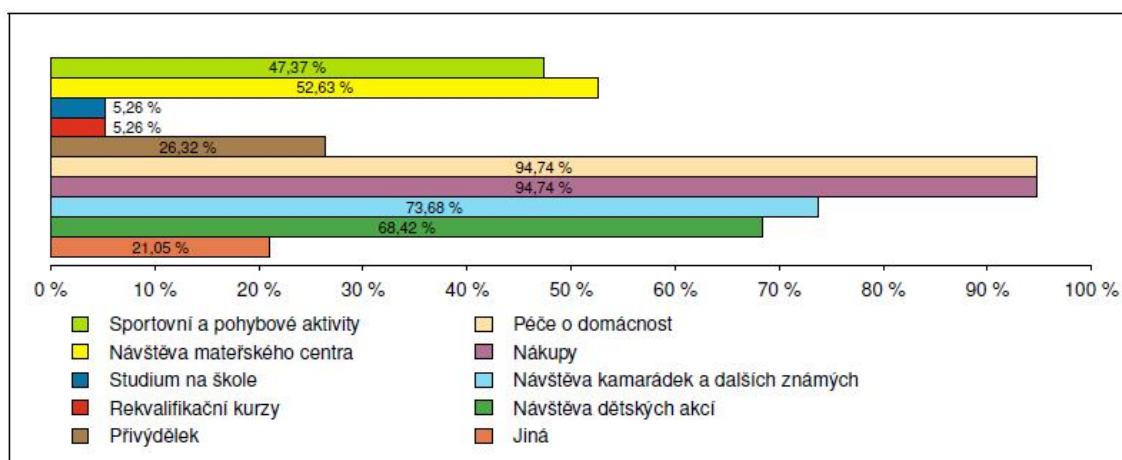
Odpovědi na tuto otázku se vesměs opakovaly. Jako vyžití pro ženy na mateřské a rodičovské dovolené dotázané maminky, které v předchozí otázce odpověděly kladně, nejčastěji uváděly:

- dětské centrum pro maminky na mateřské dovolené,
- mateřský klub,
- cvičení,
- kurz angličtiny,
- dětský klub,
- sportovní aktivity jako např. volejbal, tenis, box, jumping, zumba, aerobic, cvičení na míčích apod.
- sport a dětské hřiště,
- jazykové kurzy.

13. OTÁZKA: Jaké aktivity vykonáváte na mateřské / rodičovské dovolené?

Mateřskou a rodičovskou dovolenou nemusí maminka strávit pouze péčí o domácnost a o dítě. Lze ji prožít také velmi aktivně. Cílem této otázky je zjištění, které aktivity na mateřské a rodičovské dovolené maminky vykonávají.

Graf 11: Aktivity respondentek na MD / RD

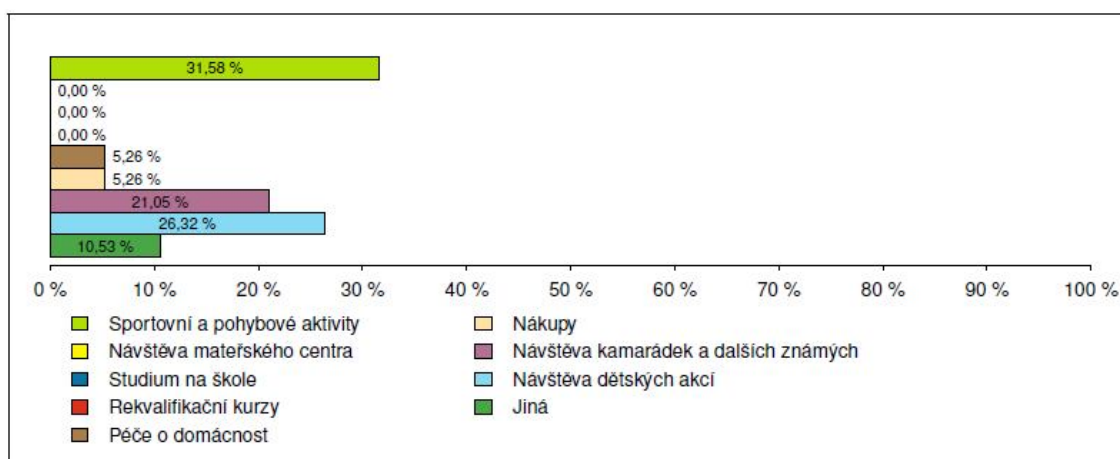
Zdroj: www.surveio.com

U této otázky mohly dotázané maminky zaškrtnout více odpovědí. Téměř všechny respondentky vykonávají nejčastěji aktivity spojené s péčí o domácnost a pro svou rodinu nakupují potraviny a další potřebné věci. Na dalších místech se umístily návštěvy kamarádek a dalších známých, dále pak návštěvy dětských akcí a návštěvy mateřského centra. Respondentky také hodně provozují sportovní a další pohybové aktivity jako např. zumbu, dětskou zumbu, jumping, aerobic, cvičení na míčích, projížďky na kole, plavání, procházky, volejbal, box, domácí cvičení apod. Ostatní aktivity jako jsou rekvalifikační kurzy či studium označilo pouze 5 % respondentek. Na mateřské a rodičovské dovolené si přivydělává více než 26 % respondentek. Dotázané maminky si přivydělávají např. psaním vysokoškolských podkladů, doučováním jazyka, doručováním pošty, samostatnou výdělečnou činností v pohostinství, různými příležitostnými brigádami apod. V možnosti „Jiná“ respondentky uvedly např. ruční práce, četbu, učení s dětmi, němčinu, manžela a s ním spojené manželské povinnosti apod.

14. OTÁZKA: Kterou z vykonávaných aktivit považujete za svou nejoblíbenější?

Otázka má za úkol zjistit, která z vykonávaných aktivit respondentek je jejich nejoblíbenější. Dotazované maminky mohly označit pouze jednu odpověď.

Graf 12: Nejoblíbenější aktivita respondentek

Zdroj: www.survio.com

Nejoblíbenější aktivitou se nestala ani jedna nejčastěji vykonávaná aktivita vzhledem k předchozí otázce. Více než 31 % respondentek označilo za svou nejoblíbenější

aktivitu sportovní činnost a další možnosti pohybu. Druhou nejoblíbenější aktivitou se stala s více než 26 % návštěva dětských akcí a třetí nejoblíbenější aktivitou s 21 % návštěva kamarádek a dalších známých. Respondentky označily také odpověď „Jiná“, kam zahrnuly ruční práce a četbu.

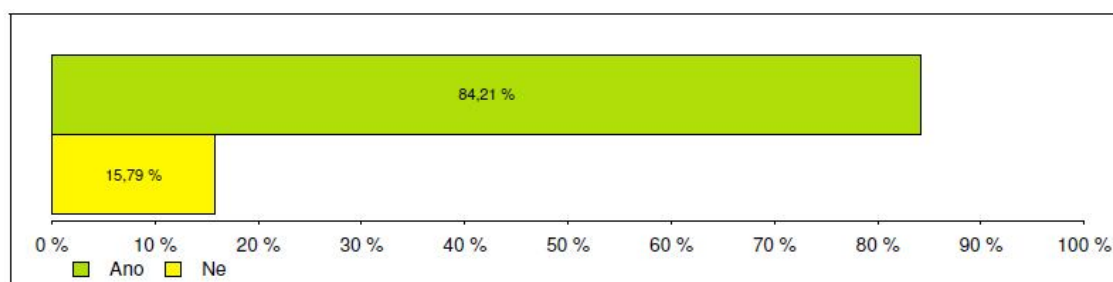
15. OTÁZKA: **Která z vykonávaných aktivit Vám zabere během dne nejvíce času a proč?**

Výsledek u této otázky se dá již dopředu předpokládat. Většina respondentek uvedla, že nejvíce času během dne jim zabere péče o domácnost a o dítě. V rámci této aktivity dotázané maminky vykonávají především vaření, uklízení, praní a žehlení, čili běžné domácí práce. Také u mnoha respondentek vyžaduje dítě jejich neustálou pozornost. Dalšími aktivitami, které maminkám zabírají během dne nejvíce času, jsou procházky a návštěvy u známých. Většinou z důvodu, že je to doma s dítětem samotné nebaví.

16. OTÁZKA: **Pomáhá Vám partner s chodem domácnosti a s péčí o děti?**

Mnoho partnerů přenechává starost o domácnost a o děti svým partnerkám, protože razí názor, že na nich zase stojí celá obživa rodiny. Úkolem otázky č. 16 je tedy zjištění, zda uvedený předpoklad opravdu odpovídá skutečnosti.

Graf 13: **Pomoc partnera s chodem domácnosti a s péčí o děti**

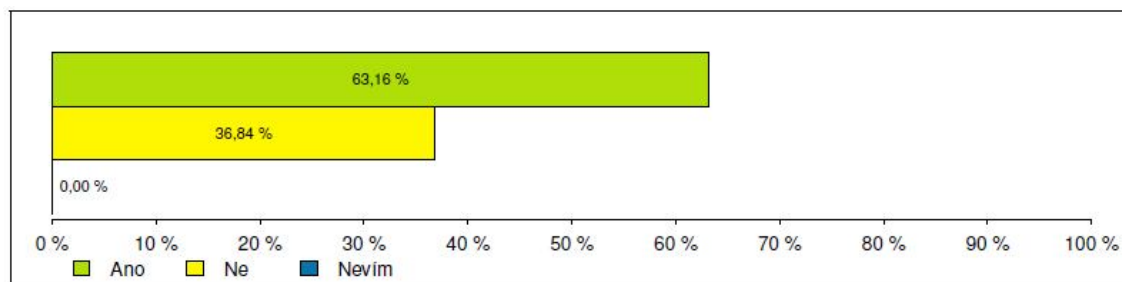
Zdroj: www.surveo.com

V případě dotázaných maminek výše uvedený předpoklad neplatí, protože více než 84 % respondentek uvedlo, že jim partner s chodem domácnosti a s péčí o děti pomáhá. Téměř 16 % respondentek uvedl pravý opak. Tento výsledek mohl způsobit fakt, že na otázku odpovídaly i maminky, kteří v současné době partnera nemají. Podle mého názoru a také z vlastní zkušenosti však existuje mnoho partnerů, kteří se ztotožňují s výše uvedeným předpokladem a chovají se tak naprosto sobecky vůči své rodině.

17. OTÁZKA: **Vrátíte se do práce jen z finančních důvodů?**

Při nástupu na mateřskou a rodičovskou dovolenou obvykle přicházejí maminky o část svých příjmů i přes určitou finanční podporu státu. S touto otázkou úzce souvisí otázka č. 10, která se týkala zhoršení finanční situace po nástupu na mateřskou či rodičovskou dovolenou. Většina respondentek takové zhoršení pocítila.

Graf 14: **Návrat respondentek do práce z finančních důvodů**

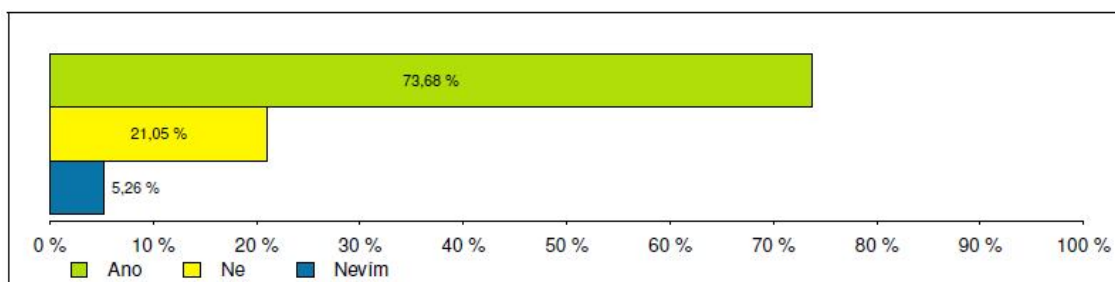
Zdroj: www.surveo.com

A právě zhoršení finanční situace po nástupu na mateřskou a rodičovskou dovolenou vede maminky v mnoha případech k dřívějšímu návratu do práce. Graf 13 ukazuje, že více než 63 % respondentek se do práce vrací z finančních důvodů. Zbýlých 37 % respondentek se do práce nechtějí vrátit z finančních důvodů.

18. OTÁZKA: **Nachází se v místě Vašeho bydliště školka (jesle) s dostatečnou kapacitou?**

V případě, že se maminky rozhodnou odejít zpět do práce, musí se během výkonu pracovní činnosti někdo o dítě postarat. Z tohoto pohledu je tedy důležitá přítomnost zařízení, kde se o dítě během určité doby postarají. Tato zařízení jsou výhodná i pro děti, protože se zde naučí vystupování v kolektivu a připraví ho na období povinné školní docházky. Otázka č. 18 má tedy zjistit, zda se v případě dotázaných maminek nachází v blízkosti jejich bydliště školka či jesle s dostatečnou kapacitou.

Graf 15: Existence školky (jeslí) v místě bydliště respondentek

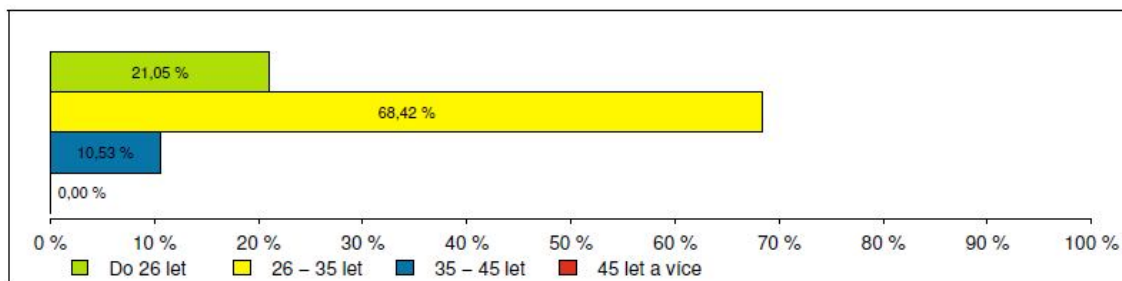

Zdroj: www.survio.com

U téměř 74 % respondentek se v místě jejich bydliště nachází školka či jesle s dostatečnou kapacitou. Tato zařízení naopak postrádá 21 % respondentek a 5 % respondentek neví, zda se v blízkosti jejich bydliště podobná zařízení nacházejí. Důvodem záporných odpovědí může být opět ten fakt, že dotazované maminky bydlí v menších vesničkách, kde se školky či jesle nevyplatí provozovat.

19. OTÁZKA: Do jaké věkové skupiny patříte?

Graf 16: Věková skupina respondentek

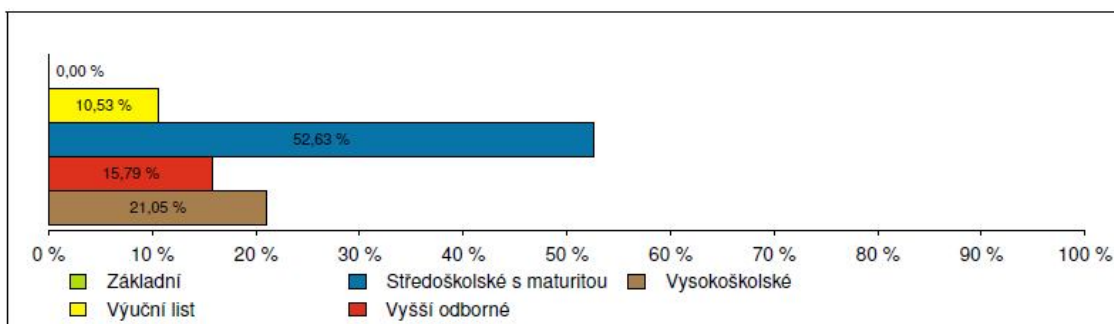

Zdroj: www.survio.com

Dotazník vyplňovaly nejvíce ženy z věkové kategorie 26 – 35 let. Jedná se tedy o ženy, které jsou v produktivním a optimálním věku pro rození dětí. Nejméně dotázaných maminek bylo z věkové kategorie 35 – 45 let.

20. OTÁZKA: Jakého nejvyššího vzdělání jste dosáhla?

Graf 17: Nejvyšší dosažené vzdělání respondentek

Zdroj: www.survio.com

Více než polovina respondentek dosáhla středoškolského vzdělání s maturitou. Na druhém místě se umístily maminky s vysokoškolským vzděláním a na třetím s vyšším odborným vzděláním. Nejméně dotázaných maminek bylo s výučním listem.

5.2 Shrnutí výsledků dotazníkového šetření

Dotazník vyplňovaly především maminky vdané a ty, které jsou svobodné, ale žijí se svým partnerem ve společné domácnosti. Na výchovu svých dětí tak nejsou samy. U převážné většiny respondentek mají jejich rodiče a rodiče jejich partnera bydliště v jiné obci či městě. Pokud tedy maminky chtějí své rodiče nebo rodiče partnera navštívit, musí za nimi dojet. Skoro všechny respondentky se nyní nacházejí na rodičovské dovolené a pobírají tak rodičovský příspěvek. Na rodičovské dovolené plánují zůstat do tří let věku dítěte. Počet dětí respondentek se pohybuje okolo jednoho až maximálně dvou dětí, přičemž do budoucna necelá polovina z nich počítá ještě s jedním dítětem. Všechny respondentky před nástupem na mateřskou či rodičovskou dovolenou pracovaly a ve své práci byly téměř všechny spokojeny. Odchod na mateřskou a rodičovskou dovolenou tedy rozhodně nesouvisel s nespokojeností se svým zaměstnavatelem. Po nástupu na mateřskou či rodičovskou dovolenou se však jejich finanční situace zhoršila, protože podpora státu je spíše nižší než jejich dosavadní plat. U více než poloviny respondentek se v místě jejich bydliště nachází nějaké vyžití pro ženy na mateřské a rodičovské dovolené. Nejčastěji se jedná o mateřské kluby, různé druhy cvičení, dětská hřiště, jazykové kurzy apod. Dotázané maminky nejčastěji na mateřské či rodičovské dovolené nakupují, starají se o domácnost, navštěvují rodinu,

kamarády a také dětské akce. Hodně také dochází do mateřských center a provozují různé sportovní a pohybové aktivity, které se řadí rovněž mezi nejoblíbenější aktivity respondentek. Nejvíce času ze všech prováděných aktivit zabere dotázaným maminkám starost o domácnost a péče o děti. Naprosté většině respondentek pomáhá s domácností a s výchovou dítěte jejich partner. Většina respondentek se do práce vrátí v důsledku zhoršení finanční situace po nástupu na mateřskou či rodičovskou dovolenou. O hlídání svých ratolestí během pracovního výkonu se nemusí bát, protože většina dotázaných maminek má možnost dát své dítě do školky či jeslí s dostatečnou kapacitou v místě jejich bydliště. Na dotazník odpovídaly především maminky z věkové kategorie 26 – 35 let se středoškolským vzděláním zakončeným maturitní zkouškou.

6. Způsoby realizace ženy na mateřské a rodičovské dovolené

Níže navržené způsoby realizace ženy na mateřské a rodičovské dovolené vycházejí především z prováděného dotazníkového šetření, ale také z vlastních zkušeností. V dotazníkovém šetření ženy nejčastěji vykonávaly běžné aktivity jako např. nákupy, péči o domácnost, návštěvu kamarádek apod. Nicméně se jedná o aktivity, které mamince skoro nic nedají a nic nového nepřinesou. Po těchto běžných aktivitách následovaly dle počtu odpovědí aktivity v podobě sportovních a pohybových aktivit a dále návštěva mateřského centra. Tyto aktivity mohou již být pro maminku a jejího potomka velmi přínosné a následující text se jim věnuje blíže. Další navržené způsoby realizace dotázané maminky příliš neoznačovaly, nicméně se jedná o aktivity, které může maminka v průběhu mateřské a rodičovské dovolené přece jen využít. Jedná se o studium, rekvalifikační a další vzdělávací kurzy, a dále o možnost přivýdělnku. Text je koncipován tak, aby se jím mohly případné čtenářky této bakalářské práce inspirovat a nebát se je vyzkoušet. Mnoho maminek třeba tyto způsoby realizace na mateřské a rodičovské dovolené ani nenapadnou z důvodu nedostatku času, jenž maminka musí věnovat rodině. Přesto však lze skloubit péči o dítě a o domácnost s jinými aktivitami. Záleží pouze na mamince a jejím odhodlání.

6.1 Návštěva mateřských center

Jednou ze stále oblíbenějších možností, jak využít svůj čas na mateřské a rodičovské dovolené, je docházení do mateřských center. Mateřská centra se zaměřují

především na těhotné ženy, děti, matky, ale i oba rodiče a dokonce prarodiče. Zkrátka navštěvovat centrum může prakticky kdokoli. Předpokládá se, že služeb jednoho mateřského centra využívá v průměru kolem dvě stě rodin. Mateřská centra poskytují společenství, solidaritu a otevřenost všem generacím a sociálním skupinám. Jejich cílem je také rovněž snaha předcházet sociálnímu vyloučení a patologickým jevům v rodině i společnosti. Nabízejí pomoc svépomocí. Svým působením podporují mateřská centra vícegenerační soužití v rodině a přispívají ke zlepšování životních podmínek komunity a rozvoji občanské společnosti. Programy mateřských center se zaměřují na seberealizaci, vzájemné učení, služby pro rodinu a rozvíjení schopností a dovedností. Projekty mateřských center se obvykle dotýkají vzdělávání, rekvalifikace, rozvoje komunity a návratu lidových tradic. Mateřská centra obvykle zakládají právě maminky na mateřské a rodičovské dovolené, případně další dobrovolníci.

6.1.1 Síť mateřských center o. s.

Historie vzniku této společnosti spadá do roku 1992, kdy vzniklo první mateřské centrum jako zcela nový fenomén občanské společnosti. Postupem času vzniká neformální síť mateřských center a v roce 2001 došlo k registraci občanského sdružení s názvem Síť mateřských center. Sdružení bylo rovněž uznáno Ministerstvem práce a sociálních věcí jako organizace činná v oblasti prorodinných aktivit. Členem Sítě mateřských center se může stát každé mateřské centrum, které je otevřené a dostupné všem sociálním skupinám bez ohledu na původ a rasu. Mezi hlavní poslání Sítě mateřských center patří posilování hodnoty rodiny a mezigeneračních vztahů, posilování úlohy rodičů, mateřské a otcovské role ve společnosti, posilování občanského života komunity, podpora právní ochrany rodiny, mateřství a rovných příležitostí pro všechny, podpora zdravého života ve zdravém prostředí, podpora a metodické vedení členských i nově vznikajících mateřských center. Síť mateřských center uskutečnilo a stále uskutečňuje mnoho kampaní, jako např.:

- Společnost přátelská rodině (od roku 2004),
- Město pro děti (od roku 2006),
- Táta dneska frčí (od roku 2007),
- Mezigenerační soužití (od roku 2009),
- Vzájemně spolu (od roku 2010),
- Křídla a kořeny naší rodiny (od roku 2011),

- ad.

Mimo jiné sdružení plní mnoho úkolů. Do jeho působností patří třeba koordinování mateřských center v celé republice. Snaží se rovněž o rozšiřování povědomí veřejnosti o mateřských centrech. Rozvíjí spolupráci se státními i nestátními organizacemi, s partnerskými organizacemi v zahraničí či s médii. Kromě pořádání různých druhů kampaní se zaměřuje také na semináře, konference či kongresy s tematikou mateřských center.³⁷

6.1.2 Mateřská centra v Jihočeském kraji

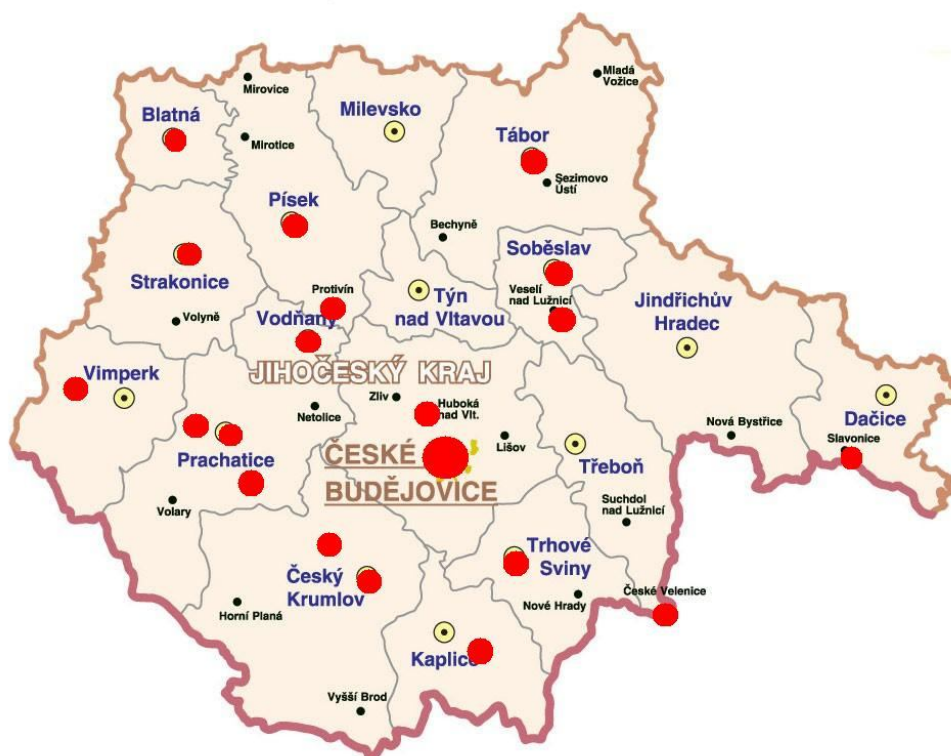
K 31. 3. 2013 existuje v Jihočeském kraji celkem 24 mateřských center či klubů. Jedná se o MC Máj České Budějovice, MC Míša Český Krumlov, MC Kvítek Písek, MC Beruška Strakonice, RC Radost Tábor, MC Duha Vodňany, MC Dupy Dub Dub u Prachatic, MC Človíček Nebojsa Trhové Sviny, MC Sluníčko Prachatic, MC Klubičko Benešov nad Černou, MK Piškůtek České Velenice, MC Křemílek Křemže, RC Semaforáček Veselí nad Lužnicí, KM Andílek Hluboká nad Vltavou, RC Rozárka České Budějovice, MC Kapřík Blatná, MC Amálka Zdíkov, MC Leporelo České Budějovice, KMC Petrklíč České Budějovice, MC Zdroj Slavonice, KMC Pastelka Protivín, RC Sobík Soběslav, RC Lhenice a RC Krumlík Český Krumlov.³⁸

---

³⁷ Sít' mateřských center v České republice. *Sít' mateřských center o. s.* [online]. 2009 [cit. 2013-04-05]. Dostupné z: <<http://www.materska-centra.cz/sit-mc-v-cr>>.

³⁸ Mateřská centra v Jihočeském kraji. *Sít' mateřských center o. s.* [online]. 2013 [cit. 2013-04-05]. Dostupné z: <<http://www.materska-centra.cz/kraje/jihocesky/>>.

Mapa 1: Přehled mateřských center v Jihočeském kraji k 31. 3. 2013

Zdroj: Vlastní zpracování

Mapa 1 zachycuje červenými body umístění jednotlivých mateřských center nacházejících se v Jihočeském kraji. Lze si povšimnout, že mateřská centra se nachází spíše ve větších městech, přičemž největší koncentrace center je v Českých Budějovicích. V okolí Jindřichova Hradce a Třeboň není zřízeno žádné mateřské centrum, což je vzhledem k počtu zde žijících obyvatel celkem škoda.

6.1.3 Mateřské centrum Piškůtek v Českých Velenicích

Pro pochopení a bližší seznámení s chodem mateřských center bylo jako příklad vybráno mateřské centrum Piškůtek v Českých Velenicích, protože se zde nachází místo mého bydliště a často sem směřují mé kroky s dcerou. Mateřské centrum Piškůtek funguje pod záštitou Městského úřadu v Českých Velenicích a hlavními organizátorkami jsou dvě maminky, jmenovitě Lucie Císářová a Jana Bělohlová. Pravidelné schůzky se uskutečňují každou středu od 8:30 do 11:00 hod. v kulturním domě Beseda v ulici Vitorazská 77. Vstupné do klubu činí za každé dítě 10 Kč. Peníze, které se vyberou, následně slouží k nákupu věcí na kreativní tvoření, hraček a dárků pro děti jako např. na Vánoce, velikonoční pomlázku apod. O poplatcích klub vede

záznamy v pokladní knize. Maminky si zde mohou rovněž zakoupit teplý nápoj za 10 Kč. Za takto utržené peníze se následně nakupují nápoje na další schůzky. O těchto poplatcích se vedou záznamy formou docházky, kterou maminky vždy vyplňují.³⁹

Piškůtek byl založen zhruba před šesti lety a za tu dobu vznikla v kulturním domě Beseda nad sálem poměrně dobře vybavená místnost pro děti s hračkami a pomůckami pro kreativní tvoření. Aktivity Piškůtku se již několikrát přesunuly také do prostor sálu, kde pro děti byly připraveny různé prolézačky, kočárky, motorky apod. Na zahradě kulturního domu se nachází pískoviště a další atrakce pro děti, které jsou využívány za hezkého počasí. Od srpna do září se schůzky centra nekonají. Za dobu svého působení se Piškůtek hodně změnil. Dříve se orientoval především na kreativní tvorbu pro děti, dnes tuto činnost přebraly maminky a děti si spíše už jen sami hrají. Dříve také bylo součástí aktivit např. zpívání s dětmi, různá divadelní představení či společné hraní maminek s dětmi. Program pro děti by tak mohl být daleko bohatší, avšak schází větší iniciativa ze strany maminek. Klub také nabízí cvičení, které se koná jednou za 14 dní v pondělí od 16:30 hod. na stadionu v Českých Velenicích. Nyní je však do podzimu zrušeno. Maminky navštěvující Piškůtek se rovněž již několikrát domluvili na společném koupání s dětmi v bazénu nacházejícím se v blízkém Gmündu. Maminky jsou informovány o nadcházejících akcích prostřednictvím webových stránek www.mkpiskutek.estranky.cz. Komunikaci mezi maminkami a klubem pak umožňuje skupina vytvořená na Facebooku, která nese název Mateřský klub Piškůtek. Piškůtek samozřejmě oproti např. centrům v Českých Budějovicích nabízí daleko méně aktivit vzhledem k velikosti města a k počtu účastnic. Podle mého názoru však v Piškůtku panuje daleko přátelštější a uvolněnější atmosféra, protože se maminky mezi sebou většinou znají.

6.1.4 Přínos mateřských center pro ženy v době mateřské a rodičovské dovolené

V době mateřské a rodičovské dovolené se žena může cítit odtržená na vedlejší koleji a také osamoceně, a to zejména v případě, když se v jejím okolí nenachází žádná přítelkyně na rodičovské či mateřské dovolené nebo když je ženou bez partnera závislou pouze na pomoci přátel či rodičů. V takových případech může právě posloužit návštěva mateřského centra.

---

³⁹ Pravidla Piškůtku. *Mateřský klub Piškůtek České Velenice* [online]. 2013 [cit. 2013-04-11]. Dostupné z: <http://www.mkpiskutek.estranky.cz/clanky/pravidla-piskutku.html>.

Velkou výhodou je, že do center mohou chodit jak těhotné ženy, tak i maminky se svými dětmi, přičemž centrum umožňuje svými programy aktivně strávit čas všem. Pro těhotné ženy centra nabízí různá cvičení třeba na velkých míčích či aqua aerobik. Pořádají rovněž kurzy zaměřující se na problematiku porodu či na pomoc s nákupem věcí pro miminko. Děti zde mohou navštěvovat mnoho různých kroužků, jako např. výtvarné či sportovní kroužky. Maminky si zde také přijdou na své. Centra často nabízejí třeba tvorbu různých kreativních výrobků, které se hodí do domácnosti či si jimi mohou ozvláštnit svou garderobu. Většina aktivit center je dotována z různých grantů či sponzory, ale i přesto zde existuje symbolické vstupné. Záleží na daném centru a jeho systému. Návštěva mateřských center však není pouze o aktivním trávení volného času. Důležitým se jeví rovněž jejich psychický přínos pro ženy a děti. Však, kde jinde žena najde tolik spřízněných duší s podobnými problémy, které jí trápí. Kontakt s ostatními těhotnými ženami a maminkami s sebou přináší vzájemnou pomoc či povzbuzení. Rovněž zde ženy navazují nová přátelství, která mohou být dlouhodobějšího charakteru a mohou se rovněž rozvíjet i mimo mateřské centrum. Maminky si zde také mohou odpočinout od celodenní péče o své dítě, které má zde mnoho možností, jak se na nějaký čas zabavit. Hraní s ostatními dětmi navíc podporuje průběh socializace dítěte v dětském kolektivu, čímž se připravuje na budoucí docházení do mateřských školek či základních škol.⁴⁰

6.2 Sportovní a další pohybové aktivity

Ženy na mateřské a rodičovské dovolené mohou svůj čas aktivně trávit i při různých sportovních a dalších pohybových aktivitách, přičemž zapojit lze do některých aktivit také děti. Jiné pohybové aktivity však může vykonávat žena těhotná a jiné maminka pečující celodenně o dítě. Z tohoto důvodu je vhodné rozdělit sportovní a další pohybové aktivity na dvě skupiny a to ty, které lze vykonávat v době těhotenství a v období po porodu.

6.2.1 Sportovní a další pohybové aktivity vhodné pro těhotné ženy

Ženy v těhotenství podávají mimořádný výkon už jen tím, že část svých sil dávají k dispozici rostoucímu dítěti. Proto ne všechny sporty jsou pro ně v tomto období

---

⁴⁰ K čemu slouží mateřská centra? *Maminka.cz* [online]. 2010 [cit. 2013-04-07]. Dostupné z: <<http://www.maminka.cz/clanek/prakticke-rady/k-cemu-slouzi-materska-centra>>.

vhodné. Těhotná žena by si tak měla uvědomit, že při sportování nejde o podání mimořádných výkonů, ale spíš jen o hru, která jí pomůže zlepšit duševní i tělesnou pohodu a mírnit potíže spojené s těhotenstvím. Po dohodě s lékařem nebo porodní asistentkou lze vykonávat při nekomplikovaném průběhu těhotenství mnoho druhů sportovních aktivit.

Existují různé kurzy zaměřené na těhotenské cvičení, porodní přípravu nebo třeba těhotenskou jógu. Mezi nejvhodnější druhy pohybových aktivit patří chůze, jízda na kole, aerobik, gymnastika, posilování, jóga, jogging, lyžování či tenis a podobné sporty. Chůze představuje zdravý vytrvalostní trénink, který těhotná žena může vykonávat až do konce těhotenství. Obyčejná procházka na čerstvém vzduchu dokáže tělo nabít novou energií. Navíc chůze významně přispívá k mírnění těhotenských potíží. Příkladem je třeba voda v otékajících nohách, která se díky chůzi odvede zpět do těla, nebo třeba častý nízký tlak se prostřednictvím povzbuzeného oběhového systému zvýší. Chůzi lze provádět i v méně příznivém počasí. Nevolnosti a závratě mohou v průběhu chůze zcela vymizet. Jízda na kole představuje sice určité riziko pro ženu ve formě pádu, avšak na druhou stranu umožňuje pocit flexibility a pohyblivosti až do konce těhotenství. Nohy nejsou při této aktivitě tolik zatěžovány a lze tak předcházet otékání nohou. Aerobik, gymnastika a posilování jsou pro těhotné ženy velmi vhodné, protože vedou ke zvýšení funkce oběhového systému, svalové síly, výdrže i pružnosti kloubů. Jedná se o pohyb rytmický, při kterém dochází k rovnoměrnému zatěžování velkých svalových skupin. Pokud se cvičení provádí správně, lze tím zmírnit obtíže typické pro těhotenství. Důležité je však cvičení přizpůsobit potřebám těhotných žen. Jóga má také mnoho pozitivních účinků na těhotné ženy, a to zejména v podobě naučení se automatickému pravidelnému dýchání, které následně mohou využít při porodu. Dalším vhodným sportem se stala jízda na běžkách, která se pozitivně odráží na fungování oběhového systému a pohybového aparátu a také dochází k trénování rovnováhy. Běh mohou vykonávat spíše trénované těhotné ženy, avšak důležité je vyvarovat se extrémní zátěži. Tenis a jemu podobné sporty jsou užitečné pro těhotné ženy v případě, že nejsou provozovány závodně. Například badminton má schopnost povzbudit krevní oběh. Tenis představuje riziko kvůli tvrdému míčku, proto není sám o sobě příliš doporučován. Podobně je na tom také squash.⁴¹

---

⁴¹ WESSELS, M. – OELLERICH, H. *Cvičení v těhotenství a šestinedělí*. s. 26 – 29.

6.2.2 Sportovní a další pohybové aktivity pro maminky s dětmi

Krátce po porodu lékaři doporučují vyvarovat se ještě náročnějším sportům. Nicméně po překlenutí šestinedělí se maminky mohou začít věnovat sportovním aktivitám, které dříve vykonávaly. Objevuje se zde však jedna překážka, a to miminko. V případě, že žena má rodinu či přátelé, kteří jí potomka pohlídají, zatímco se bude věnovat sportovní činnosti, je situace samozřejmě jednoduchá. Avšak nelze to takto provozovat pořád. V prvních měsících života dítěte by se žena měla věnovat hlavně miminku. Častou pohybovou aktivitou jsou tak procházky s kočárkem na čerstvém vzduchu, přičemž je lze vykonávat za doprovodu jiných maminek na mateřské a rodičovské dovolené. V souvislosti s touto činností se začal používat pojem „strollering“, který aktivitu procházek s kočárky přeměnil na opravdu výjimečnou pohybovou činnost, při které maminky hubnou a tvarují si postavu u kočárků a za přítomnosti svých dětí. Hlavním cílem strolleringu je spojení pravidelných procházek v parcích s cíleným fitness programem. V podstatě se jedná o cvičení pro maminky s kočárky na čerstvém vzduchu, kdy maminky mohou cvičit se svými dětmi v náručí, na cvičicí podložce či s dětmi pobíhajícími okolo. Strollering tak představuje profesionálně vedené fitness lekce za přítomnosti dětí. Kromě zlepšení kondice, zpevnění těla a pravidelného pohybu bez nutnosti hlídání přináší strollering také zábavu, a to jak pro maminky, tak i pro děti, které se mohou dívat na cvičící maminku z kočárku anebo se zapojit do cvičení s maminkou. Při strolleringu rovněž dochází ke kontaktu s jinými maminkami a rodiči, tudíž se žena na mateřské a rodičovské dovolené nemusí cítit tak osamocně.⁴² Strollering však není u nás ještě tolik rozšířen, proto je potřeba nejdříve hledat, ve kterých městech lze tuto činnost provozovat. Mnoho maminek si také trénuje postavu prostřednictvím kolečkových bruslí a kočárku tlačeného před sebou. Pro nadšence in-line bruslení města již zřídila mnoho tras, tudíž je tato činnost poměrně bezpečná. V případě, že dítě povyroste a začne se už samo pohybovat, může maminka do sportovních a pohybových aktivit zapojit svou ratolest ještě mnohem více, aniž by musela žádat o hlídání dítěte. Vhodnými aktivitami v tomto období jsou např. různé kurzy cvičení určené pro maminky s dítětem nebo třeba už jen samotné plavání.

V současné době existuje také mnoho zařízení a organizací, které pořádají a zajišťují různé sportovní akce určené pro rodiče a jejich děti. Často mají podobu

---

⁴² Co je to Strollering?. *Strollering: mateřská v pohybu* [online]. 2011 [cit. 2013-04-11]. Dostupné z: <<http://www.strollering.cz/o-nas/co-je-to-strollering/>>.

víkendových pobytů. Také mateřská centra, jejichž problematika byla rozebrána v předchozí podkapitole, takovéto činnosti organizují. Pro zajímavost je níže uvedeno několik příkladů sportovních pobytů určených pro maminky nebo oba rodiče s jejich dětmi.

Víkendový pobyt na Lipně – „S kočárkem v pohybu“

Lipno nad Vltavou není rájem pouze sportovce, ale i rájem pro děti nabízejícím jedenáct venkovních dětských hřišť i dětských koutků. Program tohoto víkendu a jeho časový plán se přizpůsobuje možnostem počasí. V případě nepříznivého počasí bude maminkám a jejich dětem k dispozici dětský koutek a bazén v místě jejich apartmá. Program obvykle začíná v pátek, kdy od 19:00 proběhne seznámení s celým víkendovým programem a poté následuje relaxace v bazénu. V sobotu od 9:00 do 12:00 je připraveno cvičení na břehu jezera a poté procházka po dětských hřištích. Od 15:00 do 18:00 navštíví maminky s dětmi Stezku v korunách stromů. V neděli od 9:00 do 12:00 se maminky na kolečkových bruslích společně se svými dětmi v kočárku vydají až do blízkého Frymburka. Cena tohoto pobytu pro maminku a dítě do 3 let činí 1 900 Kč a obsahuje 2x ubytování v plně vybaveném apartmá, neomezený vstup do bazénu a dětského koutku, vstupenku na Stezku do korun stromů, půjčovné bruslí a službu „průvodce víkendem“. Za příplatek můžou maminky využít hlídání a jít si odpočinout do sauny, vířivky nebo pod ruce zkušeného maséra. Termíny pobytu jsou k dispozici na internetových stránkách www.lipnoprozeny.cz.⁴³

Víkendový pobyt na Lipně – „Sportovní víkend s jachtingem“

Pobyt je určený pro celou rodinu a užijí si ho tatínkové, maminky i Ti nejmenší. Program zájezdu umožní všem členům rodiny získat jachtařské zkušenosti, seznámit se základními znalostmi spojenými s technikou jízdy na plachetnici a naučit se základní terminologii, principy a požadavky související s jízdou na plachetnici. Konkrétně program obsahuje následující činnosti: strojení plachetnice, práci s provazy a základními uzly, techniku jízdy a manévry ve vodě, přistávání a odplouvání od břehu, informování o jachtařské teorii a zásadách chování vůči jiným plavidlům, vyzkoušení manévru „Muž přes palubu“, informování o bezpečnostním vybavení plachetnice a

---

⁴³ S kočárkem v pohybu. *Lipno pro ženy* [online]. 2012 [cit. 2013-04-11]. Dostupné z: <<http://www.lipnoprozeny.cz/s-kocarkem-v-pohybu.html>>.

stavění převržené malé plachetnice. Cena pro rodinu s jedním dítětem činí 7 400 Kč a zahrnuje 2x ubytování v plně vybaveném apartmá, půjčovné sportovní vybavení a služby zkušeného jachtařského instruktora. Termíny pobytů jsou uvedeny na www.lipnoprozeny.cz.⁴⁴

Sportovní dovolená s dětmi v hotelu Monínek***

Jedná se o pětidenní pobyt plný zábavy, sportu, relaxace i odpočinku. Termín pobytu je naplánován na 8. 5. 2013 – 12. 5. 2013 a již nyní je plně obsazen, což dokládá velký zájem rodičů o podobné balíčky. Program pobytu zahrnuje v dopoledních hodinách indoorové cvičení s dětmi a plavání, odpoledne pak outdoorový strollering nebo aqua aerobik. Pro větší děti od 2 let je dopoledne i odpoledne připraven výtvarný, hudební i sportovní program. Pobyt si mohou objednat i rodiče s různě starými dětmi. V případě příznivého počasí se může celá rodina zapojit také do dalších sportovních aktivit, a to do tenisu, volejbalu, tubingu, golfu či cykloturistiky. Rovněž lze využít služeb lanového centra a venkovního bazénu. Při nepříznivém počasí čeká na rodiče s dětmi k využití vnitřní bazén pro individuální plavání, vířivka a sauna. Ceny se odvíjí od typu zvoleného pokoje, počtu osob a dětí a také od stáří potomků. Cena zahrnuje 4x ubytování v pokojích s vlastním sociálním zařízením a TV, snídaní, 1x denně plavání dětí s použitím sauny, 2x denně ve vyhrazených hodinách program pro děti od 2 let, aroma masáže dětí, 2x denně strollering (indoor nebo outdoor), 1x denně aqua aerobik (pro rodiče, kteří se neúčastní strolleringu), pronájem bazénu, sauny a prostoru na hernu pro děti (za účelem programu pro děti), příplatek za nadstandardní vyhřátí bazénu, rekreační poplatek a pojištění.⁴⁵

6.3 Studium, rekvalifikační a další vzdělávací kurzy

Návrat do práce po mateřské a rodičovské dovolené není vůbec jednoduchý. Obecně platí, že ženy po rodičovské nebo mateřské dovolené tvoří dlouhodobě okolo 10 % ze všech nezaměstnaných žen. Období mateřské a rodičovské dovolené je proto vhodné k prohloubení znalostí a rozšíření profesní kvalifikace maminek. Maminky nemusí denně docházet do práce a v případě, že jim má miminko či starší dítě, kdo

---

⁴⁴ Sportovní víkend s jachtingem. *Lipno pro ženy* [online]. 2012 [cit. 2013-04-11]. Dostupné z: <<http://www.lipnoprozeny.cz/sportovni-vikend-s-jachtingem-na-lipne.html>>.

⁴⁵ Další skvělá sportovní dovolená s dětmi. *Strollering: mateřská v pohybu* [online]. 2013 [cit. 2013-04-11]. Dostupné z: <<http://www.strollering.cz/sportovni-dovolena-s-detmi/>>.

pohlídat, není situace tak těžká, jak by se mohla na první pohled zdát. Velmi však záleží také na konkrétní situaci, ve které se žena na mateřské nebo rodičovské dovolené nachází. Existují rozdíly např. mezi maminkou, které zbývá už jen dokončit ročník a vykonat závěrečné zkoušky, a maminkou, kterou čeká ještě pár let studia. Rozdíl lze spatřit i mezi maminkou, která právě odmaturovala, a maminkou studující již několik let. Rovněž závisí i na věku dítěte, protože zde platí, že čím starší dítě je, tím více pozornosti vyžaduje. Studující maminky se tedy musí smířit s tím, že jejich podmínky pro studium nebudou nikdy ideální a na studium nebudou mít tolik času, přesto se to zvládnout dá. Bohužel však v České republice stále trvá zaběhlý obraz cesty „nejdřív kariéra, potom rodina“, avšak například v Německu se studujícími maminkami počítají a v řadě vysokých škol již lze nalézt dětské koutky a chůvy.⁴⁶ U nás se sice podobné snahy již realizují, ale prosazují se velmi pomalu. Hlídní v dětských koutcích zastřešují dobrovolníci a dobrovolnice, kteří mají snahu trochu pomoci a něčemu novému se přiučit. Určitě za touto snahou nelze vidět zbohatnutí, protože dětské koutky jsou většinou bezplatné. V některých dětských koutcích je potřeba předem provést rezervaci místa pro dítě po internetu nebo telefonicky. Do dětských koutků mohou maminky své děti odložit jen po omezenou dobu, např. po dobu jedné přednášky. Hlídní dětí v koutcích mohou využít nejen studující maminky, ale i zaměstnanci vysokých škol. Podobná zařízení již fungují např. na Vysoké škole ekonomické, na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy, na Fakultě strojní Technické univerzity v Liberci či na Fakultě sociálních studií Masarykovy univerzity v Brně.⁴⁷

Existuje několik tipů, jak maminky mohou spojit studium a péči o dítě. Nejlepším řešením se jeví využít dálkového studia, které však s sebou přináší více práce doma, ale na druhou stranu odpadá problém s účastí na přednáškách. Školy nabízí také možnost nastavit si svůj individuální studijní plán. Každá škola má však své vlastní podmínky. Volbou dálkového studia však maminky ztrácejí kontakt se školou, protože při prezenčním studiu se mohou vyučujícího zeptat na konkrétní problém či denně navštěvovat knihu apod. V rámci studia doma se musí více spoléhat na svou vůli a stanovit si určitý režim učení, případně mít zajištěno spolehlivé hlídání pro nutné případy. Výhodné je také zkontaktovat nějakého jiného studenta pro dodávání

---

⁴⁶ Studium při mateřské: 5 tipů, jak ho zvládnout. *VysokeSkoly.cz* [online]. 2010 [cit. 2013-04-11]. Dostupné z: <<http://www.vysokeskoly.cz/clanek/studium-pri-materske-5-tipu-jak-ho-zvladnout>>.

⁴⁷ Dětské koutky na vysokých školách. *VysokeSkoly.cz* [online]. 2009 [cit. 2013-04-11]. Dostupné z: <<http://www.vysokeskoly.cz/clanek/detske-koutky-na-vysokych-skolach>>.

aktuálních informací ze školy. Největším pomocníkem pro studující maminky je vlastní počítač s internetem, bez kterého se neobejdou při psaní různých seminárních prací, emailů či vyhledávání elektronických textů. Postupem času se jistě objeví výčitky ze strany rodiny pro malou pozornost, kterou jim studující matka nyní při studiu věnuje. Je důležité si uvědomit, že všechno nejde dělat na 100 %. Studium při mateřské či rodičovské dovolené není jednoduché. Obnáší mnoho hodin tvrdé práce a spoustu překážek. Studující matka by si tak měla na studiu najít něco pozitivního, jako např. kontakt s ostatními lidmi, trénování mozku, v budoucnosti vidinu lepší práce apod.⁴⁸

Kromě studia na vysoké škole si maminky mohou zlepšit své dovednosti a znalosti účastí v různých jazykových, rekvalifikačních či dalších vzdělávacích kurzech při vysokých školách nebo organizovaných úřady práce a jinými obdobnými organizacemi. Výhodou těchto kurzů je, že nevyžadují tolik času a jsou obvykle krátkodobého charakteru. Účastník kurzu v případě úspěšného ukončení kurzu získá navíc osvědčení či jiný podobný dokument, kterým lze následně při ucházení o práci prokázat zvýšení kvalifikace. Novinkou mezi kurzy je tzv. e-learning nebo také tzv. e-studium. Jedná se o různé druhy kurzů, které lze vystudovat prostřednictvím internetu. Jsou většinou bezplatné a nabízejí je některé české univerzity, ale i třeba mateřská centra. Tyto projekty mají za cíl usnadnit výuku uchazečům a studentům znevýhodněným ke vzdělání. Do této kategorie patří právě maminky na mateřské a rodičovské dovolené, dále studenti při zaměstnání či fyzicky handicapovaní. Jako příklad lze uvést např. projekt, který organizuje Vysoká škola ekonomie a managementu za podpory Evropského sociálního fondu. Více informací o tomto projektu si lze přečíst na webových stránkách www.vsem.cz/projekt-oppa.html.⁴⁹

6.4 Možnost přivýdělku

Dalším způsobem realizace ženy na mateřské a rodičovské dovolené je možnost přivydělat si k peněžité pomoci v mateřství nebo rodičovskému příspěvku nějakou tu korunku navíc. Přivýdělek ocení zejména ženy, které jsou na výchovu dítěte sami a musí vystačit pouze s dávkami od státu.

---

⁴⁸ Studium při mateřské: 5 tipů, jak ho zvládnout. *VysokeSkoly.cz* [online]. 2010 [cit. 2013-04-11]. Dostupné z: <<http://www.vysokeskoly.cz/clanek/studium-pri-materske-5-tipu-jak-ho-zvladnout>>.

⁴⁹ Maminkám na mateřské dovolené nabízejí VŠ studium přes internet. *Novinky.cz* [online]. 2010 [cit. 2013-04-11]. Dostupné z: <<http://www.novinky.cz/zena/deti/197431-maminkam-na-materske-nabizeji-vs-studium-pres-internet.html>>.

6.4.1 Odlišnosti mezi přivýdělkem v době mateřské a rodičovské dovolené

Existují zde však určité rozdíly mezi přivýdělkem v době mateřské dovolené a přivýdělkem v době rodičovské dovolené. V případě, že si žena přeje vstoupit zároveň s mateřskou dovolenou do zaměstnaneckého poměru, může tak učinit po skončení 6. týdne po porodu. Podmínkou však je, že žena nesmí mít stejný pracovněprávní vztah, ze kterého pobírá peněžitou pomoc v mateřství. Může pracovat u stejného zaměstnavatele, ale druh práce musí být jiný než před nástupem na mateřskou dovolenou. Žena v době mateřské dovolené může samozřejmě také pracovat u jiného zaměstnavatele, avšak pokud u jiného zaměstnavatele bude vykonávat výdělečnou činnost shodnou s předmětem činnosti stávajícího zaměstnavatele, u kterého čerpá mateřskou dovolenou, musí získat jeho souhlas. Výše výdělku není omezena a peněžitá pomoc v mateřství se nezkracuje. V případě ženy – podnikatelky na mateřské dovolené platí, že nelze pokračovat v samostatné výdělečné činnosti, pokud je peněžitá pomoc v mateřství pobírána z nemocenského pojištění související s touto činností. Přivydělat si tak může u jiného zaměstnavatele. Pokud však si žena jako osoba samostatně výdělečně činná přivydělávala při stálém zaměstnání, ze kterého pobírá peněžitou pomoc v mateřství, může dále v této výdělečné činnosti pokračovat. Jestliže žena před nástupem na mateřskou nepodnikala, může v průběhu mateřské dovolené začít podnikat a přivydělávat si bez omezení.

Během rodičovské dovolené není výše přivýdělku nijak omezena. Rodič může dostávat rodičovský příspěvek a zároveň se vrátit do původního zaměstnání anebo si najít nové zaměstnání. Může vykonávat rovněž dvě souběžná zaměstnání. Povolena je i samostatná výdělečná činnost. Velkou výhodou u rodičovské dovolené je, že veškeré podnikání se považuje za vedlejší činnost a odpadá zde povinnost odvádět minimální daň či platit zálohy na sociální a zdravotní pojištění. U rodičovské dovolené existuje pouze jedno velké omezení. Maminka musí zajistit patřičný dohled nad svým dítětem jinou zletilou osobou v době, kdy bude vykonávat práci. Pokud tuto podmínku splní, může zároveň s platem pobírat i rodičovský příspěvek. U kolektivní péče existují ale limity. Pokud žena v době rodičovské dovolené zároveň pracuje, může umístit dítě mladší dvou let do předškolního zařízení pouze na omezenou dobu.⁵⁰

---

⁵⁰ Na mateřské dovolené můžete slušně vydělat: Jak na to?. *Žena.cz* [online]. 2013 [cit. 2013-04-13]. Dostupné z: <<http://zena.centrum.cz/deti/tehotenstvi-a-miminko/clanek.phtml?id=772162>>.

6.4.2 Možné způsoby přivýdělku

Podpora ze strany českého zákona v oblasti přivýdělku žen na mateřské a rodičovské dovolené je velmi dobrá, avšak realita poněkud zaostává. Nabídka pracovních příležitostí, při kterých by bylo možné spojit práci a péči o dítě, představuje značný problém. Existují pouze omezené možnosti a jen málo zaměstnavatelů je ochotno zaměstnávat maminky na zkrácený pracovní úvazek či na pracovní úvazek s pružnou pracovní dobou. Většina maminek rovněž také nedisponuje tolika prostředky, aby mohly začít samy podnikat. Navíc zde vyvstává další problém, a to ten, kam umístit děti v pracovní době, pokud maminka nemá rodiče či jiné přátelé, kteří by byli ochotni dítě pohlídat. Zkrátka přivydělat si na mateřské a rodičovské dovolené není vůbec jednoduché, jak by se na první pohled mohlo zdát. Přesto nějaké možnosti jsou a záleží pouze na odhodlání a pevné vůli maminky.

Jako nejvhodnější pracovní činnost se jeví ta, kterou může maminka vykonávat doma, čili tzv. práce z domova. Nabídka na internetu přivýdělku z domova je poměrně bohatá, ale bohužel často se jedná pouze o podvodníky, kteří pod záminkou registrace vymámí z lidí peníze. Jedná se především o takové práce jako vkládání letáků do obálek, kompletace propisek apod. Důležité je však nepřestat hledat. Ač se to zpočátku může zdát mamince beznadějně, pracovat z domova opravdu jde. Mnoho šikovných maminek si přivydělává prodejem svých ručně zhotovených výrobků. Příkladem může být třeba výroba šperků z různých materiálů, ručně malovaná trička a další oblečení, pletení a háčkování svetrů, čepic či šál, dále třeba batikování oblečení či zhotovení originálního oblečení na šicím stroji. Záleží pouze na zručnosti dané maminky. Na internetu navíc funguje mnoho webových stránek, které se zaměřují výhradně na prodej ručně zhotovených výrobků. Jednou z takových internetových stránek je např. www.fler.cz, ale využívá se dnes i Facebook. Méně zručné maminky si mohou otevřít svůj vlastní e-shop s určitým specifickým zbožím a přivydělat si tím také pár korun navíc. Pokud má maminka na mateřské či rodičovské dovolené vysokoškolské vzdělání, může si přivydělat psaním seminárních, bakalářských a diplomových prací. Na internetu funguje mnoho firem, které tuto práci zprostředkovávají, a odměna za zhotovené dílo dosahuje poměrně vysokých částek. Tato práce je však náročnější na čas a vyžaduje kromě vlastnictví počítače a přístupu na internet také registraci ve větších knihovnách. Další alternativou v případě vhodného vzdělání se jeví např. psaní článků do

internetových portálů, zpracování všelijakých grafických předloh ve 3D nebo 2D grafice, webdesign, kódování nebo programování. Určitě lze nalézt ještě mnoho dalších možností, jak si přivydělat z domova.

Maminky, které nemají patřičné vzdělání a ani nejsou nikterak zručné, mohou využít různých nabídek brigád nebo prací na částečný úvazek. V tomto případě však vyvstává problém, kam umístit během výkonu pracovní činnosti dítě. Pokud má žena možnost umístit dítě na pár hodin denně do zodpovědných rukou, určitě se jí to vyplatí. Nabídka brigád je poměrně široká. Od fyzicky náročnějších prací až po administrativní výpomoc. Stačí pouze hledat a nebát se dotyčného zaměstnavatele přepstat na nabízenou práci.

Rovněž se v současnosti využívá způsob přivýdělku prostřednictvím tzv. multi-level marketingu (zkr. MLM). Jedná se o formu přímého prodeje. Někdy se mu přezdívá též síťový marketing. Hlavním smyslem MLM je zkrácení distribučního řetězce na minimum, což umožňuje prodávat výrobky či služby za nižší ceny. U klasického prodeje se hotový výrobek, jehož výrobní cena činí např. 100 Kč, předá následně velkoobchodům, skladům, dopravcům, dealerům, maloobchodům a nakonec se dostane až ke konečnému spotřebiteli. Tento výrobek je potřeba nějak propagovat a zveřejnit, a to stojí mnoho finančních prostředků. Konečná cena tohoto výrobku se tak díky distribučnímu řetězci a reklamě může z původních 100 Kč zvednout i třeba na trojnásobek. U MLM to však funguje jinak. Odpadají zde mezičlánky a výdaje na reklamu či pronájem kamenného obchodu. Existuje zde pouze síť přímých prodejců, kteří zastávají funkce klasických zprostředkovatelů. Díky tomuto systému se ušetří mnoho peněz. Část z těchto peněz získá prodejce, část peněz dostanou lidé v jeho struktuře a další část se použije na vývoj výrobku či na snížení konečné ceny výrobku. MLM zamezuje plýtvání a ušetřené peníze se rozdělí mezi zákazníky, prodejce a organizátory. Tento způsob prodeje využívají zejména firmy, které mají výjimečný produkt, ale nemají dostatek peněz k proniknutí na trh klasickou cestou.⁵¹ MLM je typický zejména pro kosmetické společnosti, jako např. Avon, Oriflame, FM Group, Essens ad. Pokud se maminka nebojí komunikovat, určitě se tento způsob přivýdělku vyplatí. Výhodou je, že záleží pouze na ženě, kolik času bude této činnosti věnovat a

---

⁵¹ Základní princip MLM. *MultiLevelMarketing* [online]. 2006 [cit. 2013-04-13]. Dostupné z: <<http://www.multilevelmarketing.cz/page/2065.zakladni-princip/>>.

hlavně v jakou dobu bude činnost vykonávat. Lze tak jednoduše skloubit práci a péči o miminko.

Závěr

V současnosti nelze na ženu pohlížet jako na hospodyňku, která celý svůj život zasvětila pouze péči o domácnost a rodinu. Během vývoje společnosti proběhlo několik hnutí emancipovaných žen požadujících pro ženy stejná práva jako u mužů. Takováto hnutí měla velký úspěch a dnes existuje mnoho velmi aktivních žen, které vynikají v různých oblastech lidské společnosti a vykonávají některá povolání lépe než muži. Období těhotenství a následné péče o miminko je pro ženu velmi výjimečná etapa jejího života. Pořád přetrvává trend, že žena pečující o miminko musí celou mateřskou a rodičovskou dovolenou strávit u plotny a doma se svým potomkem. Pokud však žena začne vyvíjet i jiné aktivity, často se k ní donesou pomluvy v podobě nezodpovědné či špatné mámy. Naštěstí dnešní společnost dostává rozum a podobné zkazky se objevují čím dál méně. Naopak existuje mnoho možností pro maminky na mateřské a rodičovské dovolené. Stačí jen, aby maminka měla pevnou vůli pro vykonávání aktivit, ne však těch běžných, ale těch, které jí přinesou nějaký užitek. Samozřejmě ne všechny maminky na mateřské či rodičovské dovolené mají o takovéto aktivity zájem a jsou raději neustále se svým dítětem a partnerem.

Cílem této bakalářské práce bylo přiblížit některé způsoby realizace ženy na mateřské a rodičovské dovolené a provést dotazníkové šetření vážící se k tématu práce. Z dotazníkového šetření vyplynulo, že mezi nejčastější aktivity žen na mateřské a rodičovské dovolené patří právě obstarávání nákupů a pečování o domácnost a o dítě, popř. děti. Až na dalších místech se objevují aktivity příjemnější a prospěšnější pro maminku, jako např. návštěva kamarádek, rodiny, mateřského centra, sportovní a pohybové aktivity. Nejvíce času maminkám během dne zabere péče o domácnost a o dítě, tudíž na další aktivity jim moc volného času nezbyvá, přesto vždycky se to dá nějak udělat, když maminka bude chtít. V bakalářské práci jsou jako možné způsoby realizace ženy na mateřské a rodičovské dovolené blíže popsány aktivity v podobě návštěvy mateřského centra, sportovních a pohybových aktivit. Jedná se tedy o aktivity, které patří mezi oblíbené aktivity maminek dle dotazníkového šetření, ale nepatří k běžně vykonávaným činnostem na mateřské a rodičovské dovolené. Jako další způsoby realizace bylo zvoleno studium, různé rekvalifikační a další vzdělávací kurzy a také možnosti přivýdělnku. Tyto aktivity vzhledem k nedostatku času vykonává o něco

méně maminek. Je to však škoda, protože právě období mateřské a rodičovské dovolené skýtá vynikající možnost k prohloubení svých znalostí či přivýdělku k omezené finanční podpoře státu. Zvláště pokud má maminka skvělé rodiče, kteří jí pomůžou s hlídáním dítěte.

Hlavním smyslem bližší charakteristiky zvolených způsobů realizace ženy na mateřské a rodičovské dovolené je seznámit případné čtenářky této bakalářské práce se všemi možnostmi, které daná aktivita nabízí, a zároveň povzbudit k výkonu těchto činností. Charakteristika vybraných způsobů realizace ženy na mateřské a rodičovské dovolené rovněž přibližuje čtenářkám nejnovější trendy, které se v současnosti u vybraných aktivit objevují.

Seznam použité literatury a dalších zdrojů

Knižní publikace

- FORET, M. – STÁVKOVÁ, J. *Marketingový výzkum: Jak poznávat své zákazníky*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2003. ISBN 80-247-0385-8.
- GREGOROVÁ, Š. *Info pro rodiče: Příloha časopisu Informace pro lékařské praxe*. Praha: OMIKRON, 2012. ISSN: 1214-486X.
- KLOUDOVÁ, J. *Obrazy ze života ženy*. 1. vyd. České Budějovice: Attavena, 2010. ISBN 978-80-86778-32-7.
- KRÍŽKOVÁ, A. *Práce a péče*. 1. vyd. Praha: SLON, 2008. ISBN 978-80-86429-94-6.
- LIPOVETSKY, G. *Třetí žena: neměnnost a proměny ženství*. 1. vyd. Praha: Prostor, 2000. ISBN 80-7260-030-3.
- MATOUŠEK, O. *Rodina jako instituce a vztahová síť*. 3. vyd. Praha: SLON, 2003. ISBN 80-86429-19-9.
- MOŽNÝ, I. *Rodina a společnost*. 1. vyd. Praha: SLON, 2006. ISBN 80-86429-58-X.
- MOŽNÝ, I. *Sociologie rodiny*. 2. vyd. Praha: SLON, 2002. ISBN 80-86429-05-9.
- PŘIB, J. a kol. *Mateřská a rodičovská dovolená*. 2. vyd. Praha: Grada Publishing, 2003. ISBN 80-247-0675-X.
- STÁVKOVÁ, J. – DUFEK, J. *Marketingový výzkum*. 2. vyd. Brno: Mendelova zemědělská a lesnická univerzita, 2004. ISBN 80-7157-795-2.
- ZBOŘIL, K. *Marketingový výzkum: metodologie a aplikace*. 2. vyd. Praha: Oeconomica, 2003. ISBN 80-245-0615-7.
- WESSELS, M. – OELLERICH, H. *Cvičení v těhotenství a šestinedělí*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2006. ISBN 80-247-1427-2.

Internetové zdroje

- Co je to Strollering?. *Strollering: mateřská v pohybu* [online]. 2011 [cit. 2013-04-11]. Dostupné z: <<http://www.strollering.cz/o-nas/co-je-to-strollering/>>.

- Další skvělá sportovní dovolená s dětmi. *Strollering: mateřská v pohybu* [online]. 2013 [cit. 2013-04-11]. Dostupné z: <<http://www.strollering.cz/sportovni-dovolena-s-detmi/>>.
- Dětské koutky na vysokých školách. *VysokeSkoly.cz* [online]. 2009 [cit. 2013-04-11]. Dostupné z: <<http://www.vysokeskoly.cz/clanek/detske-koutky-na-vysokych-skolach>>.
- Karta sociálních systémů (sKarta). *Sociální reforma* [online]. 2012 [cit. 2013-03-24]. Dostupné z: <<http://socialnireforma.mpsv.cz/cs/3>>.
- K čemu slouží mateřská centra? *Maminka.cz* [online]. 2010 [cit. 2013-04-07]. Dostupné z: <<http://www.maminka.cz/clanek/prakticke-rady/k-cemu-slouzi-materska-centra>>.
- Maminkám na mateřské dovolené nabízejí VŠ studium přes internet. *Novinky.cz* [online]. 2010 [cit. 2013-04-11]. Dostupné z: <<http://www.novinky.cz/zena/deti/197431-maminkam-na-materske-nabizeji-vs-studium-pres-internet.html>>.
- Mateřská centra v Jihočeském kraji. *Sít' mateřských center o. s.* [online]. 2013 [cit. 2013-04-05]. Dostupné z: <<http://www.materska-centra.cz/kraje/jihocesky/>>.
- Na mateřské dovolené můžete slušně vydělat: Jak na to?. *Žena.cz* [online]. 2013 [cit. 2013-04-13]. Dostupné z: <<http://zena.centrum.cz/deti/tehotenstvi-a-miminko/clanek.phtml?id=772162>>.
- Pravidla Piškůtku. *Mateřský klub Piškůtek České Velenice* [online]. 2013 [cit. 2013-04-11]. Dostupné z: <<http://www.mkpiskutek.estranky.cz/clanky/pravidla-piskutku.html>>.
- Přebalovat už nás nebaví, chceme pracovat, vzkazují matky malých dětí. *OnaDnes.cz* [online]. 2012 [cit. 2013-03-12]. Dostupné z: <http://ona.idnes.cz/matky-prace-rodicovska-dovolena-da4-/deti.aspx?c=A120320_164137_deti_job>.
- Sít' mateřských center v České republice. *Sít' mateřských center o. s.* [online]. 2009 [cit. 2013-04-05]. Dostupné z: <<http://www.materska-centra.cz/sit-mc-v-cr>>.
- S kočárkem v pohybu. *Lipno pro ženy* [online]. 2012 [cit. 2013-04-11]. Dostupné z: <<http://www.lipnoprozeny.cz/s-kocarkem-v-pohybu.html>>.

- Sportovní víkend s jachtingem. *Lipno pro ženy* [online]. 2012 [cit. 2013-04-11]. Dostupné z: <<http://www.lipnoprozeny.cz/sportovni-vikend-s-jachtingem-na-lipne.html>>.
- Studium při mateřské: 5 tipů, jak ho zvládnout. *VysokeSkoly.cz* [online]. 2010 [cit. 2013-04-11]. Dostupné z: <<http://www.vysokeskoly.cz/clanek/studium-pri-materske-5-tipu-jak-ho-zvladnout>>.
- Základní princip MLM. *MultiLevelMarketing* [online]. 2006 [cit. 2013-04-13]. Dostupné z: <<http://www.multilevelmarketing.cz/page/2065.zakladni-princip/>>.
- Změny mateřské/rodičovské dovolené v roce 2013. *Gender Studies* [online]. 2012 [cit. 2013-03-23]. Dostupné z: <<http://materskarodicovska.ecn.cz/cz/aktuality/zmeny-materske-rodicovske-dovolene-v-roce-2013>>.

Seznam tabulek, grafů, map a obrázků

Seznam map

Mapa 1: Přehled mateřských center v Jihočeském kraji k 31. 3. 2013 (s. 51)

Seznam grafů

Graf 1: Rodinný stav respondentek (s. 35)

Graf 2: Bydliště rodičů respondentek (s. 36)

Graf 3: Bydliště rodičů partnera (s. 36)

Graf 4: Druh podpory respondentek (s. 37)

Graf 5: Počet dětí respondentek (s. 38)

Graf 6: Zájem respondentek o další dítě (s. 38)

Graf 7: Délka pracovní činnosti respondentek před nástupem na MD / RD (s. 39)

Graf 8: Spokojenost respondentek s poslední vykonávanou prací (s. 40)

Graf 9: Zhoršení finanční situace respondentek po nástupu na MD / RD (s. 41)

Graf 10: Vyžití pro ženy na MD / RD v místě bydliště (s. 41)

Graf 11: Aktivity respondentek na MD / RD (s. 42)

Graf 12: Nejoblíbenější aktivita respondentek (s. 43)

Graf 13: Pomoc partnera s chodem domácnosti a s péčí o děti (s. 44)

Graf 14: Návrat respondentek do práce z finančních důvodů (s. 45)

Graf 15: Existence školky (jeslí) v místě bydliště respondentek (s. 46)

Graf 16: Věková skupina respondentek (s. 46)

Graf 17: Nejvyšší dosažené vzdělání respondentek (s. 47)

Seznam příloh

Příloha I: Dotazník

Příloha II: Program Mateřského klubu Piškůtek v Českých Velenicích na březen 2013

Příloha III: Obrazová příloha Mateřského klubu Piškůtek v Českých Velenicích

Příloha IV: Žádost o rodičovský příspěvek

Příloha V: Potvrzení o nároku na dávky (náhrady) ovlivňující nárok a výši rodičovského příspěvku

Příloha VI: Potvrzení o denním vyměřovacím základu ovlivňujícím výši rodičovského příspěvku

Příloha VII: Volba výše rodičovského příspěvku

Příloha VIII: Sazebník České spořitelny, a. s. pro sKartu

Příloha I: Dotazník

Způsoby realizace ženy na mateřské, rodičovské dovolené

Milé dámy,

právě máte před sebou dotazník, který byl vytvořen pro účely bakalářské práce týkající se způsobů realizace ženy na mateřské a rodičovské dovolené. Dotazník je anonymní. Nemusíte se tedy bát zneužití poskytnutých informací. Většina otázek je koncipována tak, že stačí pouze zaškrtnout Vaši odpověď. Velmi děkuji za Váš čas strávený při vyplňování dotazníku.

Hezký den Vám přeje

Iveta Deutschová

1. Jaký je Váš rodinný stav?

- Svobodná v domácnosti s partnerem
- Svobodná, žijící sama, partner se podílí na výchově dítěte
- Svobodná bez partnera, partner se nepodílí na výchově dítěte
- Vdaná
- Rozvedená
- Vdova

2. Bydlí Vaši rodiče ve stejné obci/městě jako vy?

- Ano
- Ne

3. Bydlí rodiče Vašeho partnera ve stejné obci/městě jako vy?

- Ano
- Ne

4. Jaký typ podpory nyní využíváte?

- Mateřská dovolená
- Rodičovská dovolená

5. *Jak dlouho plánujete zůstat na mateřské/rodičovské dovolené? (prosím vypište)*

.....

6. *Kolik máte dětí?*

- 1 dítě
- 2 děti
- 3 děti
- 4 a více dětí

7. *Plánujete do budoucna další dítě?*

- Ano
- Ne
- Nevím

8. *Jak dlouho před nástupem na mateřskou/rodičovskou dovolenou jste pracovala?*

- Nepracovala jsem (pokračujte otázkou 10)
- 0 – 2 roky
- 3 – 5 let
- 6 – 8 let
- Více

9. *Byla jste v práci spokojená?*

- Ano
- Ne
- Nevím

10. *Zhoršila se Vaše finanční situace po nástupu na mateřskou/rodičovskou dovolenou?*

- Ano
- Ne

11. *Nachází se v místě Vašeho bydliště nějaké vyžití pro ženy na mateřské/rodičovské dovolené?*

- Ano
- Ne (pokračujte otázkou 13)
- Nevím (pokračujte otázkou 13)

12. *Pokud ano, vypište prosím jaké?*

.....

13. Jaké aktivity vykonáváte na mateřské/rodičovské dovolené? (možno zaškrtnout více odpovědí)

- Sportovní a pohybové aktivity – Jaké? (prosím vypište)

.....

- Návštěva mateřského centra

- Studium na škole

- Rekvalifikační kurzy – Jaké? (prosím vypište)

.....

- Přivýdělek – Typ přivýdělku? (prosím vypište)

.....

- Péče o domácnost

- Nákupy

- Návštěva kamarádek a dalších známých

- Návštěva dětských akcí

- Jiné aktivity (prosím vypište jaké)

.....

14. Kterou z vykonávaných aktivit považujete za svou nejoblíbenější? (pouze jedno zaškrtnutí)

- Sportovní a pohybové aktivity

- Návštěva mateřského centra

- Studium na škole

- Rekvalifikační kurzy

- Přivýdělek

- Péče o domácnost

- Nákupy

- Návštěva kamarádek a dalších známých

- Návštěva dětských akcí

- Jiné aktivity (prosím vypište jaké)

.....

15. Která z vykonávaných aktivit Vám zabere během dne nejvíce času a proč? (prosím vypište)

.....

16. Pomáhá Vám partner s chodem domácnosti a s péčí o děti? (pokud partnera nemáte, na otázku neodpovídejte)

- Ano
- Ne

17. Vráťíte se do práce jen z finančních důvodů?

- Ano
- Ne
- Nevím

18. Nachází se v místě Vašeho bydliště školka (jesle) s dostatečnou kapacitou?

- Ano
- Ne
- Nevím

19. Do jaké věkové skupiny patříte?

- Do 26 let
- 26 – 35 let
- 35 – 45 let
- 45 let a více

20. Jakého nejvyššího vzdělání jste dosáhla?

- Základní
- Výuční list
- Středoškolské s maturitou
- Vyšší odborné
- Vysokoškolské

*****

Příloha II: Program Mateřského klubu Piškůtek v Českých Velenicích na březen 2013

Program tvoření na březen

6. března

Tvoření pro dětičky - zajíček

13. března

Tvoření pro dětičky - velikonoční vajíčko

20. března

Velikonoční věnec na stůl

27. března

Velikonoční tvoření - ovečka

Příloha III: Obrazová příloha Mateřského klubu Piškůtek v Českých Velenicích

Akce: Srdíčkové svíčky ze zrnkové kávy (30. 1. 2013)

Zdroj: <http://www.mkpiskutek.estranky.cz/fotoalbum/>

Akce: Tvoření pro dětičky – perníková chaloupka (20. 2. 2013)

Zdroj: <http://www.mkpiskutek.estranky.cz/fotoalbum/>

Příloha IV: Žádost o rodičovský příspěvek

 ÚŘAD PRÁCE ČR SSP		 <p>podací razítko</p>
Tiskopis prosím vyplňte čitelně		
Žádost o rodičovský příspěvek		
A. Žadatel - rodič¹⁾:		
Příjmení:		Jméno ²⁾ :
Rodné příjmení ³⁾ :		Titul před jménem: za jménem:
Rodné číslo ⁴⁾ :	Pohlaví:	Státní příslušnost:
Trvalý pobyt: Obec:	Část obce	Ulice: .....
	Č. p. ⁵⁾ :	Č. orient.: .....
	PSČ:	
Adresa pro doručování ⁶⁾ : Obec:	Část obce	Ulice: .....
	Č. p. ⁵⁾ :	Č. orient.: .....
	PSČ:	
Bydliště v ČR ⁶⁾ :	Nárok na PPM ⁷⁾ :	
Telefon:	E-mail:	Datová schránka:
B. Nejmladší dítě v rodině do 4 let věku, o které osobně, celodenně a řádně pečují a žádám na ně rodičovský příspěvek:		
Příjmení:		Jméno:
Rodné číslo v ČR ⁴⁾ :		Zdrav. p. ⁸⁾ :
Trvalý pobyt: Obec:	Část obce	Ulice: .....
	Č. p. ⁵⁾ :	Č. orient.: .....
	PSČ:	
Bydliště v ČR ⁶⁾ :		
C. Druhý rodič¹⁾:		
Podpisem stvrzuje druhý rodič správnost a úplnost uvedených údajů a dává souhlas s tím, aby státní orgány a další právnické a fyzické osoby sdělily příslušnému úřadu, který o dávce rozhoduje nebo ji vyplácí, údaje v rozsahu potřebném pro rozhodování o dávce, její výši a výplatě.		
Příjmení:		Jméno ²⁾ :
Rodné příjmení ³⁾ :		Titul před jménem: za jménem:
Rodné číslo ⁴⁾ :	Pohlaví:	Státní příslušnost:
Místo pobytu ⁹⁾ : Obec:	Část obce	Ulice: .....
	Č. p. ⁵⁾ :	Č. orient.: .....
	PSČ:	
Nárok na PPM ⁷⁾ :	Podpis:	
<p>¹⁾ Rodičem se pro účely rodičovského příspěvku rozumí též osoba, která převzala dítě do trvalé péče nahrazující péči rodičů. Za dítě převzaté do trvalé péče nahrazující péči rodičů se považuje dítě osvojené, dítě, jež bylo převzato do této péče na základě rozhodnutí příslušného orgánu, dítě, jehož rodič zemřel, a dítě manžela nebo partnera.</p> <p>²⁾ Uveďte všechna jména osoby.</p> <p>³⁾ Kolonku Rodné příjmení vyplňte pouze v případě, že se liší od příjmení.</p> <p>⁴⁾ Cizinci, pokud nemají v ČR přiděleno rodné číslo, uveďte v kolonce Rodné číslo v ČR datum narození ve tvaru den, měsíc, rok.</p> <p>⁵⁾ Pokud je místo čísla popisného přiděleno číslo evidenční, uveďte před číslem písmeno E.</p> <p>⁶⁾ Do kolonky Bydliště v ČR запиšte ANO, pokud osoba má na území České republiky bydliště, v opačném případě kolonku proškrtněte. Osoba má bydliště na území České republiky zejména pokud se zde dlouhodobě zdržuje, vykonává zde výdělečnou činnost, žije zde s rodinou, plní zde povinnou školní docházku nebo se zde soustavně připravuje na budoucí povolání, popřípadě existují jiné významné důvody, zájmy či aktivity, jejichž vzájemná souvislost dokládá sepětí této osoby s Českou republikou.</p> <p>⁷⁾ Do kolonky Nárok na PPM запиšte ANO, pokud má rodič nárok na peněžitou pomoc v mateřství, nemocenské poskytované v souvislosti s porodem a náhradu mzdy podle § 192 zákoníku práce. V ostatních případech kolonku proškrtněte.</p> <p>⁸⁾ Do kolonky Zdrav. p. запиšte ANO, pokud se jedná o dítě zdravotně postižené, v opačném případě kolonku proškrtněte.</p> <p>⁹⁾ Adresu místa pobytu vyplňte pouze v případě, že se liší od adresy trvalého pobytu žadatele.</p> <p>* nevyplňujte, pokud je adresa shodná s trvalým pobytem</p>		
1/3		PROSÍM OBRÁTĚTE 12 12 01 101

D. Všechny ostatní děti v rodině do čtyř let věku:

č.	Příjmení	Jméno	Rodné číslo v ČR ⁴⁾ :	Pohlaví:
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				

E. Žádám o přiznání dávky ode dne : . . 20

F. Volba výše dávky¹⁰⁾:

Zaškrtněte prosím jednu z následujících dvou variant. Pokud zvolíte první variantu, uveďte požadovanou výši a upřesněte důvod.

Požadují výši dávky:

protože alespoň jednomu z rodičů lze stanovit k datu narození/převzetí nejmladšího dítěte denní vyměřovací základ

protože pro rodiče uvedeného v části A platí podmínka uvedená ve vysvětlivce č. 10 písm. b

Nemohu provádět volbu výše dávky.

G. Způsob výplaty dávky:

• v ČR

Dávka se vyplácí prostřednictvím karty sociálních systémů (sKarta). Disponovat s těmito prostředky můžete přímo přes sKartu, kterou vydává Úřad práce ČR nebo je převést na jiný účet.

Výplatu dávky nechci chci převádět z účtu karty sociálních systémů na účet u peněžního ústavu:

Číslo účtu:	Kód banky:	Specifický symbol ¹¹⁾ :
-------------	------------	------------------------------------

• do EU, EHP nebo Švýcarska, se dávka vyplácí mimo sKartu

na účet zahraničního peněžního ústavu v EU, EHP nebo Švýcarsku:

Příjemce	IBAN:	Měna:
	Název:	
	Adresa: Město:	Stát: .....
(uveďte alespoň město a stát)		
Banka příjemce	BIC/SWIFT:	
	Název:	
	Adresa: Město:	Stát: .....
(uveďte alespoň město a stát)		

H. Údaje o společně posuzovaných osobách pro účely vyplácení dávek v rámci Evropské unie:

Zaškrtněte prosím jednu ze dvou následujících variant.

Pro žadatele, jeho manžela/manželku nebo druhá/družku, pro všechny jejich nezaopatřené děti a pro ostatní osoby, které s nimi patří do okruhu osob společně posuzovaných¹²⁾, platí:

- jsou hlášeny k trvalému pobytu na území České republiky¹³⁾,
- nemají bydliště v jiném členském státě Evropské unie,
- neppracují v jiném členském státě Evropské unie,
- nepobírají dávku v nezaměstnanosti nebo důchod v jiném státě Evropské unie,
- nejsou občany jiného členského státu Evropské unie,
- nejsou osobami bez státní příslušnosti nebo uprchlíky bydlícími v jiném členském státě Evropské unie a na území České republiky pracujícími, studujícími nebo žijícími.

Neplatí předchozí varianta.

¹⁰⁾ Pro stanovení nároku a výše rodičovského příspěvku je rozhodující výše denního vyměřovacího základu pro stanovení peněžité pomoci v mateřství nebo nemocenského v souvislosti s porodem nebo převzetím dítěte podle zákona o nemocenském pojištění.

Rodič volí výši rodičovského příspěvku, jestliže lze aspoň jednomu z rodičů v rodině stanovit k datu narození nebo převzetí nejmladšího dítěte v rodině 70 % 30násobku denního vyměřovacího základu v částce převyšující 7 600 Kč až do částky 11 500 Kč měsíčně, s tím, že zvolená výše rodičovského příspěvku nesmí přesáhnout 70 % 30násobku denního vyměřovacího základu. V případě, že u každého z rodičů lze stanovit ke dni narození nebo převzetí dítěte uvedený vyměřovací základ podle věty první, vychází se při stanovení výše rodičovského příspěvku z toho vyměřovacího základu, který je vyšší.

Rodič volí výši rodičovského příspěvku až do částky 7 600 Kč měsíčně, jestliže

a) lze alespoň jednomu z rodičů v rodině stanovit k datu narození nebo převzetí nejmladšího dítěte 70 % 30násobku denního vyměřovacího základu v částce nepřevyšující 7 600 Kč,

b) ke dni narození nebo převzetí nejmladšího dítěte, které zakládá nárok na rodičovský příspěvek, nelze stanovit denní vyměřovací základ jen proto, že v průběhu pobírání rodičovského příspěvku poskytovaného z důvodu péče o dříve narozené dítě v rodině uplynula podpurčí doba pro nárok na peněžitou pomoc v mateřství a nárok na rodičovský příspěvek na nejmladší dítě v rodině vzniká bezprostředně po nároku na rodičovský příspěvek náležející na starší dítě.

Pokud rodič nemůže volit podle předchozích dvou odstavců, náleží rodičovský příspěvek ve výši 7 600 Kč měsíčně do konce devátého měsíce věku nejmladšího dítěte a od desátého měsíce věku ve výši 3 800 Kč měsíčně do 4 let věku dítěte. Volbu lze měnit nejříve po uplynutí 3 celých kalendářních měsíců po sobě jdoucích, po které byl rodičovský příspěvek vyplácen, a to i v případě, že došlo u rodičovského příspěvku ke změně oprávněné osoby.

Volbu výše rodičovského příspěvku nelze provést zpětně.

¹¹⁾ Kolonku Specifický symbol vyplňte pouze v případě Československé obchodní banky pro účty s číslem 6699.

¹²⁾ § 7 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů.

¹³⁾ § 3 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů.

I. Prohlášení žadatele:

O dítě uvedené v části B osobně celodenně a řádně:

Zaškrtněte prosím jednu z následujících dvou variant.

- pečuji
- nepečuji, protože jsem já nebo dítě uvedené v části B ze zdravotních důvodů ve zdravotnickém zařízení lůžkové péče déle než 3 kalendářní měsíce

Dále prohlašuji, že:

V případě, že dítě uvedené v části B nedosáhlo 2 let věku, zaškrtněte prosím jednu z následujících dvou variant¹⁴⁾.

- dítě nenavštěvuje jesle, mateřskou školu, léčebně rehabilitační zařízení nebo jiné obdobné zařízení pro děti
- dítě navštěvuje jesle, mateřskou školu, léčebně rehabilitační zařízení nebo jiné obdobné zařízení pro děti v rozsahu, který je z hlediska nároku na výplatu rodičovského příspěvku přípustný¹⁵⁾

Dále prohlašuji, že:

Zaškrtněte prosím jednu z následujících dvou variant.

- alespoň jednomu z rodičů byla
- ani jednomu z rodičů nebyla
pravomocně uložena sankce podle zvláštního právního předpisu¹⁶⁾ za neplnění povinností souvisejících s řádným plněním povinné školní docházky dítěte v rodině.

Prohlašuji, že veškeré údaje uvedené v této žádosti jsou pravdivé a jsem si vědom(a) případných následků, které by pro mne z nepravdivě uvedených údajů vyplývaly.

Podpisem dávám svůj výslovný souhlas k tomu, aby státní orgány a další právnické osoby a fyzické osoby sdělily příslušnému úřadu, který o dávce rozhoduje nebo ji vyplácí

- údaje o přihlášení se k trvalému pobytu
- údaje o bydlišti na území České republiky
- skutečnosti prokazující nepříznivý zdravotní stav dítěte uvedeného v části B, pokud je u něj uvedeno zdravotní postižení
- údaj o tom, zda a po jakou dobu dítě navštěvuje jesle, mateřskou školu nebo jiné obdobné zařízení pro děti předškolního věku
- údaje o nároku na peněžitou pomoc v mateřství, nemocenské poskytované v souvislosti s porodem a náhradu mzdy podle § 192 zákoníku práce a jejich výši
- další údaje v rozsahu potřebném pro rozhodování o dávce, její výši a výplatě.

Jsem si vědom(a) povinnosti písemně ohlásit příslušnému úřadu, který o dávce rozhoduje, do osmi dnů změny ve skutečnostech rozhodných pro trvání nároku na dávku, její výši a výplatu.

V	dne . . . 20	Podpis žadatele:
---	--------------	------------------

K žádosti prosím doložte:

- pro všechny uvedené osoby průkaz totožnosti, u dětí do 15 let rodný list
- pokud v průkazu totožnosti není uvedeno rodné příjmení, doložte rodný list
- pokud některý z rodičů má nárok na peněžitou pomoc v mateřství, nemocenské poskytované v souvislosti s porodem a náhradu mzdy podle § 192 zákoníku práce, **Potvrzení o nároku na dávky (náhrady) ovlivňující nárok a výši rodičovského příspěvku**
- pokud jste v části F provedl volbu výše požadované dávky protože:
  - alespoň jednomu z rodičů lze stanovit k datu narození/převzetí nejmladšího dítěte denní vyměřovací základ, **Potvrzení o nároku na dávky (náhrady) ovlivňující nárok a výši rodičovského příspěvku** nebo **Potvrzení o denním vyměřovacím základu ovlivňujícím výši rodičovského příspěvku**
  - pro rodiče uvedeného v části A platí podmínka uvedená ve vysvětlivce č. 10 písm. b, **Potvrzení o nároku na dávky (náhrady) ovlivňující nárok a výši rodičovského příspěvku** na starší dítě, pokud jste ho již nedoložil
- pro dítě mladší 2 let **Potvrzení o návštěvě jeslí, mateřské školy nebo jiného obdobného zařízení pro děti předškolního věku**, pokud je dítě uvedené v části B navštěvuje
- **Doplňující údaje o společně posuzovaných osobách pro účely vyplácení dávek v rámci EU**, pokud jste v části H zaškrtnl(a) druhou variantu nebo pokud jste u některé z osob proškrtnl(a) kolonku Bydliště v ČR
- pokud jste nezletilá osoba, která dosáhla věku 16 let a jste rodičem dítěte zakládajícího nárok na rodičovský příspěvek, **Rozhodnutí soudu o přiznání rodičovské zodpovědnosti** podle zákona o rodině.

Formuláře žádostí, potvrzení a ostatních dokladů naleznete na internetové adrese <http://portal.mpsv.cz/forms> nebo si je vyzvednete na pracovišti Úřadu práce ČR. Na toto pracoviště se také obraťte, pokud budete mít při vyplňování pochybnosti.

¹⁴⁾ Docházka do zařízení pro děti se nesleduje u dětí starších 2 let.

¹⁵⁾ Za přípustný rozsah návštěvy jeslí, mateřské školy, léčebně rehabilitačního zařízení nebo jiného obdobného zařízení, kterým lze zajistit péči o dítě, se pro účely rodičovského příspěvku považují tyto případy:
- dítě, které nedosáhlo 2 let věku, navštěvuje jesle, mateřskou školu nebo jiné obdobné zařízení pro děti v rozsahu nepřevyšujícím 46 hodin v kalendářním měsíci,
- dítě pravidelně navštěvuje léčebně rehabilitační zařízení nebo mateřskou školu nebo její třídu zařízenou pro zdravotně postižené děti nebo jesle se zaměřením na vady zraku, sluchu, řeči a na děti tělesně postižené a mentálně retardované v rozsahu nepřevyšujícím 4 hodiny denně,
- dítě zdravotně postižené pravidelně navštěvuje jesle, mateřskou školu nebo jiné obdobné zařízení pro děti předškolního věku v rozsahu nepřevyšujícím 6 hodin denně,
- dítě navštěvuje jesle, mateřskou školu nebo jiné obdobné zařízení pro děti předškolního věku v rozsahu nepřevyšujícím 4 hodiny denně a jestliže oba rodiče nebo osamělý rodič je osobou závislou na pomoci jiné osoby ve stupni III (těžká závislost) nebo stupni IV (úplná závislost) podle zákona o sociálních službách.

¹⁶⁾ Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.

Příloha V: Potvrzení o nároku na dávky (náhrady) ovlivňující nárok a výši rodičovského příspěvku

Tiskopis prosím vyplňte čitelně

podací razítko

Potvrzení o nároku na dávky (náhrady) ovlivňující nárok a výši rodičovského příspěvku

A. Rodič, pro kterého se vydává potvrzení:

Příjmení:	Jméno:	Rodné číslo v ČR ¹⁾ :
-----------	--------	----------------------------------

B. Dítě, které zakládá nárok na níže uvedené dávky:
Pokud se dítě ještě nenarodilo, část B nevyplňujte.

Příjmení:	Jméno:	Rodné číslo v ČR ¹⁾ :
-----------	--------	----------------------------------

C. OSSZ potvrzuje, že výše uvedené ženě:
V případě, že se potvrzení vydává pro muže, část C nevyplňujte.

Zaškrtněte prosím jednu z následujících dvou variant a doplňte příslušné údaje.

vznikl nárok na peněžitou pomoc v mateřství

Od: . . 20 Do: . . 20

Výše peněžitě pomoci v mateřství za kalendářní den stanovená podle § 37 zákona č. 187/2006 Sb.: Kč

Denní vyměřovací základ peněžitě pomoci v mateřství stanovený podle § 21 zákona č. 187/2006 Sb.: Kč

vznikl nárok na nemocenské poskytované v souvislosti s porodem

Příjmy získané z náhrady mzdy za dobu prvních 21(14) dnů dočasně pracovní neschopnosti v souvislosti s porodem podle § 192 zákoníku práce potvrďte v části E.

Od: . . 20 Do: . . 20

Výše nemocenského za kalendářní den stanovená podle § 29 zákona č. 187/2006 Sb.: Kč

Denní vyměřovací základ nemocenského stanovený podle § 21 zákona č. 187/2006 Sb.: Kč

D. OSSZ potvrzuje, že výše uvedenému muži:
V případě, že se potvrzení vydává pro ženu, část D nevyplňujte.

Vznikl nárok na peněžitou pomoc v mateřství

Od: . . 20 Do: . . 20

Výše peněžitě pomoci v mateřství za kalendářní den stanovená podle § 37 zákona č. 187/2006 Sb.: Kč

Denní vyměřovací základ peněžitě pomoci v mateřství stanovený podle § 21 zákona č. 187/2006 Sb.: Kč

V dne . . 20

podpis a razítko plátce

1) Cizinci, pokud nemají v ČR přiděleno rodné číslo, uvedou v kolonce **Rodné číslo v ČR** datum narození ve tvaru den, měsíc, rok a pohlaví ve tvaru: M nebo Ž (muž nebo žena).

Tisk: Moraviapress, a. s. Břeclav – vzor 2012

PROSÍM OBRAŤTE
12 01 01 215

E. Zaměstnavatel potvrzuje, že výše uvedené ženě:

Vznikl nárok na náhradu mzdy za dobu prvních 21(14) dnů dočasné pracovní neschopnosti v souvislosti s porodem podle § 192 odst. 2 a 3 zákoníku práce.

Pokud vznikl nárok na náhradu pouze v jednom kalendářním měsíci, není třeba vyplňovat druhý kalendářní měsíc.

Měsíc	Od	Do	Celková částka
/ 20			
/ 20			

Potvrzujeme údaje v části E pro osobu z části A.

V _____ dne _____ 20

_____

podpis a razítko plátce

Formuláře všech uvedených potvrzení a dokladů najdete na internetové adrese <http://portal.mpsv.cz/forms> nebo si je vyzvednete na pracovišti příslušného úřadu, který o dávce rozhoduje. Na toto pracoviště se také obraťte, pokud budete mít při vyplňování pochybnosti.

Příloha VI: Potvrzení o denním vyměřovacím základu ovlivňujícím výši rodičovského příspěvku

Tiskopis prosím vyplňte čitelně

podací razítko

Potvrzení o denním vyměřovacím základu ovlivňujícím výši rodičovského příspěvku

A. Rodič, pro kterého se vydává potvrzení:

Příjmení:	Jméno:	Rodné číslo v ČR ¹⁾ :
-----------	--------	----------------------------------

B. Dítě, na základě kterého lze stanovit denní vyměřovací základ peněžitě pomoci v mateřství:

Příjmení:	Jméno:	Rodné číslo v ČR ¹⁾ :
-----------	--------	----------------------------------

Datum narození/převzetí dítěte:

C. Vydělečná činnost:
Zaškrtněte prosím jednu z následujících tří variant.

zaměstnanec
 OSVČ
 zaměstnanec i OSVČ

Jste-li zaměstnanec, doložte Přílohu k žádosti o peněžitou pomoc v mateřství vyplněnou za rozhodné období odpovídající výše uvedenému datu. Přílohu potvrdí zaměstnavatel. V případě více zaměstnavatelů doložte přílohu od každého zaměstnavatele zvlášť.

D. OSSZ potvrzuje výše uvedenému rodiči k uvedenému datu narození/převzetí dítěte denní vyměřovací základ pro stanovení peněžitě pomoci v mateřství podle § 21 zákona č. 187/2006 Sb. ve výši: Kč

V dne

podpis a razítko

Formuláře žádosti, potvrzení a ostatních dokladů naleznete na internetové adrese <http://portal.mpsv.cz/forms> nebo si je vyzvednete na pracovišti Úřadu práce ČR. Na toto pracoviště se také obraťte, pokud budete mít při vyplňování pochybnosti.

1) Cizinci, pokud nemají v ČR přiděleno rodné číslo, uvedou v kolonce **Rodné číslo v ČR** datum narození ve tvaru den, měsíc, rok a pohlaví ve tvaru: M nebo Ž (muž nebo žena).

Tisk: Moraviapress, a. s. Břeclav – vzor 2012 12 01 01 215 M

Příloha VII: Volba výše rodičovského příspěvku

Tiskopis prosím vyplňte čitelně

podací razítko

Volba výše rodičovského příspěvku

A. Žadatel – rodič, který uplatnil nárok na rodičovský příspěvek:

Příjmení:	Jméno:	Titul:
Rodné příjmení ¹⁾ :	Rodné číslo v ČR ²⁾ :	

B. Dítě, na které jsem uplatnil žádost o rodičovský příspěvek:

Příjmení:	Jméno:	Rodné číslo v ČR ²⁾ :
-----------	--------	----------------------------------

C. Volba výše rodičovského příspěvku³⁾.
Vyplňte prosím požadované údaje a zaškrtněte jednu z následujících dvou variant.

Od měsíce: požadují výši dávky: Kč

protože alespoň jednomu z rodičů lze stanovit k datu narození/převzetí nejmladšího dítěte denní vyměřovací základ

protože pro rodiče uvedeného v části A platí podmínka uvedená ve vysvětlivce č.3 písm.b

V _____ dne _____ . 20	Podpis žadatele:
------------------------	------------------

K volbě prosím doložte:

- Pokud jste v části C uvedl, že lze stanovit vyměřovací základ, **Potvrzení o nároku na dávky (náhrady) ovlivňující nárok a výši rodičovského příspěvku nebo Potvrzení o denním vyměřovacím základu ovlivňujícím výši rodičovského příspěvku** pokud jste ho již nedoložil,
- pokud jste v části C uvedl, že výši dávky volíte podle vysvětlivky č.3 písm.b, **Potvrzení o nároku na dávky (náhrady) ovlivňující nárok a výši rodičovského příspěvku** na starší dítě, pokud jste ho již nedoložil.

Formuláře všech uvedených potvrzení a dokladů najdete na internetové adrese <http://portal.mpsv.cz/forms> nebo si je vyzvednete na pracovišti příslušného úřadu, který o dávce rozhoduje. Na toto pracoviště se také obraťte, pokud budete mít při vyplňování pochybnosti.

1) Kolonku **Rodné příjmení** vyplňte pouze v případě, že se liší od příjmení.
2) Cizinci, pokud nemají v ČR přiděleno rodné číslo, uvedou v kolonce **Rodné číslo v ČR** datum narození ve tvaru den, měsíc, rok a pohlaví ve tvaru: M nebo Z (muž nebo žena).
3) Volbu výše rodičovského příspěvku je oprávněn provést jen rodič, který uplatnil nárok na rodičovský příspěvek na uvedené dítě a v době volby má na rodičovský příspěvek nárok.
Pro stanovení nároku a výše rodičovského příspěvku je rozhodující výše denního vyměřovacího základu pro stanovení peněžité pomoci v mateřství nebo nemocenského v souvislosti s porodem nebo převzetím dítěte podle zákona o nemocenském pojištění.
Rodič volí výši rodičovského příspěvku, jestliže lze aspoň jednomu z rodičů v rodině stanovit k datu narození nebo převzetí nejmladšího dítěte v rodině 70 % 30násobku denního vyměřovacího základu v částce převyšující 7 600 Kč až do částky 11 500 Kč měsíčně, s tím, že zvolená výše rodičovského příspěvku nesmí přesáhnout 70 % 30násobku denního vyměřovacího základu. V případě, že u každého z rodičů lze stanovit ke dni narození nebo převzetí dítěte uvedený vyměřovací základ podle věty první, vychází se při stanovení výše rodičovského příspěvku z toho vyměřovacího základu, který je vyšší.
Rodič volí výši rodičovského příspěvku až do částky 7 600 Kč měsíčně, jestliže
a) lze alespoň jednomu z rodičů v rodině stanovit k datu narození nebo převzetí nejmladšího dítěte 70 % 30násobku denního vyměřovacího základu v částce nepřevyšující 7 600 Kč,
b) ke dni narození nebo převzetí nejmladšího dítěte, které zakládá nárok na rodičovský příspěvek, nelze stanovit denní vyměřovací základ jen proto, že v průběhu pobírání rodičovského příspěvku poskytovaného z důvodu péče o dříve narozené dítě v rodině uplynula podpůrná doba pro nárok na peněžitou pomoc v mateřství a nárok na rodičovský příspěvek na nejmladší dítě v rodině vzniká bezprostředně po nároku na rodičovský příspěvek náležející na starší dítě.
Pokud rodič nemůže volit podle předchozích dvou odstavců, náleží rodičovský příspěvek ve výši 7 600 Kč měsíčně do konce devátého měsíce věku nejmladšího dítěte a od desátého měsíce věku ve výši 3 800 Kč měsíčně do 4 let věku dítěte.
Volbu lze měnit nejdříve po uplynutí 3 celých kalendářních měsíců po sobě jdoucích, po které byl rodičovský příspěvek vyplácen, a to i v případě, že došlo u rodičovského příspěvku ke změně oprávněné osoby. Volbu výše rodičovského příspěvku nelze provést zpětně. Lze ji provést nejdříve 2 měsíce před měsícem, od kterého oprávněná osoba o provedení volby žádá.

Tisk: Moraviapress, a. s., Brno – vzor 2012 12 01 01 119

Příloha VIII: Sazebník České spořitelny, a. s. pro sKartu

Sazebník České spořitelny, a. s., pro sKartu

1. Standardní služby

1.1 Popis služby	Cena za položku
Otevření a vedení platebního účtu	zdarma
Vydání sKarty jedenkrát za 4 (čtyři) roky	zdarma
Používání sKarty – ročně	zdarma
Zaslání sKarty na KoP ÚP	zdarma
Zaslání PIN a bezpečnostního hesla	zdarma
Jeden výběr hotovosti z bankomatu České spořitelny nebo provedení jednoho platebního příkazu (domácí nebo trvalé platby) ke každé dávce připsané na platební účet	zdarma
Platba sKartou u obchodníka	zdarma
Dotaz na zůstatek platebního účtu v bankomatu České spořitelny	zdarma
Provedení zákazu (blokace) sKarty	zdarma
Odvolení zákazu (blokace) sKarty	zdarma

2. Další služby

2.1 Popis služby	Cena za položku
Dobití mobilního telefonu v bankomatu České spořitelny	zdarma
Změna PIN v bankomatu České spořitelny	6,-
Dotaz na zůstatek platebního účtu v bankomatu jiné banky	20,-
Opětovné zaslání PIN a bezpečnostního hesla doporučeně do vlastních rukou	100,-
Vyrobění náhradní sKarty	240,-
Zrušení platebního účtu	zdarma
2.2 Výběr hotovosti	Cena za položku
Výběr hotovosti z bankomatu České spořitelny	6,-
Výběr hotovosti z bankomatu jiné banky	40,-
Výběr hotovosti u obchodníka (Cash Back)	6,-
Výběr hotovosti prostřednictvím sKarty na přepážkách bank a směnárny (Cash Advance)	40,-
2.3 Výpis z platebního účtu	
Vyhotovení pravidelného (měsíčního) výpisu z účtu	zdarma
Odeslání výpisu poštou na sjednanou adresu	poštovné
Vyhotovení ročního elektronického výpisu přístupného na portálu www.skontakt.cz	zdarma
Předání pravidelného výpisu z platebního účtu v pobočce České spořitelny (osobní vyzvednutí)	45,-

Vyhotovení duplikátu každého výpisu z platebního účtu	75,- hotově na pokladně
Vyhotovení informace o platebních transakcích 1x za kalendářní měsíc (na vyžádání v pobočce České spořitelny)	zdarma
Vyhotovení duplikátu informace o platebních transakcích (na vyžádání v pobočce České spořitelny)	75,- hotově na pokladně
2.4 Jednorázový platební příkaz (domácí platba)	
Zadání jednorázového platebního příkazu (domácí platby) prostřednictvím bankomatu České spořitelny	zdarma
Zadání jednorázového platebního příkazu (domácí platby) prostřednictvím KoP ÚP	zdarma
Provedení jednorázového platebního příkazu (domácí platby)	6,-
2.5 Trvalý příkaz (trvalá platba)	
Zřízení, zrušení trvalého příkazu (trvalé platby) v bankomatu České spořitelny z podnětu klienta	zdarma
Zřízení, změna, zrušení trvalého příkazu (trvalé platby) prostřednictvím KoP ÚP	zdarma
Provedení trvalého příkazu (trvalé platby)	6,-
2.6 Došlá platba	
Došlá bezhotovostní platba (připsání dávky na platební účet)	zdarma
2.7 Ostatní položky	
Vklad hotovosti u přepážky České spořitelny (POUZE v případech vyrovnání debetního zůstatku na platebním účtu)	zdarma
Výběr hotovosti u přepážky České spořitelny (POUZE v případě exekuce, úmrtí, po zrušení platebního účtu)	zdarma
Zaslání upomínky	zdarma
Zaslání zůstatkové SMS	1,50
Oznámení o neprovedených platebních příkazech (bezhotovostních platbách) na výpisu z platebního účtu nebo v informaci o platebních transakcích	zdarma
Součinnost České spořitelny poskytnutá klientovi v souvislosti s jeho vlastním chybně zadaným platebním příkazem	300,- (250,- + 20% DPH)

Ve třetím čtvrtletí roku 2012 dojde ke změně terminologie některých pojmů používaných Českou spořitelnou. V sazebníku, který právě držíte v ruce, se bude jednat o změnu názvů v následujících položkách:

- současný pojem „jednorázový platební příkaz“ bude nahrazen novým pojmem „domácí platba“;
- současný pojem „trvalý příkaz“ bude nahrazen novým pojmem „trvalá platba“.

Vysvětlivky: KoP ÚP – kontaktní pracoviště Úřadu práce České republiky

Součinnost České spořitelny poskytnutá plátcům v souvislosti s jeho vlastním chybně zadaným platebním příkazem podle ust. § 38 odst. 6 zákona č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů – informace o jednom klientovi (věcné náklady)

Ceny jsou uvedeny v Kč. Na cenu uhrazenou v hotovosti je Česká spořitelna, a.s., povinna vydat potvrzení, je-li o to požádána. Ve výjimečných případech může banka poskytnout slevu z uvedené ceny. Tento sazebník nabývá účinnosti dnem 29. 6. 2012 a každá případná změna bude zveřejněna na portále www.skontakt.cz, na webových stránkách České spořitelny, a.s., a v pobočkách České spořitelny, a.s.

V Praze dne 20. 6. 2012

Ing. Jiří Škorvaga, CSc., v. r.,
člen představenstva
a náměstek generálního ředitele

Ing. Roman Lux v. r.,
ředitel odboru finanční plánování a analýzy

ABSTRAKT

DEUTSCHOVÁ, I. *Realizace ženy na mateřské a rodičovské dovolené*. České Budějovice, 2013. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Katedra praktické teologie. Vedoucí práce Jaroslav Šetek .

Klíčová slova: žena, rodina, mateřská dovolená, rodičovská dovolená, peněžitá pomoc v mateřství, rodičovský příspěvek

Práce se zabývá vymezením způsobů realizace ženy na mateřské a rodičovské dovolené, přičemž se skládá ze dvou velkých částí, a to z teoretické a praktické části. Teoretická část vychází především ze studia odborné literatury a popisuje různé pohledy na ženu z několika hledisek, dále otázku rodiny a rodičovství. V této části je rovněž zahrnuta současná problematika mateřské a rodičovské dovolené a také charakteristika marketingového výzkumu.

Na teoretickou část volně navazuje část praktická. Jelikož součástí bakalářské práce bylo provedení dotazníkového šetření, jsou zde uvedeny dosažené výsledky z výzkumu včetně grafické podpory. Dále na základě dotazníkového šetření a vlastních zkušeností obsahuje tato část také vymezení a bližší charakteristiku vybraných způsobů realizace ženy na mateřské a rodičovské dovolené.

ABSTRACT

Realization of women on maternity leave a parental leave

Key words: woman, family, maternity leave, parental leave, maternity benefits, parental benefits

The work deals with the definition of the methods of implementation on maternity and parental leave, and is composed of two major parts: a theoretical and practical part. The theoretical part is based mainly on studies and literature describes different views on woman in several aspects, as well as family issues and parenting. This section is also included in the current issue of maternity and parental leave and the characteristics of marketing research.

The theoretical part is a continuation of the practice. As part of the thesis was to conduct the survey, here are the results of the research, including graphical support. Furthermore, based on the survey and their own experience, this part also define and further characterization of selected methods of realization of women on maternity and parental leave.